

FLOAREA-SOARELUI desen de GERMAINE STERIAN

Gînd definitiv

Numai vîntul poate să incline
Firul ierbii, legîndu-l lin
Peste trupul fraged niciodată
N-o să calce cizmă de străin.

Numai riul poate să adune
În adîncuri pietre— împăcat destin —
Pe oglinda apei niciodată
N-o să treacă umbră de străin.

Numai ploaia poate luneca
În potirul împăcat de crin
Nici o floare n-o să lumineze
Cu obraji tandri, ochiul de străin

De ne-ar trece pragul ros de gînd hain.

NICOLAE DRAGOȘ

Carpați 2000

De ce oamenii muntelui părăsesc muntele? De ce pe cele patru milioane de luxuriante pășuni și finețe ale Carpaților noștri nu ar crește, peste un deceniu sau două, un număr dublu de bovine cu un spor corespunzător mărit de carne și lapte la avuția națională? De ce, sub aspect turistic, nu am avea pe culmi, și nu numai la poale, mici Elveții sau Tiroliuri?

...Părinții s-au strămutat la oraș și-și trimit vara copiii la bunici, la „moșul de la munte”. Flăcăii și fetele aproape că au dispărut în gospodăriile montane, doar cele două extreme au rămas — tinerețea crudă și bătrînețea incertă. Ce va fi peste 10-15 ani?

(pag. 20)

CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE
ESTE ȘI O CHESTIUNE PERSONALĂ A FIECĂRUIA

(pag. 4-5)

„Un menestrel la curțile teatrului”

Artist cult, profesionist al scenei, Tudor Gheorghe mimează modalitatea populară, transfigurînd-o, stilizînd-o subtil și valorificînd-o patetic. Actor, el și-a creat un personaj — Menestrelul — pe care l-a impus peisajului nostru artistic cu un firesc cu atît mai valoros cu cît ascunde marea cantitate de efort investită de interpret în conceperea și transmiterea eroului său.

(pag. 17)

Operațiunea Jaluzele

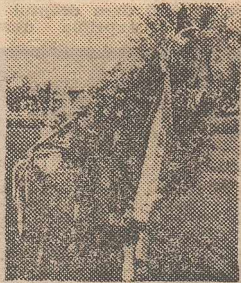
Copîrîrie, adolescență,
tinerețe made in
Năvodari și Costinești

(pag. 6-7)

Zborul
de vis
al Nădiei
Comăneci

(pag. 22)

Turel
a cîștigat
derby-ul

(pag. 22)

CISNĂDIE, UN LOC CE POATE FI CITIT CA O CARTE SAU PRIVIT CA UN COVOR

E un oraș al liniștii, învăluit în liniște, drapat în liniște. E un oraș ce tace ca o carte, vorbindu-ne nu cu sunete, ci cu înțelesuri. Diminețile cel puțin, ca și după amiezile, cînd aproape 10 000 din cei 18 000 de locuitori sînt în fabrici (la întreprinderea textilă, autoare de stoffe și de covoare, la „Mătasea roșie”, unde se fabrică țesături tip mătase, la filatura de bumbac „11 Iunie”), liniștea, pe străzile goale, peste casele patinate de secole, îmbracă orașul ca o armură. O sparge doar, cînd și cînd, muzica orologiilor din vechile turnuri, țîșnind de sub zăua tăcerii ca o bătaie de inimă, transformînd văzduhul întreg într-un orologiu. Curînd, această muzică te cuprinde și te domină.

(pag. 12-13)

Iulie 1976, Costinești, vorbesc studenții comuniști:

Trăiască fiii țării din fabrici și din brazde!
Trăiască demnitatea, partidul, omenia!
Trăiască-n sănătate cîrmaclul țării noastre!
Trăiască libertatea! Trăiască România!

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Duminică, 4 Iulie, am fost în stațiunea Amara, sperând că aici să-mi petrec o agreabilă zi de odihnă; privită din autobuzul 2, către sfârșitul liniei, stațiunea pare într-adevăr încântătoare. Odată oprit însă, coborînd din autobuz, am avut senzația că vizionez un film absurd al cărui protagonist era însuși subsemnatul. La ora 9 dimineața, ora sosirii mele, îngrijitorul vestiarului de pe plajă — și acesta comun — nu exista; exista adică, dar făcînd băi de nămol, și abia catadicșind să-mi spună să mă dezbrac în vestiarul acela, că va avea dînsa grijă. M-am dezbrăcat cu senzația clară că voi fi implicat într-un furt, am intrat apoi în apă, iar la trei metri de mal am fost stopat de o plasă din lerburi și bălării subacvatice. Renunțînd apoi la micile servicii de un anume „Costel” — care, înainte de a apuca de degetele preparatului, și le ștergea ritmic de șorțul „imaculat” al halatului — am încercat să iau o barcă. Erau 39 de persoane înscrise înaintea mea, iar pe lac se zărea o singură barcă, pînă și asta aparținînd unei oficialități. Am revenit, neliniștit, la mîntii: am așteptat o jumătate de oră pînă să-mi fie servită, împreună cu o sticlă de bere — total: 17 lei! Oricum, în tot acest timp, am avut ce privi: un du-te-vino de persoane în halate verzi, gen aprozar, altele în halate albe, ba chiar și un ospătar în ținută de gală, costum negru, cămașă albă, papion E. păcat...! Stațiunea Amara poate fi un loc excepțional de recreare, cu condiția ca și O.J.T.-Ialomîța să dorească asta. (Vasile Birsan, București)

Primum din partea circumscripției 12 mi-lie, sector 6 București:

„...referitor la scrisoarea unui grup de locatari din strada L. Negel nr. 34-36, vă comunicăm: în cursul anului 1974, după executarea unei condamnări, Dumitru Mihalea a obținut cu forme legale o cameră în imobilul din str. „...”, în care a locuit foarte puțin timp, întrucît pentru săvîșirea unei alte infracțiuni a fost din nou condamnat. În aceste condiții, fratele său, respectiv Ghiță Vanghele, împreună cu soția sa, au obținut viză de flotant în acest imobil. Intrucît familia Ghiță Vanghele a avut în imobilul respectiv o comportare necorespunzătoare, deseori consumînd băuturi alcoolice, situație în care provoca și scandal, în două rînduri cei doi au fost sancționați contravențional... Pentru aceleași motive s-a luat și măsura anulării vizei de flotant numitului Ghiță Vanghele, fiind obligat să se înapoieze la domiciliul stabil...”

Necazul meu e și al altor locatari din strada Petru Poni nr. 1 și bulevardul Duca, unde se află — la parterul blocului — o alimentară. Unitatea este bine aprovizionată, însă cei de acolo depozitează de la o vreme stive întregi de coșuri și navete goale sub fereastra mea. Locuiesc la parter, nu mă pot deschide geamul de muște și de mirosul degajat de acești „munți” de neglijență și de murdărie. Și mai avem un necaz, cel care locuim aici. Tot în incinta blocurilor, în toamna trecută, s-au făcut niște săpături pentru montarea unor conducte. Au fost montate țevile, dar șanțul nu l-a mai astupat nimeni. Copiii și tinerii care înainte beneficiau de un frumos loc de joacă și agrement acum își rup picioarele din cauza altor neglijențe — pentru că tot o neglijență inadmisibilă reprezintă aceste gropi, ca și grămezile de ambalaje depozitate la ferestre. (Ana Voicu, București)

În vara anului trecut, la indicația medicului, mama mea a mers pentru tratament în stațiunea balneară Nicolina. Într-una din zile, ieșind de la baie, s-a dus la garderobă să se îmbrace dar angajata care era de serviciu acolo plecase la policlinică. Mama a fost nevoită să o aștepte pe hol. V-am spus cele de mai sus, pentru că de aici cred că l se trage agravarea bolii, urmare căreia a trebuit să o port prin mai multe spitale. Din păcate, sînt derutat și de faptul că medicii de la Herculeana de pildă, au fost de părere că diagnosticul contraților lor ieșeni — diagnostic cu care le fusese trimisă bolnava — ar fi cel puțin eronat. Ne-norocirea este că mama se simte tot mai rău, și că a fost nevoită să se întoarcă tot la medicii de aici. Pe cine să crezi? Și noi ce să facem? (Adrian Găbează, Iași)

Se pot spune multe lucruri foarte bune despre noul magazin universal „Lucașfărul” din municipiul Bacău, lucruri ce fac cinste colectivului de muncă de aici; există însă și unele anomalii care, sînt convins, printr-un minim efort al organelor în drept, ar putea fi îndepărtate: pavilionul de vizinare al televizoarelor și aparatelor de radio, de pildă, este amplasat la ultimul etaj: urci cinci rînduri de scări, ajungi gîfînd și asudat, ca apoi să cobori cu aparatul în brațe. Lifturile sînt destinate în exclusivitate transportului de mărfuri, din cele trei lifuri existente nici unul nu este destinat clienților (Florin Filo-reanu, Bacău).

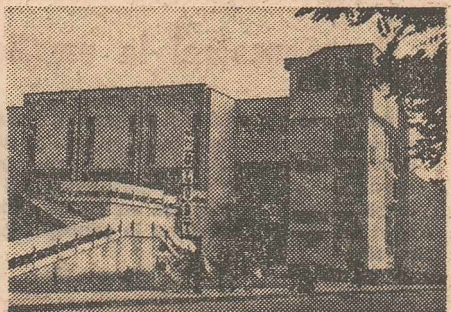
Te uimesc — și au ajuns renumite — lucrările din lut executate cu măiestrie și mîgă de meșteri renumiți precum cei din Hurezu — Stelică Ogzeanu, Vișoreanu, Ion Buculescu — din Oboga — Grigore Ciungulescu — din Marginea etc., etc. Nu întîmplător Herbert Read afirmă că civilizația unui popor se cunoaște și după ceramica lui. Pentru noi, cei care trăim pe aceste meleaguri, arta olăritului este un meșteșug artistic constant, avînd o vechime de aproape 8000 de ani. Pentru a avea o imagine permanentă asupra evoluției culturii ceramicii pe teritoriul țării noastre, pentru a da posibilitate publicului larg să aibă contact direct cu istoria povestită în lut, considerăm că ar fi minunată construcția — sau amenajarea — unui Muzeu de ceramică românească. Aceasta ar însemna nu numai un mare act de cultură, dar și un mare act patriotic de o deosebită importanță și semnificație istorică (Duță Dumitru și Gheorghe Boaghe, Bechet, Dolj).

Sînt încadrat la cantina I.A.E.I.-Titu și fac naveta cu autobuzele I.T.A. 6 Titu, pe ruta Titu — Pănești. În zilele de marți și vineri autobuzele sînt oprite de tovarășul director al I.A.E.I.-Titu și în loc să plece la ora 16.15 pornesc la 18.15, pe motiv că se țin ședințe. Ședințele se țin, într-adevăr, la unele secții, dar pentru cîteva persoane

nu pot pleca acasă alte cîteva sute. Angajații care rîmîn la ședință pot merge cu mașinile de la 16.30, 17.20, 19.10 etc. — din păcate, însă, unii șoferi refuză să ne ia și pe noi, angajații cu abonamente, replecînd că avem mașina de la 18.15. Oare regulile de transport nu sînt aceleași pentru toată lumea? (Dumitru Iordănescu, Titu, Dimbovița)

Vizitînd recent Monumentul de la Adam-clisi — a cărui reconstrucție se află în fază avansată — am observat unele interpretări ce denaturează aspectul original al grupului statuar, cel puțin atît cît ni s-a păstrat din documentele istorice. Astfel, în locul statuii zeului Marte, figura dominantă a grupului, se montează o statuie-trofeu, copiată după o lucrare descoperită într-o cetate vecină (sec. III e.n.); cele trei figuri de la baza statuii zeului reprezintă personaje din mitologia dacilor; interpretarea corectă a fragmentelor găsite, pe baza studiilor anatomice, duce la reprezentarea acestora cu mîinile în față și cu capul ridicat către zeu, și nu cu mîinile la spate, în postură de sclavi, așa cum se procedează acum. Menționăm că în revistele „România pitorească”, „Flacăra” și „Săptămîna” s-a atras atenția în legătură cu reconstrucția acoperișului monumentului — șantierul a considerat juste aceste observații, refăcînd acoperișul după modelul lui Gr. Tocilescu. Sperăm că și de data asta sugestiile noastre vor fi luate în considerare. (Constantin Iordache, București)

Recent dat în folosință, „CLUBUL T” — clubul tineretului — din orașul Zalău, județul Sălaj, vine în întîmpinarea dorinței firești a tinerilor din această localitate de a-și

petrece timpul liber în mod plăcut și în condiții civilizate. Grupînd mai multe săli destinate diverselor activități artistice și culturale de masă, „CLUBUL T” reprezintă totodată și o reușită estetică a edililor de aici. (Nicolae Tokacek)

Mă numesc Eugen Popescu, domiciliu în București, pe alea Lunca Florilor, sectorul 2. Pe timpul nopții locatarii din zona noastră suportă un întreg calvar fonic, deoarece porțiunile dintre blocuri se transformă în locuri de parcare auto: tot felul de bascule, betoniere, cisterne auto, remorci, tractoare provoacă un zgomot de nedescris; și la toate acestea se mai adaugă și țipetele și interbelările conducătorilor acestor mașini. Sintem oameni care muncim, mulți în ture, și este imposibil să ne odihnim.

Ne izbim uneori — destul de neplăcut, firește — de unele anunțuri scrise agramat, uneori numai ilare, altele de-a dreptul hidoase; neglijența în a te exprima devine

CONSILIUL POPULAR AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
COMITEUL EXECUTIV
DECIZIA 809
DIN 25-V-1975

EXTRAS

SE INTERZICE CONSUMUL BĂUTURILOR ALCOLICE DE ORICE FEL ÎN AFARA UNITĂȚILOR AUTORIZATE (PARCURI)

ART. 2. NERESPECTAREA DISPOZIȚIILOR PREVAZUTE ÎN ART. 4 CONSTITUE CONTRAVENȚIE ȘI SE SANCTIONEAZĂ CU AMENDA DE LA 200 LA 500 LEI.

condamnabilă atunci cînd se adresează marelui. La magazinul I.C.L.-Alimentara 8 din str. Pajurei, București, aflu cu stupefacție că s-au pus în vizinare: sortimente de „branză de vaci”, „smantănă”, „carnăți”, „cracoor” și... „derețini”! La aprozarul din vecinătate în schimb poți cumpăra „roși”, „ciapă”, „cartofi” și — de ce nu?! — PLATAGELE, la prețuri convenabile de 2.60 LEI/kg. (Gabriel Enache, Viorel Nictor și Viorel Pătrașcu; foto: T. Nicolae).

CARNEA se vinde CU OS
CU ȘI PICHOARE

Vă aducem la cunoștință că în revista FLACĂRA nr. 26, în articolul „Angajați cu toate forțele în bătălia pentru pine”, s-a strecurat o greșală cu totul nedorită: este vorba de autorul articolului de orz „Miraj”. Autorul articolului îl nominalizează pe autor pe anume dr. Munteanu, cu totul necunoscut în acest domeniu. Ne facem cunoscută datorie de a vă aduce la cunoștință că autorul articolului respectiv, creat în cadrul I.C.C.P.T. — Fundulea, sînt: dr. Ing. L. Drăghici, cercetător științific principal, și tînarul său colaborator Ing. Alexandru Bude, cercetător științific al aceluiași institut. (Ing. Cr. Hera, director științific al Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice).

Duminică, 4 Iulie, în orașul nostru a avut loc un eveniment tragic: sosit cu o zi înainte în concediu, un tînar s-a înecat în riul Lipova, într-un loc pe care localnicii îl știu drept strand — astăzi, o fostă plajă neamenajată. Oamenii se duc totuși aici, pentru a face plajă. Tînarul de care vă scriu însă nu știa că de o vreme excavatoarele Balastierei Lipova au scos balast din acest loc și că, imediat lângă malul apei, se căsa o groapă de circa 10 metri adîncime. Reguli simple, reguli umane, reguli de protecție a vieții omului nu au stat oare în vederea celor în drept pentru a marca acest teren prin simpla placă — dar atît de eficientă — conținînd trei cuvinte: „pericol de înec”? (Ștefan Burlacu, Lipova, Arad)

Mă numesc Mihai Alexandru, sînt din satul Boidești, comuna Poșești, județul Prahova. Pe data de 19 aprilie 1976 am trimis o cerere la Întreprinderea de construcții forestiere-Sinaia pentru a-mi elibera o adeverință de vechime. Pe 31 mai a.c. mi s-a spus că s-a pierdut prima cerere. Am depus alta, cu nr. de înregistrare 21884, în 31 mai 1976. Doresc să știu dacă I.C.F. Sinaia îmi va mai trimite adeverința solicitată, deoarece au trecut deja trei luni de la data depunerii primei cereri prin care solicitam această adeverință ce îmi este necesară pentru întocmirea dosarului de pensionare.

Mă numesc Dan Niculescu, posed un apartament proprietate personală în blocul T.D. 25 din str. Tg. Neamț 14, sector 7, București. Nu reușesc să lămuresc imputernicitul de bloc în legătură cu plata cotelor de întreținere și reparații lifturi. Observînd că la blocurile din jurul nostru cotele de întreținere se împart pe suprafața apartamentului deținut de fiecare proprietar, iar la blocul nostru se împart pe numărul lor, m-am adresat ziarului „Informația Bucureștilui” care mi-a răspuns că într-adevăr cotele privind întreținerea, reparațiile și revizuirea liftului se repartizează proporțional cu suprafața apartamentelor deținute, conform Decretului 404/1969. Cu toate acestea n-am reușit să-l conving pe imputernicitul de bloc, tovarășul Viorel Pășărică, să procedeze în consecință. Poate că voi reuși prin apariția acestor rînduri.

La Mamaia s-a deschis tirgul de artă populară la care participă aproape 50 de meșteri și creatori populari din satele și comunele cu vechi preocupări în acest domeniu. Printre aceștia se numără creatorii populari Maria Spiridon din Avrig — Sibiu; Dumitru Sofronia din Drăguș-Brașov; Constantin Bănuț din Bărbănești-Iifov și alții. Defalcăt pe două serii, tirgul artei populare de la Mamaia prezintă turistilor români și străini lucrări de ceramică, lemn, piele, împletituri, cusături etc. (Lucian Cristea, Constanța)

Vă relatez o situație care de mai mulți ani ne macină timpul și nervii: îngrășătoria de porci aparținînd Industriei cărnii din județul Mureș — amplasată pe teritoriul satului Sărmășel-Gară, comuna Sărmășu — din nu știu ce motive deversează dejecțiile în șanțurile marginale ale șoselei ce leagă Ludușul de Bistrița, în marginea satului pomenit mai sus, împiedicînd scurgerea apei și, totodată, întreținerea acestor șanțuri. Pericolul se repercută și asupra sănătății populației — copiii mai ales, care se joacă printre aceste reziduuri — cit și asupra peștilor din crescătoria Zau de Cîmpie, unde se varsă apele din satul nostru; pe lângă toate acestea este afectată și apa fîntinilor din sat, fapt care pledează odată mai mult pentru luarea unor măsuri de urgență în vederea „asanării” acestei situații. (Valentin Moșan)

De ce nu bat majoritatea ceasurilor din localitățile țării? Străbătem cu bicicletele un drum de basm, cu locuri de un pitoresc deosebit, cu o natură generoasă, cu oameni de omenie. Spunem străbătem, pentru că acțiunea noastră cicloturistică este abia la început, „Turul R.S.R.” urmînd a însuma 2.500 kilometri parcurși în final. Localitățile se înșiră rînd pe rînd pe traseul nostru de vis: Birlad-Vaslui-Iași-Flămînz-Botoșani-Ipotesti-Suceava-Gura Humorului-Voronet-Cîmpulung Moldovenesc-Vatra Dornei-Bistrița-Cosbuc... etc. Dar, în foarte multe localități, ceasurile din turlele edificiilor stau încremenite. Și sînt atît de multe și atît de frumoase! (Prof. Ioan Florea, conducătorul echipajului cicloturistic „Birlad 801 — fete”).

Primum din partea Consiliului popular al orașului Corabia:

„La scrisoarea cititorului Ion Radu din Corabia, adresată nouă spre analiză, vă comunicăm următoarele: se confirmă că lipsesc comenzi la atelierul confecții metalice intrucît nu are contracte și nu are asigurate repartiții de materiale prin Uniunea Județeană a C.A.P., care este forul tutelar, însă plan valoric le este repartizat. Din această cauză lucrătorii acestui atelier sînt puși în situația să se descurce la voia întîmplării, sau o parte din angajați să fie detașați la alte secții sau ateliere din cadrul unității... Menționăm că nici unuia dintre angajați nu i s-a desfăcut contractul de muncă... În ceea ce privește contribuția bănească, din cercetările făcute a reieșit că în luna aprilie un număr de 7 lucrători au contribuit cu cîte 70 lei, bani ce au fost folosiți de șeful de echipă Ion Ungureanu în deplasarea făcută la București pentru contractarea de lucrări. Procedul folosit nu este legal. Față de această situație s-a stabilit ca suma respectivă să fie restituită celor 7 lucrători, iar șeful de echipă Ion Ungureanu, și Traian Vlădescu, șeful șantieru-

lui, au fost puși în discuția conducerii și sancționați disciplinar. Apreciem că este o deficiență pornită însă și de la forul tutelar, UJCAP-Olt, care a fixat plan de producție, dar n-a emis nici un fel de nivele pentru materiale și nici beneficiari de lucrări. Pentru îndeplinirea planului stabilit, pentru asigurarea retribuției și menținerea angajaților, conducerea unității a fost nevoită să folosească diferite procedee, pînă a ajuns și la acel descris mai sus...”

Primum din partea Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare:

„În legătură cu scrisoarea membrilor co-operatori din Vișina Veche, județul Olt — publicată în revista FLACĂRA nr. 26 a.c. — cu privire la construcția unui pod peste canalul CDI-2 din sistemul de irigații Terasa Corabia, vă comunicăm: în proiectul inițial podul solicitat nu fusese prevăzut, funcția respectivă preluînd-o un alt pod executat în amonte... necesitatea construirii noului pod a fost sesizată la recepția definitivă din mai 1974. În cursul anului 1975 s-au reglementat formele de obținere a fondurilor... proiectul de execuție se află în curs de definitivare, urmînd ca podul solicitat suplimentar să fie construit pînă la sfîrșitul anului în curs...”

În apropierea orașului Hațeg — mai exact în pădurea Sîltuț, județul Hunedoara — există o rezervație naturală în care trăiesc, într-un mediu ambiant ce le convine de minune și mai ales îngrijii cu pasune și pricepere, un număr de nouă zîmbri (pe unul dintre ei vi-l „trimiți” în fotografia alăturată). Mai puțin cunoscut este faptul

că tot aici s-a amenajat o grădina zoologică în cadrul căreia se mai pot admira și alte animale, precum cerbi lopătari, mistreți, fazani, capre negre, mufleni etc. O invitație, deci, pentru cei ce trec acum, în vacanță, prin atît de pitorești meleaguri ale „Țării Hațegului”. (Nicu Șbușchea, Hațeg, Hunedoara)

„Urmare scrisorii apărute în revista FLACĂRA nr. 25 a.c., referitor la neachitarea la destinație a unui mandat postal expediat de către cititorul Lazăr Dumitru din Cărpînș, județul Alba, pe adresa Lazăr Eugenia din Sibiu, vă facem cunoscut: în urma cercetărilor întreprinse s-a constatat că mandatul respectiv s-a pierdut în timpul transportului. La data de 14. 07 a.c. s-a dispus achitarea sumei, pe bază de proces verbal, destinatarei” (Ing. Ioan Greavu, Direcția Județeană de Poștă și Telecomunicații Sibiu).

Poșta redacției

Gabriel Teodoru — Cîmpulung Moldovenesc. Admiterea la școlile de specializare post-liceală va avea loc la începutul lunii septembrie. Condițiile de admitere, probele de concurs și programele disciplinelor vor fi publicate într-o broșură care va fi pusă la dispoziția publicului prin centrele de difuzare a presei ■ Mircea Badea — Rimnicu Sărat. Sintem informați că ați fost încadrat la Întreprinderea de țigarete din localitate ■ Grup de părinți — Roșiori de Vede. La sesizarea dumneavoastră, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a comunicat că pentru anul școlar 1976-1977, la Liceul real-umanist nr. 1 din Roșiori de Vede, s-a repartizat o clasă de elevi — anul III — cu profil umanist ■ Otilia Cuicea — Brașov. Vi s-a atribuit o garsonieră confort I în cvartalul Mihai Viteazul nr. 96 ■ Colectiv de muncitori — Depoul C.F.R. Craiova. Ministerul Muncii, căruia ne-am adresat, ne-a informat că în urma verificării la fața locului — atelierul de reparații acumulatori electrice — a rezultat că prin montarea instalației de ventilație mecanică condițiile de muncă s-au îmbunătățit, iar noxele nu depășesc concentrația maximă admisă; deci nu se justifică cererea dumneavoastră de încadrare în grupele I sau 2 de muncă și nici acordarea concediului suplimentar ■ Elena Anghel — comuna Adunații Copăceni. De la data de 1 septembrie 1976 veți funcționa ca învățătoare la Școala generală din comună. Am fost informați că în acest sens ați fost și dumneavoastră încunostințată de către Inspectoratul școlar al județului Ifov ■ Georgeta Ghețu — București. Sintem în atenția cooperativei și figurați pe tabelul de locuințe la poziția 4 ■ Nicu Virgolic — Tg. Bujoru, Galați. Apropo de sesizările dumneavoastră în legătură cu faptul că doi caricaturiști — V. Craița Mindra și C. Ciosu — ar publica aceeași caricatură în două publicații: ne surprinde lipsa dumneavoastră de spirit de observație în a remarca faptul că desenele din URZICA sînt reproduceri dintr-un Salon al umoriștilor, nicicum, deci, o autopostășare, sau cum vreți să-i spuneți. Vă așteptăm cu noutăți concrete, demne de luat în seamă.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis, și noi uitați să vă iscăliți.

SUB SEMNUL PRIETENIEI

ȘI AL COLABORĂRII INTERNAȚIONALE

În stațiunea Neptun, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit în cursul săptămânii trecute o seamă de personalități și delegații străine, primiri în cadrul cărora s-au exprimat convingeri, idei și puncte de vedere prețioase pentru bunul mers al politicii internaționale de pace și colaborare în toate domeniile, pe baza înțelegerii și a respectului reciproc promovate de partidul și statul nostru.

Astfel, joi, 15 iulie, după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul Pedro Alves, adjunct al șefului Departamentului Relațiilor Externe al Mișcării pentru Eliberarea Angolei — M.P.L.A., care face o vizită în România. La această întrevvedere, pe durata căreia s-au subliniat cu satisfacție frumoasele relații statornicite între cele două țări, între Partidul Comunist Român și Mișcarea pentru Eliberarea Angolei și s-a reafirmat dorința comună de a consolida și extinde pe multiple planuri colaborarea de până acum, tovarășul Pedro Alves a transmis președintelui României un mesaj prietenesc din partea tovarășului Agostinho Neto, președinte al M.P.L.A., președintele Republicii Populare Angola, precum și din partea tovarășului Lopo do Nascimento, prim ministru al guvernului angolez. Mulțumind pentru mesaj, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat pe oaspete să transmită președintelui Republicii Populare Angola și primului ministru al guvernului un salut prietenesc și cele mai bune urări.

Sub semnul cordialității, în care au loc întrevederile cu prietenii țării noastre, s-a desfășurat, în cursul aceleiași zile, și primirea publicistului turc Bedreddin Neidik, director-proprietar al Agenției de Știri Turcia-Europa, autorul volumului „Imaginea de azi a României”, apărut recent la Istanbul.

Înminind tovarășului Nicolae Ceaușescu acest volum, publicistul turc a ținut să accentueze ideea că el constituie un omagiu adus României dar și un omagiu adus remarcabilei personalități politice a președintelui român, excepționalei sale activități în slujba poporului. În calde cuvinte de mulțumire, tovarășul Nicolae Ceaușescu a remarcat contribuția pe care cartea o aduce la mai buna cunoaștere a României, ea fiind încă o expresie a bunelor relații stabilite între cele două țări și popoare.

Vineri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe generalul de armată Nikola Liubicici, secretarul federal pentru apărarea națională al R.S.F. Iugoslavia, care întreprinde o vizită în țara noastră în fruntea unei delegații militare. A participat generalul colonel Ion Coman, ministrul apărării naționale. Schimbul de vederi care a avut loc a debutat cordial, sub impresia produsă de salutul adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu de tovarășul Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, precum și de salutul pe care, la rândul său, președintele României l-a transmis, prin amabilitatea oaspetelui, președintelui iugoslav. S-a evidențiat dorința comună de a întări și extinde raporturile de prietenie și cooperare româno-iugoslave, a fost manifestată satisfacția pentru rezultatele vizitei secretarului federal iugoslav pentru apărarea națională, a fost relevată necesitatea înfăptuirii unui sistem trainic de securitate în Europa și în lume, a promovării unor relații de colaborare și bună vecinătate

Balcani, a realizării de măsuri efective pe plan european și mondial pentru dezangajare militară și dezarmare, pentru dezarmarea nucleară, în primul rând. Întrevvedere a decurs într-o atmosferă caldă, tovarășească.

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația Uniunii Tineretului Revoluției din Republica Arabă Siriană, condusă de Feysal Simmak, care face o vizită în țara noastră. Impresiile pe care membrii delegației le-au împărtășit președintelui român la încheierea vizitei au purtat amprenta interesului tinerilor sirieni pentru realizările remarcabile ale tineretului român în toate domeniile. Evidențind, cu vie satisfacție, faptul că tradiționalele relații româno-siriene înregistrează un curs firesc ascendent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat necesitatea identificării unor noi forme de colaborare între organizațiile de tineret din România și Siria, pentru ca tineretul să-și aducă o contribuție tot mai importantă la concretizarea programelor economice și politice ale țărilor lor. Întrevvedere a decurs sub semnul favorabil al rezultatelor concrete ale întâlnirilor și înțelegerilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al Assad. Cu acest prilej a fost relevată necesitatea instaurării cit mai grabnice a unei păci drepte și trainice în Orientul Mijlociu, pentru stingerea conflictului din Liban pe calea tratativelor și respectarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a tuturor statelor din zonă.

Primirea a avut o desfășurare caldă, cordială, prietenească.

Vineri după-amiază, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Kwame Yeboah Bofo, ambasadorul Republicii Ghana la București, cu ocazia încheierii misiunii sale în țara noastră. Cu acest prilej a avut loc o convorbire purtată sub auspicii prietenești.

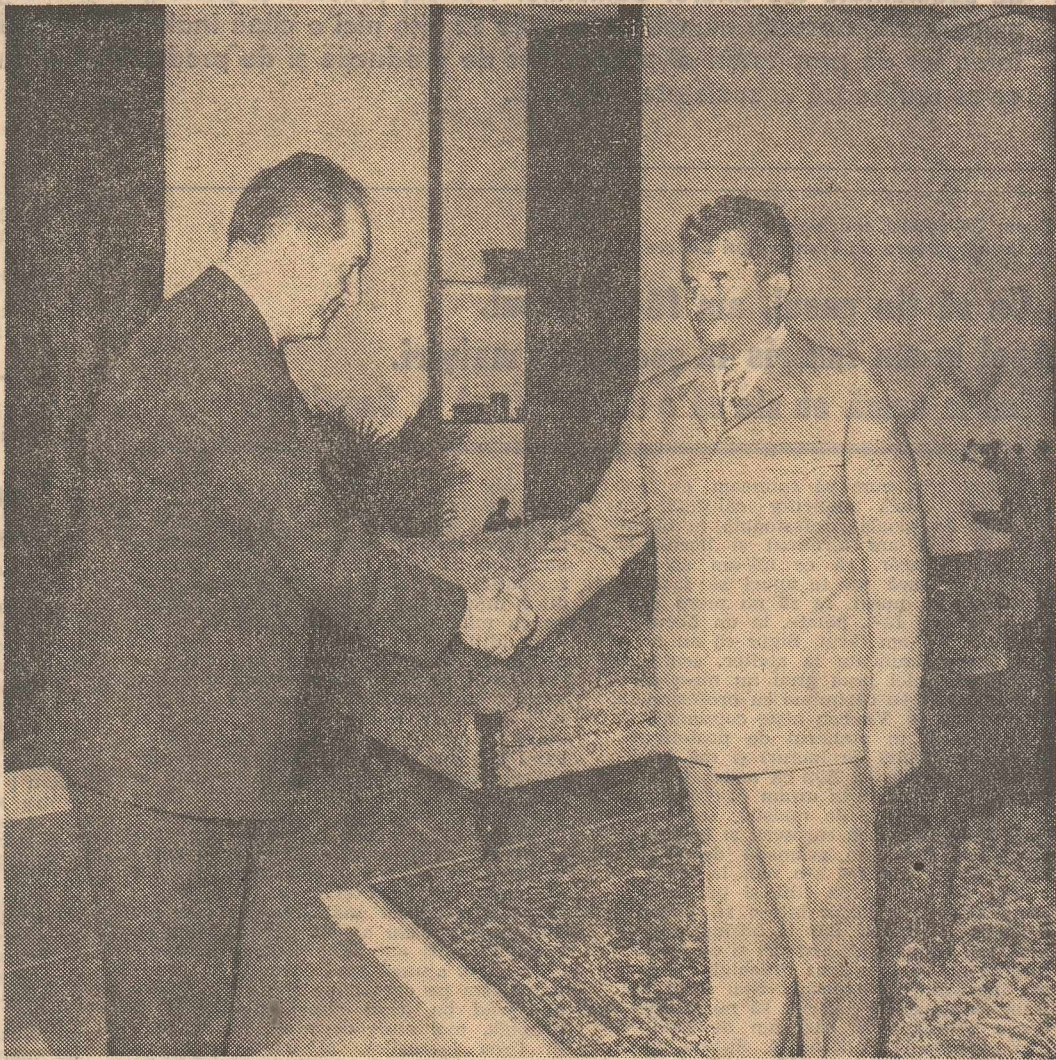
În cursul dimineții de sâmbătă, 17 iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit pe ziaristul portughez H. A. Antunes Ferreira, redactor-șef al săptăminalului „Portugal Socialista”, redactor-șef adjunct al cotidianului „Diario de Noticias”. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat ziaristului portughez un interviu.

Marți, 20 iulie, la Snagov, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întâlnit cu tovarășa Dolores Ibarruri, președintele Partidului Comunist din Spania.

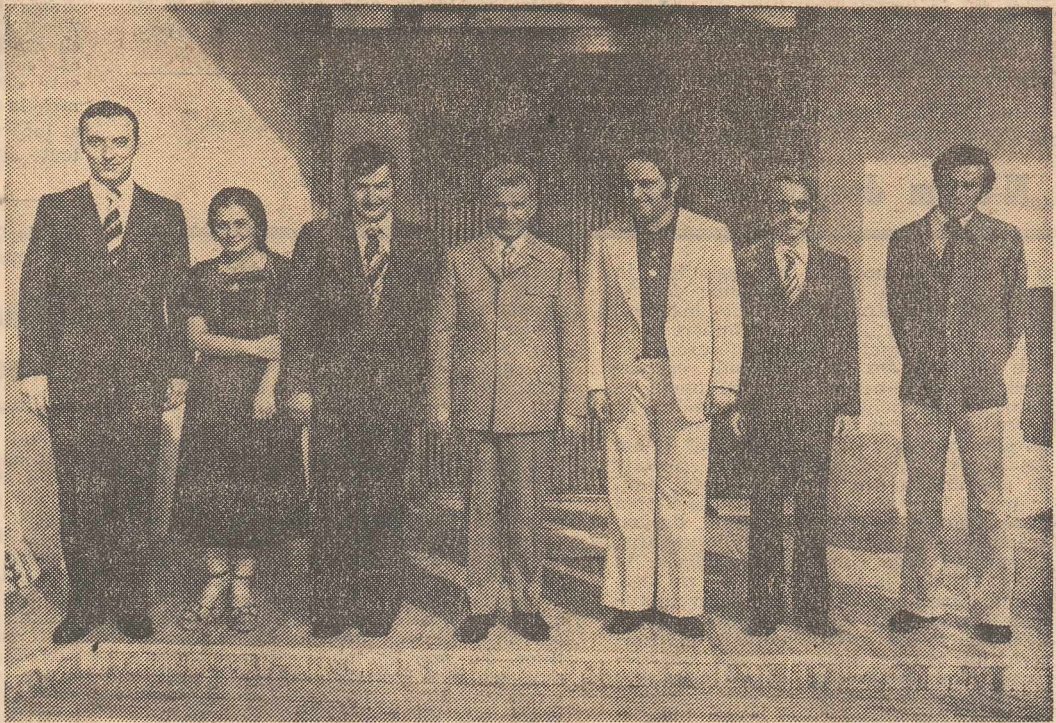
Convorbirea care a avut loc pe parcursul acestei întâlniri prietenești a relevat satisfacția înaltă, reciproc exprimată, față de adâncirea și consolidarea continuă a relațiilor de prietenie și solidaritate internațională dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Spania. S-a relevat, totodată, importanța deosebită a contactelor directe, a întâlnirilor și convorbirilor dintre conducătorii celor două partide, pentru dezvoltarea bunelor raporturi existente, în slujba cauzei unității mișcării comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste, democratice și progresiste.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au reținut la dîneu pe tovarășa Dolores Ibarruri. Întîlnirea și dîneul s-au desfășurat sub semnul prieteniei și al caldei cordialități ce caracterizează relațiile dintre cele două partide comuniste.

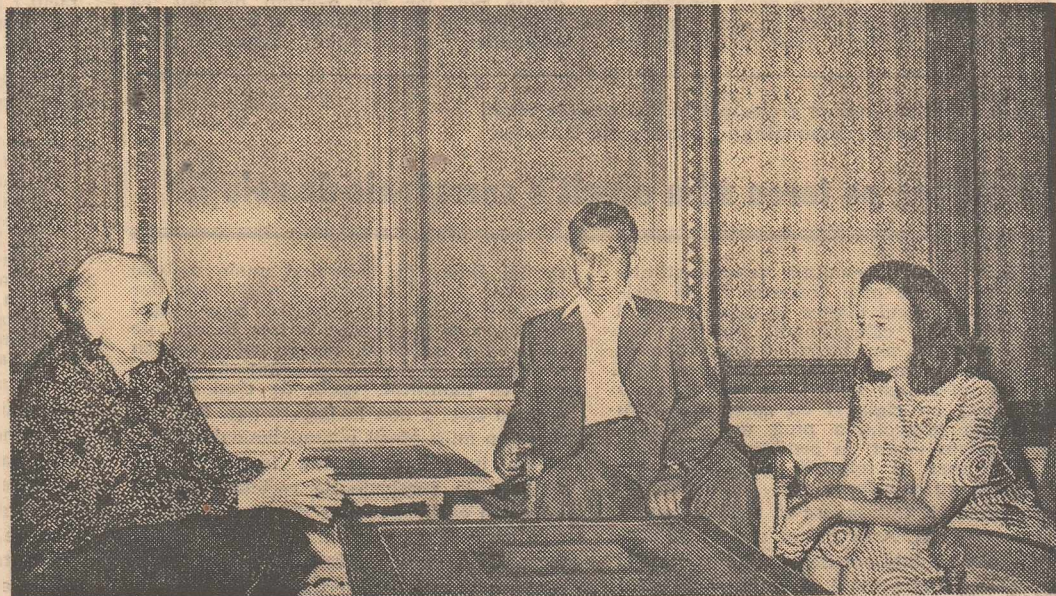
TUDOR OCTAVIAN ■

Primirea secretarului federal pentru apărarea națională al R.S.F. Iugoslavia

Primirea delegației Uniunii Tineretului Revoluției din Republica Arabă Siriană

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu și tovarășa Dolores Ibarruri, în timpul întâlnirii de la Snagov

CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

Pornind de la adevărul că forța hotărâtoare a realizării întregii dezvoltări materiale și spirituale este omul, va trebui să acordăm o atenție deosebită pregătirii cadrelor, ridicării continue a nivelului lor de calificare, a cunoștințelor tehnico-științifice și de specialitate ale tuturor oamenilor muncii, precum și perfecționării organizării muncii și producției în toate domeniile. Clasa muncitoare, oamenii muncii nu trebuie să uite nici o clipă înaltele îndatoriri ce le revin în dezvoltarea economică a țării, atît în calitatea lor de proprietari ai mijloacelor de producție și de producători ai bunurilor materiale, cît și de beneficiari direcți a tot ceea ce se realizează în societatea noastră.

NICOLAE CEAUȘESCU

Bucur CIOBANU, tinichigiu
la întreprinderea de Transporturi București :

„Ca să țin pasul, am făcut liceul.

Apoi m-am înscris la școala de maiștri.

Pină la urmă eu zic că o să urmez și o facultate“

De profesie, cum vă spuneam, eu sînt tinichigiu, adică muncitor calificat, cu diplomă de școala profesională în buzunar. În 1971 am terminat și liceul, la Gheorghe Lazăr, că ce mi-am zis eu, Ciobanu, dacă tot te apuci să faci liceul, că era musai, ca să nu pierd contactul, atunci fă-l, băiete, la un liceu cu renume. Și l-am făcut. Sigur că nu mi-a fost ușor, dimineața la atelier, seara la școală, dar nici prea greu nu mi-a fost, că am simțit eu că numai cu profesionala nu mai merge. Veneau niște copilandri în echipa mea, în atelierul de prototipuri, știau o grămadă de lucruri și mă încolțeau cu întrebările. Așa că m-am luat de școală, iar după liceu m-am înscris la învățămîntul tehnic de maiștri, tot ca să țin pasul. Lucrez la caroserii și la părțile mecanice, facem o grămadă de lucruri noi, nu mai puteam s-o scot la capăt și atunci m-am pus pe citit și pe învățat. Soția chiar s-a mirat într-o zi, lucrează și ea tot la I.T.B., dar la birouri, cit de mult mă ocup eu de cursuri și de tratat, zicîndu-mi că m-a luat tinichigiu și o să mă îngroape academician. Nici chiar așa, i-am răspuns, dar inginer să nu te sperii dac-o să mă vezi, căci am de gînd să dau examen la Politehnică. Știința noastră e tot mai la preț, că românul nu e numai muncitor, dar și inventiv, la noi la I.T.B. se fac vagoane de tramvai, V 3 A le spune, am lucrat și eu la ele, care altădată se aduceau din import, iar eu la toa-

tă treaba asta cred că cel mai mare merit aparține tovarășului Ceaușescu care, la Congresul al XI-lea al Partidului, a vorbit după sufletul nostru, al muncitorilor, anunțînd că noul cincinal va fi unul al revoluției tehnico-științifice. Minunat gîndit și minunat spus. De ce, m-am calculat eu cu mîntea mea, de băiat venit de la țară, alții să poată face lucruri mari și noi nu? Putem și noi, am demonstrat-o cu V 3 A și o s-o demonstrăm și cu ce lucrăm în prezent, numai că e nevoie de mai multă carte și de mai multă muncă. De muncă, Bucur Ciobanu n-a dus niciodată lipsă, lui i-a plăcut să muncească mereu, nu cu ochii la ceas, ci cu ei la treabă, plecînd acasă numai cînd producția nu mai avea nevoie de el. Cu cartea, cum spuneam, stăteam mai prost, dar m-am pus cu burta pe ea, cum se zice, ca s-o birui. E drept că lucrul la atelier și cursurile la școala de maiștri nu-mi mai lasă nici un pic de timp liber, dar nu mă plîng. Eu am un băiat de cinci ani, Ion, pentru el munesc, ca să ajungă om adevărat, iar sacrificiul ăsta pe care-l fac și care mă duce să-l văd pe puști numai dimineața și noaptea, mai mult dormind, mi se pare în firea lucrurilor. Muncind astăzi cu conștiinciozitate, eu gîndesc că muncim pentru viitorul nostru și pentru cel al copiilor, iar treaba asta, nu știu cum să vă spun, mă bucură tare mult și-mi dă putere.

Mihai BREAZU, inginer
la întreprinderea „Independența” din Sibiu

„N-avem dreptul să ignorăm nevoile țării“

În unitatea noastră, am asimilat, în urmă de cîțiva ani, conductele forțate pentru hidrocentralele montane, instalații care altădată se aduceau din import și pe care astăzi le realizăm în mod curent. Aș zice chiar că am îndrăgit noul echipament, punîndu-ne la punct cu unele oțeluri inedite pentru noi și cu condiții de severitate tehnică deosebită, pe care le aplicăm acum la distribuitor. Cînd ne-am apucat de ele, conducînd un colectiv de sudură din care fac parte, între alții, inginerul Ioan Streza și tehnicianul Florea Mircea, știam ce-o să ne aștepte, dar nu ne-am speriat. Am început cu bibliografia, parcurînd vreo cincizeci de articole, în toate limbile, împărțind, ca să zic așa, globul. Streza a fost nevoit să învețe rușește, ca să poată citi din limba respectivă, mie mi-au revenit germana și franceza, lui Mircea italiana și așa mai departe. Cînd ne-am cam lămurit cum stau lucrurile pe la alții, ne-am pus pe treabă concretă. Am înaintat noi ce-am înaintat cu tehnologia și au apărut primele greutăți. Avînd formă de pantalon, distribuitorii însemnau altceva decît conductele cu care ne obișnuiserăm, în sensul că solicitările de presiune erau mai mari, iar

regimul de exploatare mai dur. Am început-o de la capăt, rămînînd în întreprindere cu zilele. Am schimbat impresii și ne-am decis să studiem mai amănunțit partea legată de materialele de sudură. La conductele forțate, fluxul îl importasem, dar acum simteam că sîntem capabili să facem un flux propriu, ba încă la parametri superiori, adaptat nu la oțeluri străine, ci la cele fabricate la Galați. Am zăbovit asupra problemelor complexe, mai întîi dibuindu-le, apoi stăpînindu-le și pină la urmă pot să afirm că am izbutit. Prima șarjă e mai mult decît promițătoare.

Asta înseamnă pentru mine, concret, cincinalul revoluției tehnico-științifice. Mai multă muncă, mai multă concentrare, mai mult studiu, toate întreprinse, desigur, în dauna timpului liber și al distracțiilor, dar mie îmi place să cred că vremea cea mai indicată pentru distracții e vîrsta de după pensionare. Pină atunci, vreau s-o țin snur, adică să termin o cercetare și să mă apuc de alta, țara are nevoie de inteligența și brațele fiecăruia dintre noi, iar noi n-avem dreptul, ca buni români ce ne aflăm și ca adevărați comuniști, să ignorăm nevoile țării.

Maria GOBILA, inginer proiectant la Institutul de Studii și Proiectări pentru Îmbunătățiri Funciare din București

„Practica pe teren mi-a oferit o sumedenie de soluții“

Pentru mine, revoluția tehnico-științifică a început prin trecerea de la mijloacele de calcul clasice la cele de calcul electronic, pe calculatoare. Nu mai sînt foarte tinări, am terminat facultatea în 1954, așa că n-am de ce să vă ascund că nu mi-a fost ușor. Am fost învățată să lucrez cu rigla și cu compasul, cum se făcea proiectarea pină mai deunăzi, apoi m-am văzut, în condițiile unui elan extraordinar al tehnicii românești, confruntată cu probleme noi, complexe. Ca oricâte femei, îndrăznesc să zic, la început m-am speriat. Apoi m-am apucat de studiu, bătînd bibliotecile și citind ziua și noaptea, fiind ajutată, e drept, și de soțul meu, de asemenea inginer hidroameliorator. Făcusem trei studii tehnico-economice pentru sisteme de hidroameliorații din

nordul Dobrogei, încercînd unele metode moderne de investigație și proiectare, dar simțeam că ceva lipsește. Am lăsat atunci biblioteca și m-am dus la fața locului, pe teren. Nu cu orelle, nu cu zilele, ci cu săptămînille și lunile, convingîndu-mă acolo că pămîntul, vechi de cînd lumea, cum se zice, e nou la fiecare pas. Practica pe teren mi-a oferit o sumedenie de soluții. M-am întors la institut, imbinînd cele studiate la cursurile de reciclare și cele aflate în cărți și reviste de specialitate cu cele cunoscute pe teren. Ca șef de proiect la o amenajare hidroameliorativă complexă și vastă, acoperînd cîteva zeci de mii de hectare, în zona Izvoarelor Cujmir, din sudul Olteniei, am izbutit, prin intermediul mașinilor electronice de calcul,

de care mă speriasem cîndva, o reducere a timpului de studiu al terasamentelor și nivelărilor cu aproape jumătate, calculatorul cu program, la care insistăm acum, oferindu-ne chiar garanții că vom scădea și mai mult timpul de calcul, pină la 70 la sută.

Fără îndoială că probleme mai sînt.

Mă preocupă metoda de tipizare în proiectări, care mai are încă pentru mine unele chibișuri, dar sînt decisă să le învăț pe toate. Asta înseamnă, desigur, o disciplină a muncii superioară și o perseverență pe măsură, dar complexele mi-au dispărut și ritmul colectivului pe care-l conduc e din ce în ce mai bun.

Gabriel ENE, inginer metalurg
la secția de turnătorie a Șantierului Naval din Galați :

„Fiecare înțelegînd că nu ne făcusem decît datoria“

Pentru colectivul de la turnăria șantierului nostru declanșarea noului cincinal, anunțat încă de la Congresul al XI-lea al partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu drept cincinalul revoluției tehnico-științifice, a coincis cu realizarea primei elice de 55 000, cea mai mare piesă de neferoase fabricată pină atunci în țară. Cînd a început lucrul la elicea cea mare, cum îi ziceam noi, abia venisem la șantier, de pe băncile facultății. Sigur că știam o grămadă de lucruri, fusesem unul dintre studenții sîrguincioși, dar munca de zi cu zi la turnăria mi-a așezat în față o complexitate de probleme care, în primul moment m-au depășit. O serie de maiștri și muncitori știau mai multe decît mine, dar lucrul acela n-a avut darul să mă dezarmeze, ci m-a îndirjit. Zile întregi am rămas peste program, cercetînd îndeaproape munca fiecăruia și primind un ajutor substanțial din partea șefului colectivului nostru, Mircea Roibu. Cu timpul, m-am familiarizat cu producția, contribuind efectiv la realizarea elicei celei mari.

Mi-aduc aminte perfect zilele turnării elicei. Lucram în condiții oarecum improvizate, dar cu multă trageră de inimă și decizi să nu ratăm operația, mîndri chiar că nouă ne revenise onoarea de a face așa ceva. Am intrat în atelier sîmbătă la șase dimineața și am plecat abia duminică la prînz, pe la două. O zi, o noapte și încă o dimineață, am vegheat metalul, toate cele șaptesprezece cuptoare de două

tone și jumătate, căutînd să eliminăm riscul înghețării materiei. Teoretic, ca să izbutim, aveam chiar rezerva de a rata un creuzet, în eventualitatea în care acesta se spărgea. Dacă s-ar fi spart două creuzete, turnarea ar fi eșuat, iar noi ne-am fi umplut de ocară. Manevra au fost însă rapide și nu s-a întîmplat nici un accident, duminică la prînz operația încheindu-se cu bine. Pentru mine finalul acela de săptămîină a fost o lecție de patriotism muncitoresc. Toată lumea a rămas în turnăria fără să privească la ceas, ci numai la cuptoare. Cînd am reușit, nimeni n-a strigat și nimeni nu s-a bucurat din cale afară, fiecare înțelegînd că nu ne făcusem decît datoria, partea noastră de contribuție la mersul înainte al industriei românești.

Cu elicea de 55 000 ne-am angajat, desigur, pe un drum frumos, dar și foarte greu. Dacă am putut atunci, înseamnă că trebuie să putem și în viitor, chiar dacă sarcinile ce ne revin sînt mai pretențioase. Asta implică un efort de muncă și mai considerabil, mai multă perseverență și un efort intelectual și fizic sporit din partea fiecăruia. Am convingerea că nu vom dezamăgi. Personal, avînd soția departe de șantier, mă repezeam uneori la telefon, să mă aflu ce e nou pe-acasă. De-acum și problema asta s-a rezolvat, soția mea a terminat facultatea și va lucra tot aici, șantierul urmînd să devină, nu exagerez, prima noastră casă, locul unde vom sta cele mai multe ore împreună.

Vasile DIACONU, maistru la secția de menaj
a Întreprinderii de Articole de Sticlărie București :

„Cincinalul revoluției tehnico-științifice se compune din contribuțiile fiecărui om al muncii“

Cînd am intrat la meseria asta, făceam produsele cu mîna, cu ștanga și cu plămîni. Suflam de ne ieșeau ochii. Astăzi, treaba sticlăriei e cu totul schimbată și pentru că nu sînt prea ager la vorbe o să vă dau un exemplu concret de ce înseamnă la noi, la I.A.S.B., revoluția tehnico-științifică. În secția mea, singura care exportă produse, peste jumătate din ce facem, unele chiar în țări avansate, cum ar fi Statele Unite, lucrează vreo treizeci de oameni la o mașină. Treaba merge strună, ne place munca, cum se zice, plus că avem băieții buni și cu trageră de inimă, gata să nu mai plece din fabrică dacă nu-i trimiți la ale lor. Dar am zis noi că se poate mai bine și ce-am făcut? Am văzut la Dorohoi o mașină care cam stătea, semiautomată, adusă din străinătate, le-am cerut-o și oamenii ne-au înțeles. Am adus-o la București, aici, pe bulevardul Șulea, am întors-o pe toate fețele și ne-am pus cu mîntea și cu mîna pe ea. Ne-am apucat și am citit despre asemenea mașini, lumea mai crede că dacă n-avem o diplomă universitară nu știm nici să buchisim bine, dar lumea care gîndește așa se înșală, ne-am dus pe la bibliotecă, chiar și la cea a Academiei ne-am înscris, descifrînd mașinăria. După care ne-am pus și-am demontat-o, studînd-o în amănunțime și trecînd s-o îmbunătățim. N-avea documentație deloc și treaba asta ne-a complicat oarecum munca, numai că noi nu ne-am lăsat. Pină la urmă, am automatizat-o complet și am mecanizat-o pe feeder, i-am schimbat din rădăcini instalația electrică. Mașina, care se alimenta cu mîna, merge astăzi automat, partea de alimentare fiind de la un capăt la celălalt concepută de noi. De puțină vreme, a intrat în producție. Am lucrat pe ea patru sortimente în serie, cu rezultate foarte bune, de s-au minunat cei care credeau că n-o să scoatem nimic din mașină. La început, să fiu sincer, nici n-am scos, căci utilajul avea unele secrete și nu era ușor de răzbătut, dar nu ne-am

lăsat pină nu ne-am atins scopul. E drept că am muncit din răpuzeri, dar asta e datoria noastră față de țară, față de uzină și, la urma urmei, față de noi înșine. Nimeni n-a crîcnit, toată lumea, chiar și băieții neipsurați, au renunțat la întîlniri și la spectacole, am stat în secție cită a fost nevoie, ca să încheiem treaba. Tinerii cu care am colaborat la transformarea mașinii, utilaj care a ridicat considerabil productivitatea muncii, se numesc Ilie Dumitru, Dumitru Marian, Ion Ciocan și Ion Crăcănescu, cu toții devotați și buni meseriași. Singurul care a mai avut unele avantaje, dacă nu e prea mult spus, a fost Crăcănescu, care urma liceul la seral. Într-o vreme, unii au mai dat cu gura pe la colțuri. Crăcănescu pleca mai repede ca ei, deși un ceas-două după orele de program normal, dar le-am explicat pe rînd, ca unor copii ai mei, că liceul lui Crăcănescu e o treabă bună pentru noi toți, căci lumea se schimbă, revoluția tehnico-științifică din țara noastră a modificat orizontul muncitorilor, determinîndu-i să învețe mai mult și să se perfecționeze necontenit, ca să țină pasul cu mersul înainte al meseriei. Băieții au înțeles pină la urmă. Crăcănescu a luat bacalaureatul și noi, întregul colectiv, l-am asigurat că-l vom ajuta, după știința noastră și după puterile noastre, să urmeze și facultatea, să iasă inginer. Asta nu înseamnă, știe el prea bine ce e permis și ce nu, că va avea dreptul să se sustragă de la o riguroasă disciplină a muncii și de la efortul întregii secții de a depăși planul și ași face, în fiecare zi, datoria. Altfel, că tot mă întrebă, eu cred că așa cum producția fabricii noastre se alcătuiește din munca fiecărui lucrător conștiincios, mai importantă sau mai puțin importantă, după locul pe care-l ocupă în economia întreprinderii, tot așa și cincinalul revoluției tehnico-științifice se compune din contribuțiile fiecărui om al muncii, revoluția aceasta fiind nu numai o chestiune a statului și partidului nostru, cărora le datorăm totul, ci și o chestiune personală.

ESTE ȘI O CHESTIUNE PERSONALĂ A FIECĂRUIA

Coriolan DRAGULESCU, academician profesor doctor, șeful catedrei de chimie organică din cadrul Institutului politehnic din Timișoara, director al Centrului de chimie din Timișoara.

„Nevoia de a munci mai mult și mai bine“

Dacă regret ceva în viață, am dus o viață demnă și vreau să cred că n-am prea multe de regretat, ei bine, îmi pare rău că extraordinarul avânt al științei și tehnicii românești m-a prins la o vîrstă înaintată, cînd, desigur, experiența a adunat o sumedenie de date, dar cînd forțele fizice nu mai sînt aceleași ca altădată. Asta nu înseamnă că mă dau bătut, ba dimpotrivă, muncesc din răsputeri, pendulînd zilnic între cele două colective pe care le conduc, căutînd să împărtășesc celorlalți, colaboratorilor mai tineri și studenților, cunoștințele adunate de-a lungul unei vieți. N-aș putea spune că revoluția tehnico-științifică m-a surprins în mod deosebit, eră firesc ca ea să sosească, să intervină în istoria unui popor inteligent și harnic ca al nostru, iar momentul declanșării ei s-a bucurat de mai mulți factori favorizanți, dintre care cei mai importanți mi se par legați de tradiția unei mișcări științifice și de înțelegerea celui ce conduce destinele acestei țări, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, cunoscînd ca nimeni altul realitățile complexe ale vieții noastre, a simțit exact necesitățile și posibilitățile prezentului.

Ce înseamnă pentru mine personal această revoluție a științei și tehnicii? În primul rînd, nevoia de a munci mai mult și mai bine, dorința de a mă autoperfecționa necentenit. Partea ultimă a acestei afirmații poate apărea onora ciudată, date fiind realizările și vîrsta mea, dar ea corespunde întru totul adevărului. Am șaptezeci de ani, dar asta nu înseamnă că știu totul, știu chiar foarte puțin, dar caut să aflu și învăț mereu cîte ceva, chiar și de la colaboratorii mei mult mai tineri, cărora le las întotdeauna dreptul la opinie și cărora le dau dreptate atunci cînd o au, chiar în detrimentul ideilor mele. Pentru a nu fi depășit, nu există cred dramă mai mare pentru un profesor decît

aceea de a nu putea să facă față solicitărilor studenților, citesc zilnic, conspectez, mă informez pe toate căile, întru în întreprinderi, unde au apărut utilaje și tehnologii noi, trăiesc un continuu proces de instruire. La fel și în cercetare, teritoriul pe care consider că nu există cauză pierdută dinainte. Am fost mereu un încapăținat al muncii pentru atingerea scopurilor propuse în cercetare, chiar dacă atingerea lor a numărat nu o dată înfrîngerii și luarea lucrurilor de la capăt. Trebuie să știi, în cercetare, unde vrei să ajungi și trebuie să fii pătruns de necesitatea unei activități permanente, căci cercetarea nu se încheie niciodată la terminarea orclor de program, ci ea merge cu tine peste tot, acasă, în autobuz. Am avut norocul să formez o echipă de colaboratori dotați și pasionați, am să citez doar cîteva nume, convins că fac celorlalți o nedreptate, Septimia Policec, Ana Maurer, Emil Petrovici, chimiști cu care lucrez, în prezent, la problemele complexe ale coordonării opt. asiduu, perseverent, petrecînd astăzi în laborator mai multe ore decît în anii maturității. Ar mai fi o problemă legată de cele ce m-ați întrebat. Legarea cercetării de învățămînt și integrarea acestora cu producția nemijlocită de bunuri materiale. Pe vremea mea, facultatea însemna numai un lung șir de examene teoretice, completate de unele probe de laborator. Astăzi, ca urmare a unei noi direcții, impusă în înțelegere de partid, studenții petrec foarte mult timp în producție, catedra noastră de chimie anorganică avînd, în raport cu producția, contracte ferme de colaborare, prin care sîntem obligați să asigurăm nu numai asistență tehnică, ci și să producem direct, lucru care îi familiarizează pe viitorii tehnicieni cu munca din fabrică și care le scurtează, după absolvire, perioadele de tatonare, de aclimatizare cu producția.

Anton CUIBUȘ, șeful serviciului de concepție-proiectare din întreprinderea de rulmenți Alexandria :

„Singura cercetare valabilă e cea care nu conține niciodată“

Întreprindere modernă, ridicată după ultimele cerințe ale tehnicii mondiale, uzina noastră de rulmenți utilizează, prin natura operațiilor, un număr imens de scule, dispozitive și verificatoare, aduse din import și plătite cu bani grei. Chiar

și în Japonia, țară în care am fost la un stadiu de specializare și de unde am preluat procesele de fabricație, consumul de asemenea dispozitive e foarte mare, majoritatea lor fiind eliminate după folosire. Revoluția tehnico-științifică din noul cin-

cinal prevede, între altele sarcini ce stau în fața tehnicienilor noștri, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, domeniu în care am hotărît să ne concentrăm forțele, trecînd neîntîrziat la elaborarea unui studiu privind tocmai reducerea consumului de scule, dispozitive și verificatoare. Am muncit la acest studiu din răsputeri, adunînd experiența onora cu elanul tineresc al altora, întreprinderea noastră nedeținînd lipsă de tehnicieni tineri și entuziaști, între care mi-aș permite să citez, din colectivul pe care-l dirijez, pe Viorel Cioarec, Mălina Costache și Nicolae Simionescu. Am parcurs mai întîi o amplă bibliografie, urmărind combinații inedite între scule și dispozitive, trecerea lor în alte variante, recondiționarea unei părți din ele, în așa fel încît acestea să nu se arunce, păgubind buzunarul uzinei. Nu o dată, ne-a prins noaptea și nu o dată n-am reușit în încercările noastre. Ce așterneam pe hirtie noaptea, testam ziua, greșeam și o luam de la capăt, fără să ne

pierdem cumpătul. Perseverența noastră s-a soldat, recent, cu succes. Am încheiat studiul, poate nu ajuns în faza lui ideală, dar prevăzînd, după estimări încă aproximative, o reducere de 20 la sută a consumurilor la un fond de investiții micșorat, cu alte cuvinte, prevăzînd o economie pentru întreprindere de pînă la 10 milioane pe an.

În cercetare, ca să reușești cu adevărat ceva notabil trebuie să te privezi, în mod deliberat, de o serie de, hai să le zic, comodități, pentru că singura cercetare valabilă este cea care nu conține niciodată, cea care te urmărește, la întreprindere sau acasă, ca o obsesie. La mine treaba asta e mai veche, cu un asemenea crez am izbutit să mă afirm în meserie, dar lucrul care mă bucură cel mai tare, cum spuneam, e că și tehnicienii cel mai tineri ai uzinei, cei abia ieșiți de pe băncile facultăților, au înțeles această rațiune, muncind și perseverînd cu multă dăruire.

Constantin STĂNCESCU, asistent la Catedra de tehnologia construcțiilor de mașini, Institutul politehnic București :

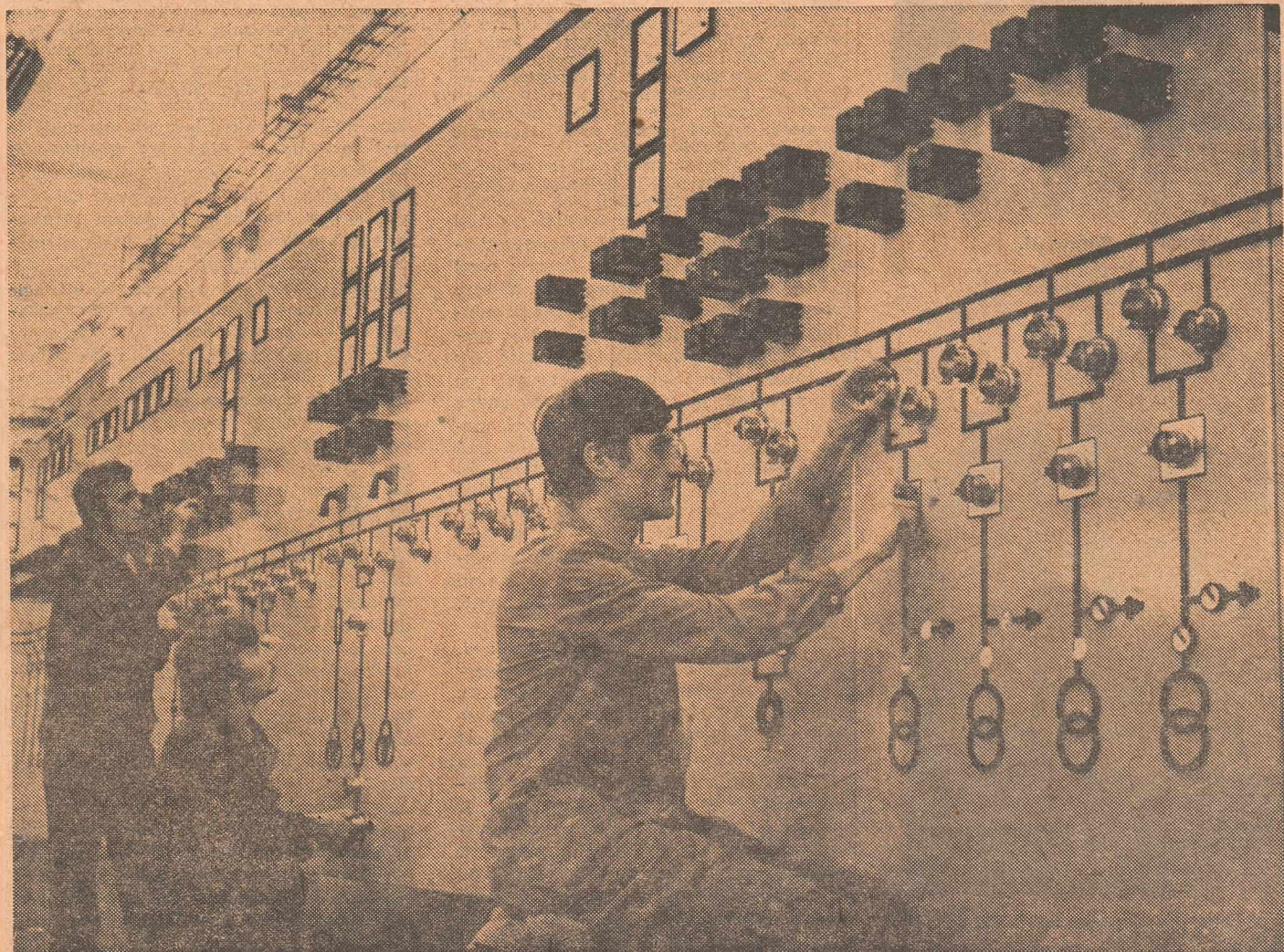
„Un specialist care pierde ritmul, fie și o singură zi, e un om fără perspectivă“

M-ați găsit tocmai în perioada de pregătire a doctoratului, pe o temă legată de optimizarea sistemelor de fixare pentru proiectarea și execuția dispozitivelor pentru mașini unelte, subiect generos, dar complex. M-am înscris la doctorat nu numai pentru că trebuia, ci și pentru că simțeam nevoia să încerc să aduc o contribuție personală cît de mică pe tărîmul reducerilor cheltuielilor de producție care urmează să scadă, pe ansamblul economiei noastre, în conformitate cu documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., pînă la 7 la sută. Am muncit mult pentru doctorat, căutînd să imbin chestiunea aceasta oarecum personală cu treburile zilnice, cu munca cu studenții. Pentru noi, tehnicienii care lucrăm în învățămîntul superior, cincinalul revoluției tehnico-științifice a deschis orizonturi noi, dar ne-a pus în față și sarcini mai mari. Ceea ce predăm noi studenților n-ar avea nici un sens fără legarea teoriei de practică, prin integrarea învățămîntului direct în producție. Deși n-am terminat de prea multă vreme facultatea, eu n-am beneficiat de practica productivă și nici n-am avut ocazia să lucrez, așa cum fac studenții noștri de azi. La realizarea unor contracte semnate între catedră și diferite întreprinderi.

Colaborăm în prezent cu unități de prestigiu ale industriei noastre, cu I.M.G.B., cu Uzina de mecanică fină, cu Centrala de utilaje și piese de schimb, iar produsele gîndite și realizate de studenți, mai ales în cadrul programului numit Disrom, primesc o înaltă apreciere de la beneficiari. Aprecierea asta nu are darul să ne surprindă prea mult, căci ea ni se pare o urmare ca și firească a atenției pe care statul și partidul nostru o acordă, constant și cu sprijin material considerabil, integrării învățămîntului cu practica. Ca student, eu am făcut practică într-un laborator didactic, un fel de simulator, dacă vreți, în vechiul local al Politehnicii. Studenții pe care-i îndrum în prezent lucrează direct în producție, la strung sau la freză, iar volumul lor de practică productivă urmează să se extindă vertiginos din toamnă, ajungînd probabil pînă la șase luni pentru studenții de anul I. Desigur, învățătura e foarte bună, dar producția e și mai bună, căci ea oferă viitorilor ingineri șansa de a se forma în strînsă legătură cu realitatea, munca lor după absolvire fiind, de fapt, o continuare a muncii din timpul facultății.

Ce înseamnă pentru mine toate astea? Mai multă dăruire în meserie, mai multă atenție și nevoie de a studia ca niciodată. Înainte, era suficient să știi teorie. Astăzi, nu mai ajunge numai cartea, e nevoie să cunoști mașinile și tehnologiile noi care apar în fabrică, de unde mai mult timp petrecut acolo, printre muncitori, din știința și experiența cărora găsesc mereu cîte ceva de învățat. Au apărut o serie de utilaje noi, pe care se cere să le cunoști, ca să le poți explica studenților despre ce este vorba. La rîndul lor, studenții sînt din ce în ce mai bine pregătiți, ceea ce implică o mai bună cunoaștere a problemelor noi apărute pe planul tehnicii mondiale. De aici pînă la multele ore petrecute în bibliotecă nu mai e decît un pas. Al doilea pas îl constituie alcătuirea unei biblioteci proprii. Personal, m-am lăsat de fumat ca să pot cumpăra tot ce apare, dincolo de banii de buzunar pe care, nu-l așa, mi-i lasă nevasta. Zilele trecute, am luat din librării „Programarea mașinilor unelte“ de Emil Botez și „Fixture Design“ de Frank Wilson. Într-un fel, cu engleza mă descurc, dar m-am hotărît să mă înscriu la Universitatea populară, ca să pot parcurge liniștit toată bibliografia în limba engleză. În condițiile progresului tot mai rapid al tehnicii și științei contemporane, un specialist care pierde ritmul, fie și o singură zi, e un om fără perspectivă. Eu mă străduiesc să-l țin, chiar dacă asta presupune mai mult studiu și mai multă muncă. Deși generală, adică aparținînd unei înțelepte politici a partidului și statului nostru, problema cincinalului revoluției tehnico-științifice mie mi se pare a fi chestiunea fiecărui dintre noi, pentru că, la urma urmei, noi toți sîntem cei chemați să punem în practică o idee, oricît de frumoasă ar fi ea în teorie.

Grupaj realizat de OVIDIU IOANIȚOIA

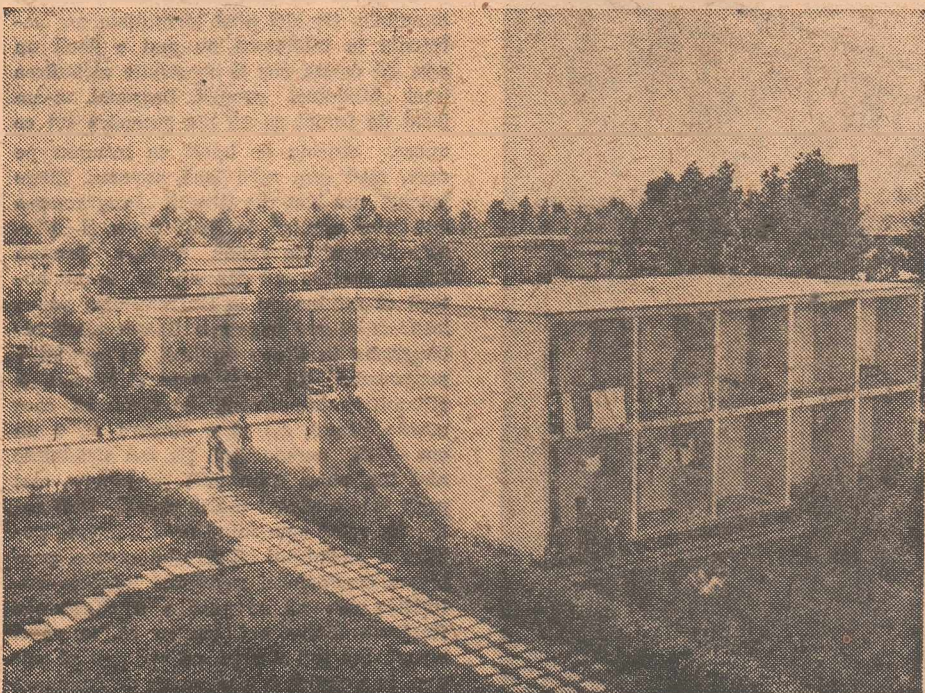
Lipsesc, după cum se poate vedea, gălețile pentru peștele prins. Copiii sînt totuși lucizi...

Maxi-șah.

În planul al doilea : noul hotel (în construcție) de la Costinești.

Vile tip „B” în planul întâi ; vile tip „C” în planul al doilea. Imaginea a fost luată de pe cea mai înaltă clădire din Costinești : Mini-Hotel.

Copilărie, tinerețe Năvodari

Năvodari. Tabăra de odihnă pentru copii și tineret. 15 iulie. 105 hectare înspre Capul Midia, de o parte și de alta a șoselei, sus, pe terasă, taberele „Perla Vacanței”, „Cutezătorii” și „Temerarii”, jos, lângă mare, taberele „Albatros”, „Delfinul” și „Pescăruș”, 7 000 de copii într-o serie, din care 3 200 de preșcolari (cu tot atâtea olite de noapte), 500 de cadre didactice, 50 de medici și cadre sanitare, cantine, vile, terenuri de sport, plopi, alei asfaltate printre vile, peluze, solarii, o altă imagine decît aceea știută cu corturi și barăci... Și toate aceste date și cifre — în timp ce copiii dorm de aproape două ore, vegheați de educatoare și îngrijitoare, în dormitoare colorate în roz, bleu, oranj și sus, pe terasă, nu se mai aud decît plopii înalți și stufoși tremurînd galben și jos, lângă mare, desigur marea lovînd în țărnul de scoici.

E dimineață. E dimineață mai ales fiindcă dinspre mare se aud glasuri de bărbăți : salvamarii verifică bărcile, medicii iau probe de apă, membri ai comandamentului verifică bananele delimitatoare, drapelul și catargele, starea nisipului, mai precis a scoicilor de lângă mare, un kilometru de plajă, deocamdată pustie, exclusiv la dispoziția taberelor, punctele sanitare, parasolurile... Asistentele medicale au pornit spre dormitoare pentru prima trecere în revistă a sănătății copiilor în noaptea de 14 spre 15, alți medici se opresc la cantine pentru verificarea alimentelor și stabilirea meniurilor, excelente în toate cele 14 alcătuirii, comandantii de detașamente, de unități și de tabere, comandantii-profesori, firește — copiii comandantii sau simpli combatanți nu s-au trezit încă — completează programele pentru ziua ce n-a început deocamdată decît pentru ei, activități izolate, metodice în peisajul liniștit al taberelor adormite... E șapte fără cinci ; plopii foșnesc și se aud cum foșnesc sus, în terasă, marea, jos... cînd din difuzoare răsună, peste 105 hectare și mult mai departe spre Mamaia și Năvodari-șah, trompetele pionieresti deșteptarea !

Se alcătuieste din vile, printre vile, pe alei, peluze, lângă terenuri de sport și solarii, sub plopi și umbrare, pe panta dinspre terasă, în fața mării și în spatele comandamentului, printre boschete și tufiguri imaginea șoc, uluitoare și nefirească a unui oraș ai cărui locuitori liliputani, cu căști albe, chiloțel de sport și brațele subțiri, bronzate, au ieșit la ritualul gimnasticii de dimineață. La cîteva zeci de metri de mare, o altă mare de mîini pitice ridicîndu-se, coborîndu-se, de două ori la dreapta, de două ori la stînga, în față, în spate... Pînă cînd frontul se rupe pentru a irupe spre spălătoare și dormitoare, cu 12 paturi, 12 dulapuri, noptiere, izolatorul pentru educator, saloane spațioase, curate, cu multă lumină intrînd prin ferestrele înalte, în dreptul balcoanelor.

Pionierii planton, pionierii la serviciile de zi, paza pe drumurile principale, schimbul unu la masă, schimbul doi, joaca între schimburi, plimbările pe alei, sfîrșitul mesei și pregătirea pentru adunarea dinaintea marșului spre mare ; fiecare copil își cunoaște locul în detașament, fiecare detașament își știe locul în cadrul unității și fiecare unitate are prestabilit spațiul de mișcare înspre magistrala spre care din toate colțurile taberei, printre vile, pe alei, șerpuiind, se scurg, curg și se adună șapte mii de copii, 500 de profesori, medici și educatori, convoi neliniștit, fără cap și coadă, încît mișcarea, înaintarea devin imperceptibile, o legănare perpetuă asemănătoare cu valurile unui fluviu cu zeci de brațe înaintea mării, după cum județele, taberele și detașamentele se dispun pe nisip, de-a lungul aceluia kilometru numai al lor, divizat, subdivizat de borne, catarge, drapelul...

În fața lor : marea ; în fața mării : ei. Sub ei, 7 000 de cearșafuri, peste cearșafuri, mingi, prosoape, slipuri de schimb, sub cearșafuri, nisipul care practic nu se mai vede. Cinci minute pe o parte, cinci minute pe alta, pînă cînd soarele reușește să-i cuprindă în întregime ; pe cap — pălării de soare. Marea, liniștită și pustie, îi așteaptă. În spate, mai multe puncte sanitare, catargele, milițieni în slip, profesori, apoi vilele-pustii, dacă nu însem seama de elevii planton, elevii de pază pe drumurile de acces spre tabără, nimeni n-are voie să pătrundă pe plajă în timpul programu-

lui, nici un părinte, nici un curios, nici din spate, nici din părți, deși puțini părinți sînt dispuși să înțelegă rigorile programului. Pe plajă nu se lucrează cu procentele, cu statistici... De felul : „Un accident pe serie, Zero unu la sută accidente în doi ani. Pe plajă nu se admit accidente. Și n-au fost, nu sînt și sperăm să nici nu existe. Nici chiar un accident la o sută de mii. Răspunderea este aceeași, educatorii știu că durerea nu se repartizează pe o sută de mii, în caz de accident. Spectrul durerii prezumtive nu înăsprește programul ; în interiorul lui totul devine o joacă. O joacă frumoasă și, privită din afară, fără egal și deci fără puțință de comparație. Fiecare tabără își are drapelul ei. Cînd pe catargul central se ridică drapelul unei tabere, accesul în apă este liber în dreptul porțiunii de mare care se cuvine taberei respective. Salvamarii se string și se așază baraj în dreptul zonei unde urmează să înceapă baia, pe mal, ținîndu-se de mină, profesorii și educatorii întind un lanț pe întreaga porțiune a taberei, la cîteva pași în spate : al doilea lanț, alcătuit din elevii mari care știu să inoate, copiii se string pe mal în fața celor două cordoane. Primul cordon intră în apă și înaintează pînă la geamandură și bărcile salvamarilor, apoi al doilea lanț, al elevilor, pe țărnuș, copiii strînși unii în alții, se încită la baie : „bing, bam, bum, vrem în apă acum...” Nerăbdarea crește, dealtfel e o nerăbdare pe jumătate provocată, profesorul coordonator abia îi mai poate stăpîni, cordoanele s-au dispus în apă și sînt pregătite să primească. Lanțul copiilor se rupe, urale, se desprind rîndurile din față, stropii de mare, rîndurile din spate, alți stropi de mare, alte rînduri, ca într-un roi de musculițe sau ca o țesătură ce se destramă, grosul plutonului se subțiază aproape imperceptibil în comparație cu masa pe care o degajă și o împrășteie în jur. Uralele nu conținesc, marea se acoperă de capete, în vreme ce pe mal alte așteaptă să le vină rîndul. Unii se opresc lângă mal, neîncrezători. Sînt dintr-acea care preferă să rămînă pe nisip, puțini, dar sînt, pentru ca la baia următoare să fie primii cei ce strigă : bim, bam, bum, vrem în apă acum ! Drapelul coboară, cordoanele înaintează prin apă ca niște greble ; evacuarea se face nu cu urale, ci cu plesnituri de nisip de pe tălpile ude și plonjări pe cearșafuri. Ultimul om din cordonul de ordine abia a pus piciorul pe nisip, în urmă marea a rămas pustie și pe catarg apare alt drapel. Bărcile de salvare o pornesc spre locul taberei al cărei drapel se află pe catargul central. Alte cordoane, alte urale, alte ieșiri, alte drapetele din nou cordoane ; imaginea ar putea fi comparată cu mișcarea de spete la mașinile de țesut țărănești. Unii intră, alții ies, fără conținere și totuși unei tabere nu-i vine rîndul în mare mai mult de trei ori într-o dimineață. Dealtfel, tot programul este recomandat și apoi aprobat de către medici. Profesorii se vaită de picioare, străbat pe zi minimum 15 kilometri de-a lungul plajei, se vaită cu plăcere. Dar toată mișcarea aceasta de trupe n-ar fi poate atît de ritmică, atît de elastică, fără motocicletă profesorului coordonator Tatu, suflatul acestei activități, care dirijează, assemblează, armonizează, reface legăturile întrerupte. Roata atinge marea, întoarce, în costum de baie și cu picioarele goale profesorul coordonator ambreiază, oprește, strigă, dirijează, în spate copiii s-au apropiat prea mult de zona interzisă, întoarce, din nou ambreiază și pînă ce aici se lămuresc lucrurile poate da o fugă la capătul celălalt al kilometrului, unde face aceleași lucruri care într-o zi, într-o serie, într-un sezon nu se termină niciodată, sau mai exact nu se termină decît odată cu pregătirea pentru masă, ceea ce înseamnă același lucru ca și la venire, în sens invers, același convoi nesfîrșit dinspre mare spre cantine și dormitoare, ceva mai bronzat numai, și mai obosit, deși imediat după masă copiii au o jumătate de oră pentru plimbare și siestă.

Astăzi, nu ! Astăzi prima tranșă de preșcolari, după 21 de zile, părăsește tabăra, ajutați firește de prietenii lor, pionierii din județ ; un pionier la un preșcolar ; pionierii duc geamantanele la trenul tras pe linia chiar de lângă tabără. Sînt îmbrăcați festiv, cu cravate și cămăși albe,

adolescență, made in și Costinești

deoarece după ce depun geamantanele formează, de o parte și de alta a aleii pe unde vin preșcolarii, un culoar viu și — iată! — „pinguinii”, cum îi numește cineva, apar legându-se pe alei, cîntă „la revedere, vacanță...”, cu pași mici de parcă nici nu înaintază, vin totuși din toate părțile, în costume de grădiniță sau cămin, cu pălării albe, se pierd printre pionieri, primele grupuri înaintază de-a lungul trenului alcătuit din 20 de vagoane repartizate pe județe (sînt vagoane care pînă la destinație depășesc 24 de ore), urcă cîntînd pentru că și tovarășa cîntă, își ocupă locurile pentru ca apoi să apară la ferestrele dinspre peronul unde pionierii se întind acum de-a lungul vagoanelor fluturînd miinile, cîntînd și așteptînd să plece trenul pentru a putea rămînc pe peron să se joace, puțin sentimentali — cum sînt, în orice caz nu atît de sentimentali ca profesorii care rîmîn și care, în ciuda experienței, se lasă impresionați de orice despărțire. Este ora 14: trenul pornește, a doua zi va veni altul, cu o nouă serie și așa mai departe pînă la 13 septembrie.

În timpul pauzei de prînz, odihna este obligatorie, apoi terenurile de sport, întrecerile, teatrele în aer liber, activitățile artistice, excursiile, jocurile organizate și neorganizate, toate acestea însă vor continua fără noi...

★

La patruzeci de kilometri de Năvodari și cîțiva ani distanță între generații — Costinești, Tabăra de odihnă pentru tineret și studenți. O fișie îngustă de asfalt, atît cît să circule o mașină, taie plaja în două înainte de a ajunge la poarta monumentală lucrată de tineri artiști plastici, se continuă dincolo de poartă bifurcîndu-se în sute de drumuri și poteci pietruite și se pierde printre „căsuțe”, vile, corturi. Costinești sînt un eșantion de bun gust, fantezie, imaginație, confort și nu rareori de rafinament. Fiecare metru aspiră la perfecțiune și nu puține sînt cazurile cînd și reușește. Patru mii de tineri, dintre care aproape 900 de studenți, într-o serie, Costinești satisfac într-o măsură aproape ideală nevoia noastră de perfecțiune. Există locuri unde nu se mai poate adăuga nimic fără riscul de a strica armonia, deoarece ceea ce caracterizează în primul rînd tabăra tineretului de aici este o nemaîntîlnită armonie a formelor. Vilele, cuburi albe, paralelipede ridicate pe blocuri de ciment, de-a lungul mării, grupate, camere cu două paturi sau patru, unul în prelungirea celuilalt, pe laturi un spațiu cît să poți trece spre baia cu duș cu apă rece și caldă, adăpost de noapte, refugiu de după-amiază, printre vile benzi asfaltate și o curățenie exemplară, perfectă, fără excepții. O lecție practică de echilibru, de un gust desăvîrșit, inegalabil, unic. Și în fiecare an, acolo chiar unde spuneai că nimic nu se mai poate, nu mai merită a fi modificat, un retus, o linie, un șezlong, o umbrelă de soare, o masă, altfel așezate, altfel construite, schimbă radical utilitatea și implicit esteticul locului. Simetric, culori adecvate, discreție în expunerea și exprimarea formelor. Soluțiile cele mai ingenioase și, lucru mai rar întîlnit, cele mai potrivite, singurele potrivite. Originalitatea acestei stațiuni constă în capacitatea celor ce o gospodăresc de a o face să crească imperceptibil, de a o crea și recrea cu un adaos de valoare numit rafinament; cu excepția noilor clădiri, Costinești sînt în mare și la prima vedere aceiași de acum doi sau trei ani și totuși, prin operațiunea care este în același timp o știință și o artă — numită punerea în valoare —, Costinești sînt astăzi o cu totul altă stațiune. Desigur, în aceste condiții, Costinești trebuie descoperit și redescoperit în fiecare an și dacă n-ar fi decît această descoperire tabăra tot și-ar justifica rațiunea de a fi nu o simplă stațiune de odihnă și agrement, ci prilejul fericit al unei educații estetice, civice și politice, fiindcă în asemenea condiții agreabile și imbiitoare cea care cîștigă în primul rînd este educația politică și civică. Biblioteca — cu ziarele împreună cu colțul propagandistului este o mostră de ceea ce înseamnă imbinarea agreabilului cu utilul, încăperea însăși fiind o adevărată operă de artă, ferestrele înalte, draperiile în culori ce se asortează canapelelor, canapelele pardoseleli, pardoscula mobilierului, mobilierul celui mai exigent gust, linie modernă, simplă, confortabilă... În Costinești atracția spre indisciplina este minimă, nu în primul rînd ca urmare a severității normelor de conduită.

Anul acesta în Costinești n-au mai fost fîntări, nici musculițe, lacul din apropiere, fostul generator de insecte și broaște și șerpi, în jurul cărora, cu timpul, se formase o atmosferă pestilențială, a fost secat, drenat, amenajat și în el s-a pompat și se pompează periodic apă de mare, sărată, unde se poate inota la fel de sănătos ca și în mare, și unde au apărut, proprietatea taberei tineretului, bărci, biciclete de apă, pe lac, iar în jurul lacului: alei, parasoluri, leagăne, șezlonguri, maxi-șahul, peluze de iarbă, flori, pînă la teatrul de vară, în spatele acestuia, unde în această vară se lucrează pentru ca intrarea principală în stațiune să nu se mai facă ocolit, ci direct din șosca. La capătul opus se lucrează la o altă construcție, menită să confere stațiunii caracterul non-stop, permanența sa, indiferent de anotimp. Este vorba de un hotel altfel decît construcțiile existente, gen „Belvedere” de la Neptun, cu 320 de locuri, cu încălzire centrală, cu sală de conferințe dotată cu aparatură de traducere simultană în opt limbi străine, și unde în aceste zile se lucrează la finisaj.

Am fost la Costinești venind de la Năvodari, în jurul prînzului, teatrul de vară era ocupat de tinerii dornici să-și asigure locuri pentru spectacolul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, care-și anunțase sosirea peste cîteva ore, jucau șah, citeau, lungiți pe bănci, beau pepsi, răsfoiau reviste sau pur și simplu stăteau la tablă, în căsuțele cu ușile deschise spre peluze, întinși pe paturi, numai în costume de baie — tineri, studenți, odihnindu-se, ascunzîndu-se de arșiță, clubul, mesele de ping-pong sînt ocupate, la fel și sala de jocuri mecanice, șezlonguri largi, balnasoare, geometria formelor, liniștea din fața căsuțelor, băncile cu îndrăgostiți, stare pentru unii nouă, plaja, toropeala după masa de prînz, scările, sculpturile, foarte puține pur simbolice, cele mai multe îndeplinind o funcție, răspunzînd unei necesități de odihnă, de divertisment, de plimbare, de refugiu, scaunele din fața minihotelului, fascinația perfecțiunii și a simetriei, aproape o amețală pentru cine vrea să constate, cei mai mulți uită să constate, folosesc și se bucură fără să înregistreze conștient decît plăcerea, tihna lecturilor la umbra balcoanelor, sub parasoluri, plăcerea folosirii terenurilor multiple de sport, competiția, lipsa aproape totală a personalului auxiliar, cel puțin el nu se observă decît în locurile absolut obligatorii: cantine, chioșcuri etc. Cu toate că știm că el există, există chiar și un tehnician hortic care concepce și apără tot ce se numește spațiu verde, nu se văd decît rezultatele muncii lui și dacă am adus vorba despre personalul auxiliar am făcut-o și pentru că nevoia de a-l vedea și de a-l afla se ivește la fiecare pas în fața curățeniei, cum am mai spus, exemplare, a ordinii, disciplinei, organizării ireproșabile și, dacă spunem că astăzi Costinești sînt cu totul și cu totul altă stațiune, mă gîndeam firește și la acest amănunt indispensabil și uneori determinant în asigurarea unei destinderi reale, care se numește organizare și care este atît de bine pusă la punct încît n-o sesizezi decît la sfîrșit, prin buna dispoziție care rămîne.

Furat de impresiile acestei zile am uitat, de fapt n-am găsit răgazul potrivit pentru a aminti pe cei ce în acest an au asigurat continuitatea tradițiilor pionieresti, ale taberelor de la Năvodari și Costinești, adăugînd și lăsînd înglobată în amenajările taberelor partea lor de inteligență, bunăvoință și înțelegere. Îi amintesc în ordinea în care i-am cunoscut: Nicolae Predescu, nemulțumit și căutînd fără răgaz altceva, Emil Jurcă, entuziast, moț cu pantaloni scurți și cumpătat, Traian Cartacai, blajin și sever, fără gesturi de prisos, dr. Paul Buhociu, meticulos și sigur de el, Maria Rusu, un adevărat comandant de tabără, Iosif Feteanu, factotum anonim și reținut, Ioan Bari, dezinvolt prin autoeducație și autodisciplină și toți ceilalți, peste șase sute de cadre didactice, medici, personal mediu și de întreținere pe care nu i-am cunoscut decît prin cuvintele de satisfacție și de fîresc elogiului ale pionierilor, elevilor, tinerilor cu care am discutat, cuvinte ce vădese totodată sentimentele de recunoștință pentru condițiile cu totul deosebite de care beneficiază grație grijii părintești a partidului și statului față de generațiile viitoare ale României.

NICOLAE CRISTACHE ■

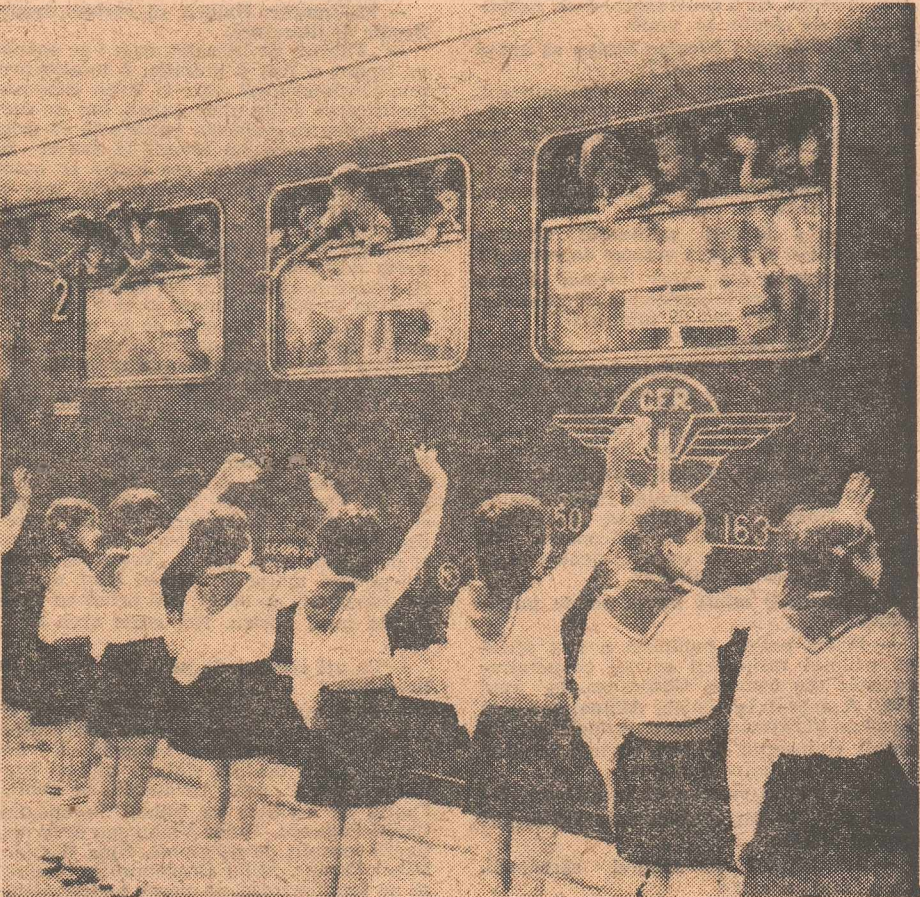
Fotografii de ELENA GHERA ■

După ce au cîntat, pot striga în liniște.

Cînd olițele sînt la vagonul de bagaje.

Plecăm acasă!

Niculae Stoian:

TREBUIE SĂ FACEM, ÎN FAȚA NOASTRĂ ȘI A LUMII, DOVADA CELOR MAI STRĂLUCITE VIRTUȚI DE CREAȚIE ȘI LUPTĂ, DE ÎNCREDERE ÎN DESTINUL NOSTRU DEMN ȘI NEATÎRNAT

Poetul și publicistul Nicolae Stoian s-a născut la 25 martie 1935 în comuna Das-călu-Creața (Ilfov). În prezent este redactor-șef-adjunct la revista pentru străinătate TRIBUNA ROMÂNIEI. Bibliografie: Fierul dracului (1957), Fișă personală (1963), Pietre de riu (1967), Istorie de veghe (1970), Întoarcere la lucrurile naturii (1971), 20 de poezii pentru cei mai mici copii (1972).

— Dumneavoastră sinteți chiar Nicolae Stoian?

— Ei, asta-i bună. Spune-mi mai bine de ce îți să-mi iei un interviu?

— În definitiv, de ce nu v-aș lua?

— Interviuri se iau „oamenilor zilei”, celor care au de comunicat experiența vieții lor sau unor personaje din viața publică. Mie în ce calitate vrei să-mi iei?

— În calitatea dumneavoastră de a fi Nicolae Stoian. Dacă, bineînțeles, dumneavoastră sinteți chiar el, dacă în omul care sinteți astăzi îl recunoașteți pe cel de odinioară. Dacă, de-a lungul anilor, de-a lungul evenimentelor pe care le-a trăit, cel care a știut că el este în această lume Nicolae Stoian a rămas fidel aceluiași convingeri.

— Din clipa în care aceste convingeri mi s-au cristalizat, socotesc că ele au rămas aceleași și astăzi.

— Făgașul pe care a mers viața dumneavoastră a fost unul și același de la bun început?

— Pas cu pas am simțit ambiția generoasă a ceea ce un confrate numea „spațiul de creștere al revoluției noastre”, ca unul care m-am implicat din cei mai fragezi ani în tot acest clocot al prefacerilor acestei perioade. Pot spune că drumul pe care l-am urmat, un drum în permanență în sus — nu din punct de vedere al ierarhiei sociale, ci al demnității morale — e un drum pe care mi l-am croit singur.

— Ați fost deci întotdeauna stăpîn pe destinul dumneavoastră. Cum explicați acest lucru?

— După opinia mea, poate cel mai important drept de care s-a bucurat și se bucură orice om care se naște în societatea noastră rămîne dreptul la muncă. Cuvintele par poate prea mari și prea solemne, însă în realitate întreaga esență a devenirii noastre, indiferent de domeniul în care ne afirmăm, stă în posibilitatea de a te folosi de acest drept în mod liber, nestînjinit, demn. De la copilul de la țară care venea în 1947 la Liceul „Mihai Viteazul” ca bursier — o bursă câștigată prin concurs — și ucenicul unei școli profesionale electrotehnice din 1950, cînd publicam primele versuri, pînă la ziaristul, scriitorul și activistul social de azi, tot acest drum e o cheltuire permanentă de energie, puse sub semnul a ceea ce numesc entuziasm revoluționar, cu o convingere, sper, necontrazisă de fapte și viață.

— Cum dorește Nicolae Stoian să apară în ochii semenilor săi?

— Mă socot înainte de toate un militant. Un militant care, fiind deopotrivă un activist în organizația de tineret sau în cea de partid, publicist și autor al citorva volume de versuri, n-a făcut, în fiecare postură publică a sa, decît să schimbe armele, instrumentele de lucru.

— Cum a devenit militantul Nicolae Stoian autor al citorva volume de versuri?

— La poezie am ajuns tocmai pe una din căile pe care le aminteam mai înainte, ca agitator, dacă pot să spun așa.

— Văd că puteți.

— În perioada de după Eliberare, la serbările din satul meu sau din satele vecinate, din Cîmpia Dunării, ori mai apoi la ateneele bucureștene, apăream frecvent, nu fără succes, în postură de recitator.

— Ce recita năvalnicul copil de atunci?

— Poezii de Ion Bănuță, Dan Deșliu, Victor Tulbure, Mihai Beniuc, Mihai Dragomir. Țin minte că nu pricepeam, de pildă, de ce o poezie, un apel pentru pace, se numea 1 000 de milioane.

— Mai țineți minte prima poezie publicată?

— Prima poezie publicată a fost scrisă cu prilejul înființării primei cooperative agricole din comuna Corbeanca, în anul 1950. A apărut în revista Albina, semnată Nicolae Vărășteanu (după numele satului natal) și însoțită de trei cuvinte lămuritoare: tinăr țaran muncitor.

— V-a rămas vreun vers în memorie?

— „Azi în sat e sîrbătoare / Steaguri sînt pe înălțimi”.

— Ați debutat sub semnul sîrbătorilor. Ce-a mai urmat?

— Tot pe atunci, poeta Nina Cassian mi-a închinat o poezie pe vremea cînd

eram ucenic la școala profesională: „Elev ești încă, mă privești / Cu ochi de fragedă petală. / Eu știu ce gînduri mari nutrești, / Visînd în anii tăi de școală, / ...Ți-s căile deschise veșnic / De-o largă zare umplute / Fii inginer electrotehnic / Și inginer de suflute.”

— Autor de poezii, inspirator al unor poezii. Ce vă mai puteați dori?

— Ideea de a scrie poezii e strîns legată de tumultul revoluționar care domnea în epocă înainte și după proclamarea Republicii. Mi-a rămas în memorie primul număr al revistei Flacăra din ianuarie 1948, consacrat aproape în întregime evenimentului de la 30 Decembrie 1947. Erau prezenți, cu poezii, Eugen Jebeleanu, Maria Banuș, Nina Cassian, Marcel Breșlașu. Dacă îmi amintesc bine, prima poezie dedicată proclamării Republicii a fost scrisă de regretatul și cam uitatul, din păcate, poet, Marcel Breșlașu: „30 Decembrie 1947 / Sfirșit de an și început de veac.” Pianista Monique de la Brouchollerie își amintea că în timpul unui concert de la Ateneu cineva a venit în scenă și a anunțat căderea monarhiei și instaurarea Republicii, printr-o patetică poezie. Era Marcel Breșlașu. Fiindcă a venit vorba de poezia acelei epoci, cred că fără a face rabat din punct de vedere estetic scrierilor respective, ele trebuie să fie privite circumscrise momentului respectiv, stării de spirit generale a momentului istoric. Adevărul e că o seamă de poezii de atunci aveau o mare rezonanță printre oamenii care se aflau angrenați într-o operă revoluționară decisivă. Poate că n-ar strica să se încerce realizarea unei antologii din poeziile respective. Sigur, trebuie să excludem acele exagerări, acele reflexe de factură proletcultistă și să alegem numai ceea ce a rămas valoros, validat de timp. Cînd spun asta, mă gîndesc la o abordare științifică a fenomenului literar din perioada postbelică și nu la o retrospectivă care să-i prezinte pe unii autori în viziunea critică din perioada cînd au deținut anumite funcții în viața literară sau au fost propulsați în primul plan al acesteia ca urmare a spiritului de grup. Practică, din păcate, neonlită nici în zilele noastre.

— Profit de faptul că vă trageți răsufarea și vă cer îngăduința să spun și eu câteva vorbe. Nu de alta, dar trebuie să-mi justifica prezența.

— Poftim!

— Multumesc. Haideți să vorbim despre Școala de literatură.

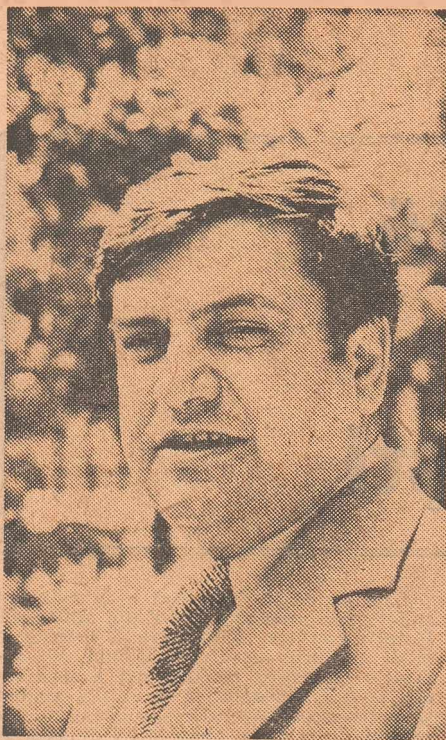
— „Fabrica de literați”, cum i se spunea cu ironie, a fost o imitație, o localizare a unei întreprinderi care-și avea pesemne justificarea acolo unde exista. Era pe vremea aceea judecateda entuziastă că orice ins care a scris un articol la gazeta de perete a școlii sau la cea locală ar putea deveni literat. Întimplarea fericită face că vreo cițiva au și devenit. Președintele Uniunii scriitorilor de atunci, Mihail Sadoveanu, care era foarte sceptic în ce privește destinul acestei școli, avea obiceiul să invoce o expresie a lui Caragiale, care, precum se știe, înfiinșase și el o școală de actori. Cînd era întrebare de ce nu ies din școala lui actori de talent, Caragiale răspundea: Ca să iasă trebuie să intre.

— Cu cine erați coleg?

— Cu Nicolae Labiș, Ion Gheorghe, Gheorghe Tomozei, Doșna Sălăjan, Anton Breitenhoffer, Rusalin Mureșanu, Mihai Negulescu, Lucian Raicu, Ștefan Luca, Radu Cosașu, Ion Grecea, Florin Mugur, Gh. D. Vasile, Al. O. Zotta, Elena Dragoș și alții. Mihail Sadoveanu, în încheierea discursului pe care ni l-a ținut în prima zi de școală, ne-a spus: „Vreau ca dintre voi să iasă măcar 5 scriitori buni, dar nu mă supăr nici cu zece”. Am privit cu spaimă în jurul nostru. Noi eram vreo 30 în sală.

— Ce ați câștigat de pe urma Școlii de literatură?

— Dacă multe dintre cursurile ținute acolo erau puternic marcate de interpretări simpliste, sociologice, eu cred că am primit totuși destule sfaturi, inițieri prețioase pentru noi, învățăceii de atunci. Faptul că scriitorii ca Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, Tudor Vianu sau ceva mai tineri maestri de pe atunci, Nina Cassian, Mihai Beniuc, Mihai Dragomir au încercat să ne familiarizeze cu marea poezie românească, chiar și cu aceea care se citea pe atunci pe sub bancă, așa cum era cazul lui

Arghezi, sau al lui Blaga, a fost de bun augur pentru o promoție literară a cărei admitere în acea școală de literatură era legată și de cunoașterea pamfletului Poezia putrefacției sau putrefacția poeziei.

— O amintire despre Nicolae Labiș pe care n-ați mai povestit-o pînă acum.

— Deseori, noi, elevii Școlii de literatură, participam la șezători literare. Odată, împreună cu Labiș și cu Gh. D. Vasile, am participat la o astfel de șezătoare inedită. Ea trebuia să se desfășoare la centrele de votare în timpul unor alegeri. Aveam un traseu care ducea pe la o serie de centre de vot din sectorul I și se încheia în comuna Otopeni. Labiș terminase la acea dată unul din poemete sale memorabile — **Marșul celor puternici**. Patosul cu care declama — „Nu vă chem în duruțul darabane!” — atrăgea atenția oamenilor care, altfel, se grăbeau să ajungă cît mai repede la urna de vot. De la un centru la altul eram transportați într-o dubă de cărat piinea, cu ușa din spate care nu se închidea bine, astfel încît soferul, pentru ca să nu ne piardă pe drum, o încuia cu cheia.

— Ați susținut vreodată două opinii contrare, Nicolae Stoian?

— Niciodată.

— E un exercițiu recomandat în oratorie.

— Ei, dacă o iei și așa...

— O iau și așa.

— ...trebuie să-ți mărturisesc că n-am ținut niciodată să ajung orator. Așa că nu m-au interesat niciodată astfel de artificii.

— În încheierea lucrărilor Congresului educației politice și al culturii socialiste, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a atras atenția că toate măsurile care vor fi luate în urma acestui congres nu trebuie să ducă în nici un caz la o uniformizare a omului. Dumneavoastră ați fost vreodată în primejdie să vă uniformizați?

— Precizarea pe care a făcut-o cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu are o mare importanță principial-teoretică și practică. Și aceasta nu numai ca o replică pe care cel mai autorizat exponent al politicii și filozofiei de viață a partidului și statului nostru a dat-o posibililor răstălmăcitori ai măsurilor de fortificare revoluționară a conștiinței oamenilor. De formare a unui om care să întrunească în cel mai înalt grad aspirațiile umaniste ale poplului nostru, ale celor mai proeminenți gînditori, creatori și tribuni ai săi. Este totodată și o asigurare că în practica noastră, politică și educativă, sînt și trebuie abolite tentațiile uniformizării, ale stasurilor formative.

— Ar fi poate mai comod să fim toți la fel. Dar am fi mai fericiți?

— Cred că trebuie făcută o disociere între ceea ce înseamnă uniformizare, aplatizare, voită sau forțată, a unui om, mai ales cînd e tînr, și o cristalizare stringentă a personalității, în funcție de idealul social căruia te dedici, de cerințele epocii, de aptitudinile și aspirațiile personale, de particularitățile psihice. N-aș putea spune că uneori, în virtutea faptului că am resimțit puternic anumite cerințe ale momentului, n-am confundat unele tentații ale uniformizării cu exigențe impuse printr-o convingere sinceră. Ele însă n-au avut consecințe serioase în formarea mea deoarece prietenii, oamenii care m-au cunoscut în urmă cu un sfert de veac, recunosc în omul matur de azi același „fierul dracului”, cum mă autodefineam în placheta mea de debut. Mi se repropoază, de pildă, uneori, că sînt prea impulsiv, temperamental, predispus la un verb mai bătaios. Sigur că da, uneori această afectivitate exacerbată poate să deranjeze. Dar, pe de altă parte, cred că putem să ne comportăm în viața de toate zilele, în relațiile noastre sociale, cu o ținută aleasă fără a fi neapărat placizi, afectați, convenționali.

— Există o concordanță între spusele dumneavoastră și gîndurile dumneavoastră?

— Sînt un om căruia îi place să gîndească cu voce tare, care nu ocolește adevărurile oricît de grave ar putea fi consecințele lor pentru mine. Dacă există cîteva poezii de ale mele care plac publicului, eu cred că ele sînt tocmai rodul unor asemenea atitudini tranșante, sincere, de om care crede totdeauna în ce spune.

— Am auzit că uneori erați cam dur pe

vremea cînd conduceați „Viața studențească”?

— Da, circulau și asemenea păreri printre cei care nu cunoșteau nemijlocit realitatea. Dar tocmai într-un asemenea climat de maximă exigență, de permanentă impulsivitate, de punere la treabă, s-au format acolo o pleiadă de ziaristi și scriitori care azi se remarcă printre condeiele de nădejde. „Duritarea” poate fi o gravă invaliditate umană — cu atît mai gravă cît omul care se face vinovat de ea deține o funcție în ierarhia socială — cînd este pornită din lipsa de dragoste, de simț față de om. Or, în ce mă privește, cred că tocmai o mare generozitate și omenie, un entuziasm pentru promovarea a tot ceea ce a reprezentat talent autentic în publicistică sau poezie m-au determinat să fiu necruțător mai ales cu insuficienta fructificare a energilor de care dispunea unii dintre colegii mei mai tineri.

— Se aud unele voci care susțin că ședințele Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar seamănă cu acele întruniri ale credincioșilor din evul mediu, unde lumea cădea în extaz și bolborosea cuvînt într-o deplină uitare de sine și de cele înconjurătoare. Așa să fie?

— Mie mi se pare că acest cenaclu, nu numai ca fenomen literar-artistic, dar și ca fenomen social este un fapt pozitiv. Amintorii lui — în frunte cu Adrian Păunescu — au intuit, cred, o cerință vitală a tinerilor, îndeosebi a adolescenților, aceea de a se exprima în for, de a avea sentimentul real al intrării lor în viață, de a fi în deferite ipostaze ale formării lor nu numai „spectatori” ci și „actori”. Cenaclu Flacăra al tineretului revoluționar a probat virtuțile patriotice ale unei generații, după unii insuficient de preocupată de comandamentele revoluționare ale momentului de față. Apoi, un alt secret a succesului de care se bucură cenaclu este și faptul că realizarea programelor țin seama de specificul acestei vîrste. Cu alte cuvinte, deși aceste manifestări au loc tot într-o colectivitate, ele nu se rezumă la ședințe aride de care s-a făcut și se mai face încă abuz în organizațiile de tineret din școli și facultăți.

— Ce-i mai lipsește Cenaclului?

— Ar trebui, cred, o mai mare diversificare a repertoriului, care nu trebuie redus la cîteva titluri și la cîteva autori, o temperare a unor excese gratuite de sensibilizare colectivă, inclusiv o atitudine mai exigentă față de public — evident, nu în sensul apostrofării acestuia. Acestea sînt aspecte pe care însăși conducerea cenaclului, într-o analiză publicată în revista „Flacăra”, le viza. Din aceeași analiză am înțeles că au apărut și unele „asperități” între membrii cenaclului, dar ele trebuie privite ca dificultăți inerente de creștere, de maturizare. Cît privește apropierea pe care unii își răuvoitor — pesemne dintre campionii înțelegerii simplificatoare, dogmatice, a formării tinerilor — o fac între acest cenaclu și unele scene de extaz colectiv, de esență mistică, evident, ea trebuie respinsă ca o calomnie detestabilă.

— Regrețați că ați trecut prin anumite întîmplări în viață?

— Nu. Dacă așa avea posibilitatea să reiau toți acești ani ai formării mele în aceleași condiții istorice, cred că așa reacționam la fel.

— Eu nu v-am întrebat în legătură cu răspunsul dumneavoastră la evenimentele, ci dacă ați fi vrut ca în viața dumneavoastră anumite întîmplări să nu existe.

— Nu. Categorie nu.

— Care este adevărul cel mai de preț pentru dumneavoastră?

— Dreptatea. Acest ideal social are o determinare complexă în conștiința poplului nostru — „spuneți-mi, ce-i dreptatea?” se întreba în tinerețea sa marele nostru poet — un asemenea ideal înglobează toate aspirațiile fundamentale ale omului, ca persoană, și ale poplului. Nu întîmplător Bălcescu și frații săi cauzați își aleseseră drept deviză: „Dreptate — Frăție”.

— Se spune despre dumneavoastră că puteți scrie despre orice ați fi solicitat. Că sinteți o adevărată mană cerească pentru un redactor care are nevoie de un articol.

— Lucrurile nu stau chiar așa. În genere, nu scriu decît despre lucruri care mi-au devenit foarte apropiate, care s-au transformat într-o cauză personală. Asta nu înseamnă că nu am plătit și eu tribut „articolelor de serviciu”. Cred că e timpul să dăm mai puțin curs verbiajului fără rezonanță la cititor.

— Ne naștem toți pe aceeași planetă, dar fiecare într-o altă parte a ei și e bine ca lucrul acesta să se oglindescă în conștiința noastră. Înainte de a fi un cetățean al lumii, trebuie să fii un cetățean al patriei tale. Se mai găsesc unii, pe un meridian sau altul, care socotesc că dragostea de țară e astăzi o vină. Ce poate răspunde un scriitor român la aceasta?

— Trebuie să spunem că dacă avem astăzi o literatură, o artă care se integrează în mod justificat în circuitul marilor valori, e pentru că toți marii cănturari, de la croncari la scriitorii și savanții de astăzi au pus în viața și activitatea lor patria înainte de toate. Marele exemplu l-au constituit în acest sens oezia și arta noastră populară, atît de intim legate de destinul poplului. A combate, și nu numai în vorbe, ci și în fapte, teoriile sterile și jignitoare la adresa sentimentului național al fiecărui este astăzi o datorie nu mai puțin sfîntă și cotidiană, ca în epoca marilor elanuri de la 1848. În prezent, trăim unul din acele momente mari ale istoriei noastre, cînd cu toții, întreaga națiune, avînd în fruntea noastră pe unul din cei mai mari izbînditori din dănuirea noastră multiseclară pe aceste meleaguri, trebuie să facem în fața noastră, și a lumii, dovada celor mai strălucite virtuți de creație și luptă, de încredere în destinul nostru demn și neatîrnat.

GEORGE ARION ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

tal a reușit să treacă lesne de la umor la tonuri grave și semnificative. A avut mare succes cu **Inel, inel de aur** și o suită care a cuprins tangouri sentimentale, cîntece de lume, cîntece country. La baterie însă nu s-a descurcat tot așa de bine. Cu mare priză la public, asta aproape de tonul ridicol de grav al unor articole despre muzica ușoară, Florian Pittiș a citit un text apărut mai înainte în revista noastră la rubrica **Racul**. Marcela Saftiuc cîntă pentru prima dată în cenaclu, în engleză, cîntecul lui Donovan **Dona, Dona**. Gheorghe Mureșan, scăpat în acele zile de tutela lui Dumitru Fărcaș, reușește un recital de mare virtuozitate, cuprinzînd **Rapsodia a doua** de George Enescu, **Căruța poștei** și **Trei culori**. Dacă-l auzi doar, instrumentul din mîinile lui Gheorghe Mureșan nu pare acordeon, ci orgă.

Au susținut recitaluri Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, grupul condus de Karol Horvath și practic, prin tot ceea ce au făcut, Adrian Păunescu și Florian Pittiș.

Trebuie menționată, de asemenea, contribuția lui Eugen Cristea, Mihai Onu, Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu. A fost o seară frumoasă, bine primită de cei aproape 2.000 de spectatori care la miezul nopții cîntau împreună cu noi **Imnul** lui Nicu Alifantis. În drum spre hoteluri, campinguri, moteluri sau în drum spre alte localități de pe litoral, ei au reușit să cînte și singuri deoarece l-au învățat în timpul spectacolului.

MAMAIA, 14 iulie — dimineața: Această ședință a durat 4 ore și au fost ascultate cele mai frumoase și reprezentative cîntece ale cenaclului.

O parte din cîntecele lui Valeriu Sterian și ale lui Mircea Vintilă au fost interpretate de alții deoarece ei nu au fost prezenți. Ca și în spectacolul de seara trecută, se fac remarcați Nagy Laszlo și Victor Socaciu. Adrian Ivanițchi, Evandro Rossetti, Mihai Onu și Eugen Cristea se dovedesc a fi foarte solicitați și utili. Se discută calitatea unor texte cîntate de Gheorghe Gheorghiu și Valeriu Penișoară. Cei doi intră apoi supărați în apă.

CONSTANȚA, 14 iulie: După **Cozma Răcoare**, care a deschis seara, a fost ascultat Dan Pantiș, elev de 9 ani din Baia Mare. Este emoționant faptul că la vîrsta sa cîntecul pe care îl știe cel mai bine și îi place cel mai mult este **Trei culori**, Mihail Stan și Florin Zamfirescu au recitat extraordinar, două extraordinare poezii aparținînd poetului sovietic Leonid Marînov și poetului american Carl Sandburg; primul autor ne-a făcut să înțelegem că nevoia de artă responsabilă este aceeași în toată lumea, iar cel de-al doilea ne-a impresionat profund dînd viață dramei unui popor care refuză arta deoarece într-un moment de delir a crezut că este cel mai mare din lume. Mircea Vintilă își prezintă cîntecul **Crezul meu**, pe versuri de Adrian Păunescu, din care am înțeles cu toții că tinerețea nu este un dar sau o favoare, ci perioada în care poți și ai datoria nu să contempli lumea, ci să participi la munca tuturor. Un moment de o mare cinste, un moment în care simțeam că totul trebuie adresat conștiinței a cuprins **Inscripție pe piatra de hotar, Dulce Românie, În mai, Da, mai avem, Pămîntul, deocamdată, Un cîntec**, dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din nou **Crezul meu, Bade Ioane și Copiii de țărani**. Realizatorii lui sînt Florian Pittiș, Mircea Vintilă și Adrian Păunescu.

Marcela Saftiuc, grupul condus de Karol Horvath, Radu Gheorghe și Eugen Cristea obțin notabile succese.

Despre Eugen Cristea, Adrian Păunescu a spus cuvinte frumoase și exacte care se refereau atît la talentul său cît și la frumoasa sa ținută morală de pînă acum. Mihail Stan, Valeriu Sterian, Adrian Ivanițchi, Nagy Laszlo, Mihaela Popescu și Valeriu Penișoară sînt coautori la realizarea unei serii cu adevărat extraordinare. Iată dealtfel produs un bilet primit din sală: „**Dragii mei. Vă iubim cu toții. Sîntem un suflet, o voință, participăm la sărbătorirea stindardului țării și partidului. Am dori ca spectacolul să țină pînă vor cînta cocoșii. Și ca un ecou, venit din istorie să ne încununăm și în această seară inimile cu bucuriile oferite de spectacolul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar. Vrem Repetabila povară, chiar dacă Nicu Alifantis lipsește... Numai cu gîndul se mulțumește. Astă noapte am să dorm pe plajă căci sînt de la 30 km distanță... Sîntem cu voi, sîntem o țară, oșelul din mușchii noștri e în slujba țării, a poporului, a unui trai mai bun.**

Vom învinge greutățile cu inima plină de Lumină. Vrem ca Repetabila povară să fie cîntată de noi toți. Vom deveni oameni mai drepti, mai buni pentru liniștea noastră și pentru fericirea țării“.

MAMAIA, 15 iulie — dimineața:

Pe plajă vremea a fost favorabilă atît cît a fost. După aceea s-a făcut timp frumos. În cadrul unei partide de fotbal desfășurate în pauză, Valeriu Penișoară în postura de atacant l-a depășit cu regularitate pe Adrian Ivanițchi, în postura de fundaș și de om care nu se supără. În cadrul ședinței de lucru au cîntat frumos și convingător atît pe uscat cît și în apă Evandro Rossetti, Valeriu Penișoară, Mihai Onu, Nagy Laszlo, Adrian Ivanițchi, Marcela Saftiuc. Au fost comici cît au putut Radu Gheorghe și Eugen Cristea. Au recitat singuri și împreună Florian Pittiș și Adrian Păunescu.

Semnatarul acestei cronici a fost singurul om prezent cu agenda pe plajă.

COSTINEȘTI, 15 iulie: Interesul pentru cenaclu a fost enorm. Pentru a-și păstra locurile, cei 4.000 de participanți au uitat de masa de prînz și ne-au așteptat de la ora 12, deși știau că spectacolul va începe la ora obișnuită: 19,45.

Imn (Nicu Alifantis), **Pămîntul, deocamdată, Cozma Răcoare, Inscripție pe piatra de hotar** au creat, prin participarea extraordinară a tuturor, un cadru tonic desfășurării spectacolului.

După ce a ascultat **Rănitul dintre linii**, micuța Denisa, avînd patru ani, s-a pierdut de mama sa. Din această cauză a stat alături de Adrian Păunescu, care i-a oferit vorbe frumoase și Pepsi-Cola. Din fericire, Denisa a refuzat, spunînd că „eu nu beau nimic“. Culmea este că mama ei se afla în sală, o vedea, dar a considerat că este mai în siguranță pe scenă, unde mai era spațiu liber, decît în sală unde nu mai avea loc nici furnica. În asemenea împrejurări, era normal ca Mircea Bodolan să obțină un mare succes de public cu **Dor de mamă**. Susține pentru prima dată un mic recital cîntărețul Victor Socaciu, cuprinzînd **Țintă între rău și bine, Oțiu și Gruia**. După ce s-a făcut remarcat cu **Cuvîntul lui Ioan Roată la Divan** și **Bătălia de la Vaslui**, Valeriu Penișoară a fost imitat prietenește de Eugen Cristea. Cei prezenți, tineri muncitori și studenți, au aplaudat cu multă căldură cele reușite de Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Gheorghe Mureșan, Florin Zamfirescu, Radu Gheorghe, Florian Pittiș, Adrian Păunescu. Pentru prima dată se dovedește, în spectacol, legătura puternică, de esență, existentă între cîntecul **Fiii lacrimilor tale** și poezia **Repetabila povară**.

A prezentat în cenaclu frumoasa poezie patriotică **Hotarul de oase** tînărul poet ieșean Mihai Leoveanu. Nimeni din cei prezenți nu a dorit ca spectacolul să se încheie la ora 0,30. Totul s-a încheiat într-o atmosferă în care regretul celor peste 4.000 de oameni ni s-a părut justificat. Dar la Costinești a mai fost un spectacol.

MAMAIA, 16 iulie — dimineața:

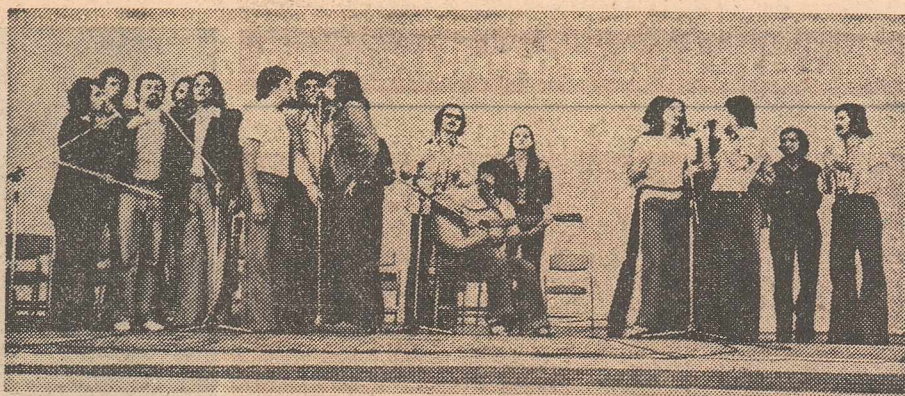
Vreme în general frumoasă, dar și favorabilă averselor de ploaie. Și-au adus instrumentele doar Valeriu Penișoară și Victor Socaciu și aceasta s-a cunoscut. Glumesc, desigur. Un mare succes obține Marcela Saftiuc cu **Dona, Dona**. Din discuția unui participant cu altul am înțeles că ei, cei care discutau, se gîndesc la posibilitatea ca unele ședințe de la locul lor de muncă să înceapă cu **Cozma Răcoare**. Se refereau, desigur, la caracterul extrem de viu și antrenant al acestui cîntec. Mihai Onu este foarte aplaudat de cei 400 de oameni care ne-au urmărit, pentru lirismul autentic al cîntecului **Dor de Moldova**, pe versuri de Cezar Ivănescu. **Vinare de vînt, Ploaia care va veni** au încheiat fericit și inspirat programul de pe plajă.

Acum, ca și în alte dăți, s-a lucrat la texte, la linia muzicală, au fost corectate traiectoriile.

CONSTANȚA, 16 iulie: **Cozma Răcoare** a deschis programul unei serii care poate fi caracterizată ca foarte frumoasă. În timpul interpretării ei, Adrian Păunescu a speriat nițel lumea, așezîndu-se la baterie. N-a cîntat, din motive didactice, cred. Apoi, l-a prezentat în cuvinte calde, frumoase și meritate, pe tînărul cîntăreț Mircea Bodolan, purtătorul unui lirism de cea mai bună factură. Excelent primite de sală și recitate de aceasta sînt **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și **Lumină! Luptă! Libertate!**, ambele aparținînd lui Adrian Păunescu. Participarea sălii a fost extraordinară în tot timpul spectacolului dar mai cu seamă la **Inscripție pe piatra de hotar, Da, mai avem** (noul cîntec al lui Valeriu Penișoară), **Dona, Dona** prezentat și în limba română, din cauza lui Adrian Păunescu care a tradus textul.

Și-a prezentat o nouă compoziție proprie Gheorghe Mureșan: este inspirat intitulată **Seară de dispute**.

Florin Zamfirescu recită absolut im-

Mai multe din cîntecele cenaclului sînt cîntate de toți membrii săi

Participare spontană, generoasă a publicului — condiție a desfășurării spectacolului

Trăiască România / Trăiască tricolorul / Trăiască Alma Venus / Măria Sa Poporul — Cenaclu Flacăra al tineretului revoluționar la Galați

Mamaia la spectacolul cenaclului cu numărul 166

presionant celebra poezie a lui Evgheni Evtușenko **Monologul puului de vulpe**, motiv pentru care Adrian Păunescu consideră că tînărul actor al Teatrului Giulești din Capitală aspiră legitim la Marele Premiu de vară al cenaclului.

Gheorghe Gheorghiu a cîntat foarte frumos **Poveste veche**, pe versuri de Octavian Goga, avîndu-l alături pe Sorin Minghiat (la flaut) care în această seară a împlinit 22 de ani. Talentatul flautist este un adevărat ferment în cenaclu și i s-a atras atenția că a terminat definitiv cu vîrsta de 22 de ani. Dar și asta este, desigur, o poveste veche.

Mihaela Popescu a primit flori de la trei tineri din Suceava (loc în care în-tîmplător s-a născut și ea) care semănau izbitor cu trioul DO-RE-MI. Mihai Onu a cîntat **Omul păurii**, motiv pentru care Eugen Cristea a spus tare **Onu păurii**. Lumea din sală a ris puternic. Excelent a interpretat Nagy Laszlo **Cîntec pentru Angela Davis**. Evandro Rossetti și Gheorghe Gheorghiu prezintă noul lor cîntec **O călărire în zori** pe versuri de Nichita Stănescu. Recitalul lui Mircea Vintilă cuprinzînd 8 cîntece a fost absolut impresionant și cîntărețul tinerei generații de cîntăreți folk s-a retras împovărat de aplauze în autocar, unde a și adormit după cîteva minute. Crescînd de la spectacol la spectacol (pe măsură ce numărul cu vioara devine mai scurt), Radu Gheorghe s-a dovedit un actor deosebit de înzestrat și complex. Adrian Păunescu i-a dăruit o petală din trandafirul primit de el de la

Mircea Vintilă. Radu Gheorghe a băgat-o repede în sin.

Adrian Păunescu a recitat poeziile **Manifest pentru sănătatea pămîntului, Copiii de țărani, Între bine și rău**. Această seară deosebit de frumoasă s-a încheiat, așa cum a și început: cei de pe scenă și cei din sală au cîntat **Imn**, devenit un manifest de conștiință: **Trăiască România / Trăiască tricolorul / Trăiască Alma Venus / Măria Sa Poporul**.

MAMAIA, 17 iulie — dimineața:

Am sărbătorit cu toții împlinirea a 48 de ore de cînd Gheorghe Gheorghiu și-a pierdut cartela de masă. A fost alături de noi arbitru de fotbal Nicolae Rainea din Bîrlad și nu acordă nici un fel de șansă echipelor noastre participante în Cupele Europene.

Grupul **Catena**, prezent pe litoral deocamdată în calitate de turiste (asupra luării dreptului de a cînta pe litoral ar fi posibil să revenim), a interpretat **Ploaia care va veni** și **Fără petale**. Pe timpul noros ce a fost s-au bucurat de succes în mijlocul celor prezenți Valeriu Penișoară și Marcela Saftiuc.

CONSTANȚA, 17 iulie: Ploua foarte tare cînd am ajuns fără speranța că vom putea ține spectacolul la Teatrul de vară din Constanța. Acolo însă în ploaia care bătea în rafale am găsit o sală întreagă așteptîndu-ne. Este o pildă excepțională de atașament față de arta tînără, liberă și responsabilă și toți cei prezenți acolo o-

(Continuare în pag. 15)

CISNĂDIE, UN LOC
CE POATE FI CITIT
CA O CARTE
SAU PRIVIT
CA UN COVOR

O așezare veche, precum Cisnădie, orașul meșterilor de covoare, de postavuri și de mătăsuri, atestat documentar la 1323, e o ediție princeps de istorie și de artă, ce te invită nu la o însemnare de călător, ci mai curînd la o recenzie. Cisnădie e o carte cu file de piatră, o carte cu slove enigmatice de metali scumpe, cu inițiale sau începuturi de rînd marcate prin monumente, cu însemne sau cu inscripții ale epocii noastre care compun nu un final, ci o deschidere fastuoasă de istorie sau de cronică, o fereastră solară spre viitor.

E un oraș al liniștii, învăluit în liniște, drapat în liniște. E un oraș ce tace ca o carte, vorbindu-ne nu cu sunete, ci cu înțelesuri. Diminețile, cel puțin, ca și după amiezile, cînd aproape 10 000 din cei 18 000 de locuitori sînt în fabrici (la întreprinderea textilă, autoare de stofe și de covoare, la „Mătasea roșie”, unde se fabrică țesături tip mătase, la filatura de bumbac „11 lunie”), liniștea, pe străzile goale, peste casele patinate de secole, îmbracă orașul ca o armură. O sparge doar, cînd și cînd, muzica orologiilor din vechile turnuri, țîșnind de sub zăua tăcerii ca o bătaie de inimă, transformînd văzduhul întreg într-un orologiu. Curînd, această muzică te cuprinde și te domină. Curînd, văzduhul devine doar un reflex muzical de ceasornicărie, cu sunete de gonguri ce se îmbină cu dangăte de clopote de bazilici, cu foșnet mătăsos de arcuri și mașinării delicate ce revarsă peste oraș o ploaie melodică de cristale. Ți se pare că aici, în acest burg transilvan, „oraș țestos și ferecat” ca într-o poezie de Ion Barbu, totul se mișcă încet, deși foarte sigur, după mecanica de ceasornicărie a turnurilor care măsoară zilele, anul, ora. Ți se pare că nu poți să ieși, că nimic n-o să te împingă și nimic n-o să te convingă să ieși, fie și numai o clipă, din ritmul străvechi al orașului, al străzilor și al orologiilor lui, fiindcă ritmul acesta s-a constituit în timp, ca și în arhitectura, ca și istoria. Notăm această senzație, lăsînd să ne contrazică însăși Cisnădie, această splendidă cetate transilvană, care, ca toate orașele patriei, revelează astăzi, peste timpul istoric, dimensiunile noi, ample, majore, sub care respiră timpul nostru socialist.

În lipsa tovarășului Vasile Hanzu, primul orașului, care-i plecat în vacanță, stăm de vorbă cu tovarășul Uwe Fleischer, vi-

cepreședintele Consiliului popular, om tînăr, de vreo treizeci și ceva de ani, absolut al unei facultăți de construcții, tip „modern” și ca vîrstă, și ca formație, dar, ca toți cei ai locului, un devorat de patima vechimii înscrise în piatră. Ne propune, înainte de a ne spune ceva, să privim orașul de sus, din fereastra minusculă a unui turn secular, de la înălțimea istoriei, de acolo de unde văzduhul e un uriaș orologiu, inghinînd timpul contemporan cu bătăile celui etern sau permanent.

Urcăm în turnul bisericii fortificate a Cisnădiei, construcție multiseclară, restaurată azi, și, din fereastra ce deschide dimineața în ogivă, privim orașul. Vechiul sat al meșterilor țesători, breaslă străveche, cu tradiții atestate documentar în veacul al XIV-lea (tradiții, de fapt, mult mai vechi, arheologii descoperind aici obiecte legate de arta țesutului, precum prisnele de fusuri sau greutăți de războaie, datînd încă din neolitic și epoca bronzului), vâlurește, sub solzii de țiglă roșie ai acoperișurilor, țesuți compact, pînă departe. Ca și liniștea, acest roșu bătrîn, mineral, patinat de vreme, îmbracă orașul ca o armură. Ca și liniștea, spartă de orologiul timpurilor cu rezonanță de fier sau aramă (chiar lingă noi, aici, în turn, bate solemn un splendid orologiu, operă a unor meșteri vienezi din veacul al XIX-lea), armura acoperișurilor străvechi e spartă mereu, prin priveliști care, de data asta, revizuiesc orologiile sau le împing acele mai departe, indicînd măsurile altui timp. O sparg, ca pe cămașă de zale, gîturile de cocori ale macaralelor, o sparg schelele ce trîmp de pretutindeni, o sparg marile și modernele hale industriale ridicate în ultimii ani, o sparg halele în construcție, o sparg noile blocuri de locuințe. Satul de ieri, orașul socialist de astăzi, și-a spart de mult carapacea lui seculară, dezvoltîndu-se viguros și puternic peste fruntariile cele vechi. Marea întreprindere textilă „Cisnădie” (a cărei producție, la finele anului trecut, indica, față de 1970, o creștere de 155,41 la sută), își anexează, o nouă hală de covoare. Din această șiră de spinare a orașului, care înseamnă marea și moderna sa industrie, se desprind ca niște coaste noile străzi, flancate de blocuri (peste 1 000 de apartamente), de cămine pentru nefamiliști (850 de locuri), construite după ultimele exigențe, deci în rimă cu uzinele (reconstruite, extinse, modernizate și utilate după cele mai noi exigențe). E un oraș fără periferii, lipsesc periferiile, nu lipsește, în schimb, vegetația.

Cisnădia e invadată de flori și arbori — nu vegetația mahalalelor de odinioară! — care acoperă toate spațiile disponibile, inclusiv curțile caselor, dar fără să inee sau să înăbușe, ci într-o orînduială savantă, cu știința dozării efectelor, cu o artă ce-o calchiază pe cea a meșterilor de covoare.

Cisnădia poate fi citită ca o carte sau privită ca un covor. Meșterii marii fabrici a orașului țes covoare persane, care se vînd și se caută în toată lumea, arta covorului oriental e aici străveche (în orașul vecin, la Sibiu, Brukenthalul oferă admirăției vizitatorului cîteva exemplare rarissime de astfel de covoare orientale, numite „de Transilvania”, așezate de specialiști printre cele mai valoroase covoare vechi din Europa), ca și arta covorului românesc propriu-zis, care, la fel, a dat în timp o întreagă suită de capodopere. Cimpul acestor covoare e detașat, împremuit, ca și priveliștea locului, cu chenare de preț, ca o grădină. Omul locului vede cimpul frumos ca atare, el îl tratează scump, pe fonduri cu culori gingașe, ca atunci cînd este imprimăvărat. El, om al muntelui, n-are sfiala spațiului gol, ca omul cîmpiei, și de aceea pe cimpul covorului sădește flori sau podoabe utilizate rafinat, și mai ales strălucit valorate printr-o dispunere aerată, amplă. E un canon estetic pe care îl regăsim și în înfățișarea de azi a orașului, în desenul său urbanistic, în ornamentele sale de flori și arbori.

Nimic nu mai amîntește, pe-aici, de satul care a fost cîndva Cisnădie, nici privilegia, nici oamenii, nici viața lor. Faptul că 51,2 la sută din numărul total al locuitorilor sînt populație citadină activă, lucrînd în marile fabrici și în noile instituții ale orașului, este, desigur, concludent, el ne destăinuie nu numai un „oraș” în toată puterea cuvîntului, ci o așezare urbană care, dincolo de aparenta sa liniște, are un ritm de muncă și de viață dintre cele mai vii și mai dinamice. Marile mișcări epice ale muncii industriale, zgomotul, tumultul, bubuiturile se petrec în culise, între pereții de beton și sticlă ai marilor fabrici, prim-planul scenei rămînînd deschis frumosului calm, reveriei bătrînelor ziduri, undeî sonere a orologiilor istoriei, adică timpului și spațiului de care se reazimă ființa noastră, ascultîndu-se și regăsindu-se pe sine. Și aceasta conferă Cisnădiei — cetate dinamică a industriei noastre — un farmec aparte, o sobrietate aparte, o anume ordine și organizare a vieții, un echilibru la care și nou veniții,

proaspeții angajați ai fabricilor, recruți de prin alte ținuturi, se supun, ni spune, din prima clipă.

Ciți mai sînt, din vechiul sat, sate Statisticile primăriei ne indică o cifră precisă: 528, adică 3,1 din totalul locuitorilor. Acești 3,1 locuiesc în Cisnădioara, aparținător orașului. Acești 3,1 sînt membri ai C.A.P.-ului, întemeiat cu douăzeci de ani în urmă.

Care e diferența, ca desen al priveliștii între Cisnădioara și Cisnădie? Nici un Același asfalt al șoselei, aceleași covoare frumoase, aceleași dotări edilitare și banistice, aceleași străvechi monumente astăzi restaurate (printre care o mină minăstire-cetate din veacul al XIII-lea, sedînd cel mai frumos portal în stil roman din cite se află astăzi în țară), covoare frumoase, aceleași podoabe de verde și floare. D.

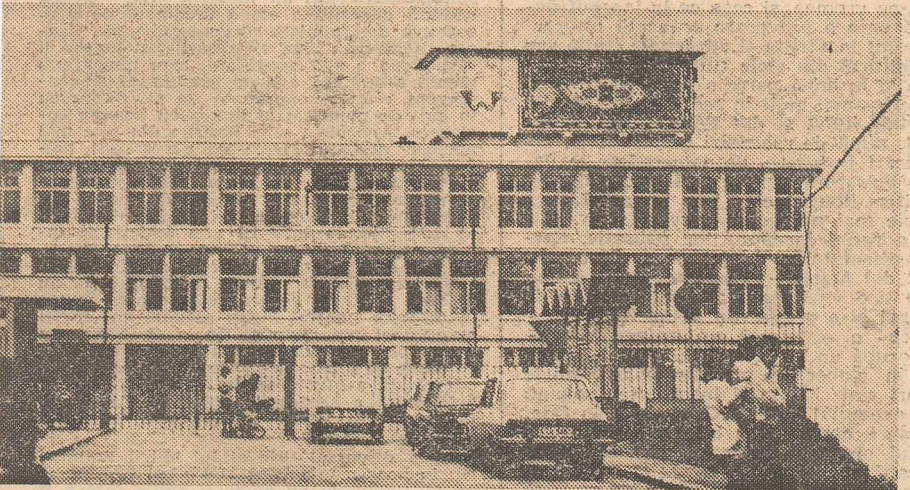
ANCHETA SOCIALA

Ultima treaptă

Sînt absolut convins că băiatul brunet, subțire, flegmatic și mindru arc de triumf este persoana pe care de citeva zile. Un tînăr, pe nume Niculcea, iute de picior și sigur de deajuns de știut într-ale vieții, încercînd să privească ceea ce, știți dumneavoastră, de om fără griji și păcate. O așezare de vacanță, cu nuanța de goare a amantului fatal, lesne de înțeles la orele aglomerate, mai cu seamă Piața Unirii, prin fața marilor cinematografe din centrul Capitalei și pe așezările pe unde banul alunecă dintr-o mină în alta și uneori pe sub

Sînt sigur că, printr-una din bucurii ale sorții, îl aflu întimplător mul după care alerg dinadins de două zile. Și pentru că sînt sigur, apropiu de el și-i vorbesc. Din păcate, buie să recunosc că m-am înșelat. Drept, aceeași înfățișare, același aspect agresiv, aceeași căutătură grea de gînd și „mișto” dar n-are numele persoanei chestiune. Merg atunci vreo cîteva pe marginea trotuarului, pe acolo un seamă de băieți bruneti, zvelți și flegmatici reazimă țeava balustradei, dintr-o pînă-n crucea nopții și învață subtila artă a privirii pe sub pleoape și a cîștii fără muncă. Nu mai am deloc sigur ce-o aveam în urmă cu un sfert de

fi cei vreo trei kilometri dintre Cisnă-și Cisnădioara, pe care-i străbați prin splendidă „plantație intensivă” de și cireși, punind un prag în priveliște, i crede în ultima pe o stradă a pri-a. Din asfaltul șoselei, ulițe vechi, incheate (dar pietruite toate!) urcă spre naturi de dealuri încărcate de pomi, e care, ici-colo, ca într-un peisaj tirose mai țișesc niște case bătrâne din e groase, ridicate pe socluri de piatră. da de meri, de cireși și vișini a .P.-ului ocupă 133 de hectare, o alta, lină amenajare (o „plantație inten-”, cu o valoare a investiției de 7,4 mil- lei), va ocupa 73 de hectare. Un ortotehnic puternic (slăbiciunea pre- intelui C.A.P.-ului, Petru Herbert, care-i profesie medic veterinar), cu o tabără intru pășunat alpin cocotată la 1 300 de

metri, pe o culme a Măgurii Cisnădioarei, își dispută întâietatea veniturilor cu atelierele „ramurilor anexe” ale C.A.P.-ului. Un atelier prelucrează lemn, făcând „săbii de bătaie” pentru războaie de țesut. În altul se împletesc nuiele, se fac coșuri de toate dimensiunile și de toate formele, în altul se confecționează pălării de paie, în altul lăzi pentru fructe, mai e și un atelier de rotărie, mai e și unul de fierărie, mai e și unul de „piine de casă”, cu un magazin-filială în centrul orașului. Pământul de agricultură e puțin, cum faci un pas te primește în brațe pădurea, te primește cortul verde și parfumul al pomilor fructiferi și al arborilor de toate esențele, drept care oamenii locului, cei 3,1 la sută care-și mai zic „țărani”, încearcă să smulgă, din cit au, totul, încearcă să depisteze și să fructifice tot ceea ce ar

putea să constituie o valoare, o sursă de bogăție, ei plantează pomi, ei cresc vite, ei prelucrează lemnul, ei fac din dealurile și măgurile Cisnădioarei, din rîpele pe care nici un tractor n-ar putea să urce, vaste antrepozite de materiale, administrate într-o severă economie. Ei au introdus, în tot ce fac, disciplina muncitorească, rigorile travaliului industrial, opunind sălbăticiiei mărețe a locului civilizația strînsă, avară, de fermă, folosind cu scumpătate, pricepere și inteligență fiecare palmă de loc și fiecare bănuț investit. Ordinea și metoda riguroasei gospodării, caracteristice C.A.P.-ului, le regăsești și în curțile oamenilor, în băcănițele strîmte ale căsoașelor de tip sășesc, înșesate de pomi și legume. Grădinile cu cireși sînt colțuri de Japonie, autentice desene pe mătase, lucrate minuțios pe toată întinderea, sînt, mai bine zis, ca niște covoare de Cisnădie, traducînd plastic talentul și vrednicia omului creator al locului. Puse cap la cap, chenar lingă chenar, aceste grădini și livezi-covoare ne oferă, ca și covoarele, o priveliște panoramică nu numai a peisajului, dar și a științei de a vedea, interpreta și stăpîni natura, proprie oamenilor acestor locuri.

Ne aprofundăm, împreună cu președintele, în livada de cireși a C.A.P.-ului. Pomii cu coaja lucioasă și netedă, rămuroși ca și niște ulmi, acum despuiați de fructe, se tes strîns, ne acoperă fastuos cu frunzele. N-am încercat pînă acum senzația de a ne acoperi cu o livadă, proiectînd-o deasupra-ne sau desfășurînd-o ca pe-o umbrelă. Căutăm, prin țesătura compactă, o spăr-tură de cer, dar armura aceasta n-o mai sparge nimic. Primăverile, cînd omătul aerian al florilor umple totul, toate aceste coaste, cu clădirile lor arborose întinse pe zeci și zeci de hectare, sînt luate cu asalt, de la poale, de mii și mii de vizitatori, în special sibieni, pentru care Cisnădioara e, prin tradiție, un mare parc (i se mai spune și „Insula de cireși a Sibiului”), un loc preferat al week-end-urilor și al plimbărilor de vacanță. Și asta încă nu-i nimic, ne spune Petru Herbert, să vedeți ce-o să fie cînd o să intre pe rod noua plantație intensivă, cea de 73 de hectare,

cea care costă (cost unanim aprobat de obștea cooperativă!) mai bine de 7 milioane de lei, cea în care densitatea de pomi la hectar va fi de 800 de meri sau 500 cireși ori vișini! Poate că nu e departe timpul, adaugă el, cînd aceste plantații ale Cisnădioarei vor fi decretate „parc național”.

N-a fost întotdeauna așa. N-a fost întotdeauna așa pe acest vechi și frumos pămînt, din care astăzi culegi, admirîndu-i priveliștea, un sentiment de certitudine de plinătate, de mîndrie, de elevație în fața operei omului, de civilizație în expansiune. „În cuprinsul burgului, scria eîndva profesorul-scriitor I. Simionescu, numai paznicul reprezintă viața omenească. Pe ziduri crește în voie luminăria cu zeci de flăcări, alături de tufe de cimbrisor și de ghir-lănzile de Clematis cu flori argintii. Amintirea vremurilor depărtate, începutul ruinei, natura care pune stăpînire pe truda omului, toate împletesc în jurul cetății (e vorba de minăstirea-cetate din veacul al XIII-lea, n.n.) o atmosferă mai impresionantă decît la Sighișoara”. O atmosferă, de paragină, de „plins al ruinurilor”, de declin istoric sau de istorie eșuată, care nu mai avea nimic de spus, ci doar de plîns. Pe undă sonoră a vechilor orologiilor, peste plîsul lor muzical, de cristale, a apărut însă un sunet nou, vibrant și robust. Sunetul sirenelor marilor hale industriale, zumzetul de stup al noilor blocuri de locuințe, ocupate de o populație tinăra și dinamică, foșnetul larg, bogat, al livezilor ce inundă dealurile, sunete, ritmuri, cadențe de muncă și viață ce-au apărut, raportate la timpul milenar al locului, parcă într-o singură noapte, parcă într-o secundă istorică.

Cisnădie a devenit un adevărat oraș, nu un oraș-muzeu, ci unul viu, o redevabilă cetate a muncii (vom continua să-i zicem „cetate”, deși, prin abuz istoric, termenul, ni s-a spus, începe să supere urechea de azi a localnicului, vom continua deci să-i zicem „cetate”, dar cetate a muncii), un oraș care, trezit din somnul de secole, limpezit de nostalgiiile poseiste, are în față, mai mult ca oricînd, viitorul. O așezare în care jumătate din populație muncește în fabrici, în uzine, o așezare în care țărani (3,1 la sută din populație) muncesc și trăiesc „ca la oraș” (pentru ei, pentru acești ultimi și puțini mohicani ai trudei pămîntului, s-au construit, de pildă, în ultimii ani, 50 de apartamente în blocuri), o așezare în care, ni se spune, vor să se mute, la ora de față, mulți sibieni, printre motivele acestei dorințe fiind și acela că Cisnădie „are mai mult asfalt ca Sibiul”, străzile așternute numai cu piatră tinzînd să devină aici o raritate muzeală. Ca să facă loc panglicii de asfalt într-o zonă cum e, de exemplu, actuala stradă a Șipotului, oamenii locului n-au ezitat să mute un deal. Nu-i un exemplu-unicat, ci unul cu valoare de referință.

Întorși în turnul fortificat din centrul urbei, contemplînd, de la o fereastră, roșul bătrîn, mineral, al acoperișurilor, peste care se suprapun siluetele noilor edificii, Cisnădia ne apare, din nou, ca o carte, vorbindu-ne nu cu sunete, ci cu înțelesuri. Cu înțelesuri ale epocii noastre ce compun nu un final, ci o deschidere fastuoasă de istorie, o fereastră spre viitor.

ILIE PURCARU ■

ra care duce jos

ur nu mă îndoiesc că istoriile lor sînt, ecum le este și înfățișarea, precum le it și obiceiurile, foarte asemănătoare cu oria lui Mihai Niculcea, adolescentul pe mele căruia mă aflu.

Mihai Niculcea nu este un băiat atît de dracului cît vrea el să pară, dar dacă crurile or să meargă și mai departe cum i mers pînă azi, are toate șansele să vină. Are chiar șanse să fie un om atît e dat naibii, încît, foarte curînd, doar iliația va mai putea să descurce treburile e care le-a incurcat în ultima vreme.

În ultima vreme, adică în cei patru ani e cînd, în mila notei 5, a terminat școala ementară, băiatul acesta s-a ocupat mai es cu învățarea. Din pricina unor comi- cații tvite cîndva în viața familiei sale, ihai rămîne încărcat cu multă ură față e maică-sa. Este unul din cazurile clare re arată cum se petrece, în familiile ezbinate, instrăinarea copiilor de părinți cum, din ură și instrăinare, din copii unși și frumoși ies, în cițiva ani numai, ște adolescenți urîți și răzbunători. De- amdată, Mihai Niculcea se răzbună pe opilăria lui nesupravegheată de cei mari agabondînd. Are o filozofie a lui, clădită e experiența acestor ani fără stăpîn, a eprins repede regulile jocului în forță, îi lace să fie hăituit și hăituieste, la rîndul iu, cu dobîndă oameni ce nu i-au greșit

cu nimic. Curajul lui începe, bineînțeles, cu cei slabi, astfel că-și bate mama. Cînd simte că lucrurile amenință să ia o întorsătură proastă, se face băiat cumin- te citeva zile. Cînd e cumințe, caută servi- ciu. De la terminarea celor 8 clase ele- mentare a lucrat în nenumărate locuri. La „Electrotehnica” a muncit aproape o lună. La magazinul „Cocorul”, a muncit o zi. La restaurantul „Debarcader” are de gînd să muncească un ceas. De zece, de două- zeci de ori și-a făcut formele de angajare. De zece, de douăzeci de ori mămică i-a dat bani de buzunar și ce mai avea să-ia- tul nevoie în pragul unui pas în viață atît de important. Pentru că povestea are, ori- cum, o latură comică și rentabilă, deopotrivă, Mihai Niculcea face în fiecare lună cite un pas important în viață. Între doi pași, petrece cu fetele acasă. Fete de-o seamă, firește, zvelte, flegmatice, avînd privirea aceea atotștiutoare pe care o au iubitele pistolarilor fără dușmani în viață. Umblînd prin lume, ziua dar mai ales noaptea, Mihai Niculcea, s-a „îmbogățit”. Averea lui, înghesuită toată în sertarul unui scrin, cuprinde două perechi de cărți de joc, din care una cu imagini de fe- cioare despuiete, o listă de cuvinte italiene- nești de vînturat prin preajma hotelurilor cutreierate de turiști, o agendă cu nume- rele de telefon a vreo două duzini de pri- etene, un clasor cu timbre desperechiate, păstrat probabil din anii aceia ai copilă- riei cînd dorul de călătorii în lumea largă nu priveștea nici una din călătoriile sale primejdioase de azi, chitanțe de la resta- urantele de unde a primit, cu prilejul muncilor lui de o zi sau de un ceas, uni- forme de ospătar, felurite hirtii dubioase,

printre care vreo douăzeci de rețete me- dicale și foi de trimitere în alb, cu parafa unui medic oftalmolog bucureștean apli- cată deasupra ștampilei Spitalului uni- ficat Zîmnicea, Spitalului clinic Brîncove- nesc, Policlinicii Bătuștei și Policlinicii din Titu.

Se poate observa că de aici mai de- parte lucrurile se complică. Ele se com- plică și mai mult dacă adaug că în ave- rea aceasta a lui Mihai Niculcea am gă- sit și trei parafe de medic șterpelite, greu de spus cum, chiar din casa medicului respectiv. O anchetă, întreprinsă pe ur- mele certificatelor medicale și a parafelor arată clar că drumurile zilnice ale lui Mi- hai cel svelt urmează să se întîlnească, foarte curînd, cu drumurile zilnice ale or- ganelor de Miliție ale sectorului. Dealtfel, sectoristul i-a aplicat o amendă de 1 000 lei pentru tulburarea liniștii în bloc și pen- tru scîndaluri.

Tatăl lui Mihai Niculcea s-a recăsătō- rit, după divorțul pronunțat în urmă cu opt ani, n-are copii cu actuala soție, este angajat la Întreprinderea de confecții București și este perfect convins că, odată cu achitarea mandatului de pensie ali- mentară legal, s-a achitat de toate da- toriile sale de tată. Tatăl al doilea, întîm- pinat de la început cu ostilitate de băiat, repară de zor ușile și geamurile sparte de Mihai cel nervos și-și declină autoritatea, cît timp mama, orbită o vreme de dragos- te de mamă și, de curînd, îngrozită de a- gresivitatea fiului, nu-i permite să intervi- nă. Vecinii privesc cu detașare lucrurile și așteaptă efectul amenzilor.

Dar Mihai, ce face? Mihai Niculcea coboară. A ajuns, de-a-

cum, pe ultima treaptă a scării care duce jos. Chestiune numai de timp ca să facă ultimul pas. Asta se poate întîmpla într-o săptămînă, într-un an sau în cițiva ani. Timpul nu contează. Ceea ce contează este numai fapta. E posibil ca lucrurile să se precipite din cauza feluritelor certi- ficatelor medicale false prezentate de Mihai Niculcea Întreprinderii de hoteluri și res- taurante „Athenée Palace”, al cărui anga- jat sezonier a fost în mai multe rînduri. Cum la fel de posibil este ca povestea să se înfunde din pricina altor înviteții cu- noscute deocamdată doar de Niculcea și amicii săi subțiri, flegmatici și fără splînz.

Mai există o posibilitate și anume ocea că Mihai să fie ajutat să-și facă un rost durabil. ca muncitor cîstîg într-o uzi- nă bucureșteană. În urmă cu un an, Comi- tetul U.T.C. al sectorului 7 a fost solici- tat în acest sens dar n-a făcut nimic. În urmă cu un an, situația ar fi avut, proba- bil, șanse mai multe de limpezire. Cum timpul trece, este de datoria re- vistei noastre să solicițăm din nou tovară- șilor activiști ai sectorului U.T.C. o inter- venție directă. Mihai Niculcea este pe punctul de a deveni dintr-un vagabond de duzină, uneori simpatice, uneori agresiv, un delicvent. Părinții cred că, intrat într- un colectiv de muncă puternic, bine îndrumat și bine controlat, avînd, deci, înd-umorea morală ce l-a lipsit, Mihai ar ști să-și piar- dă năravurile proaste și să urce, încet și sigur, treptele spre condiția de om întreg. Codul comunistilor ne îndeamnă să procedăm direct acolo unde trebuie procedat direct.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ghinionul în literatură

Literatura nu e, firește, o loterie. Ne place să credem că timpul scoate încet dar sigur la suprafață autorii valoroși, nedreptățiți de epoca lor. Cunoaștem o gramădă de exemple: Villon, Büchner, Rimbaud, Lautréamont, Emily Dickinson, Italo Svevo, Kafka ș.a. Obişnuim să spunem că vremea e un judecător infailibil care, până la urmă, repară toate injusticiile și face ca orice carte bună să-și afle prețuirea posterității.

Norocul ar fi, prin urmare, exclus în materie de glorie literară durabilă. Profită unul de moment, își construiește statuia din viață, dar abia închide ochii și îl uită toată lumea. Aici nu e ca la loto, nimeresti numărul și te alegi cu o mașină. Poți să trași oricâte lozuri fără folos. Treaba merge altfel; ca la concursul „cine știe, câștigă!”, cel mult cu o singură diferență: dacă poetul sau prozatorul talentat nu primește mai nimic, câștigă sigur urmașii săi, care-l înceasăză drepturile de autor, după ce a fost „clasicizat” postum.

Există, totuși — imi suflă diavolul la ureche — și scriitori ghinioniști. Ca sint buni, nu începe îndoiială pentru nimeni. Dar neșansa îi urmărește și, când să urce și steaua lor, mașinaria cerească se gripează, din tot felul de motive imprevizibile.

Unul e că le lipsesc urmașii interesați care să piseze editurile. Prin urmare, nu sint retipăriți și pierd prilejul să intre iar în atenția publică. Tinerii critici au auzit aproximativ de ei, prin școală (?), dar le-a lipsit atunci răgazul să-i citească, fiindcă nu erau în program și nu se cereau la examen. Astfel de autori ghinioniști zac într-un soi de limburii ale memoriei literare. O vagă stimă le inconjoară numele, dar ea e inconsistentă ca zvonurile, nebazându-se pe lectură, ci trăgându-și ființa doar din auzite.

Vreți un exemplu? Vi-l dau imediat: D. Iacobescu, mort în 1913, la 20 de ani! Puținele versuri pe care a apucat să le scrie, Perpscicius i le-a publicat într-o plachetă, intitulată Quasi (1930). Nu știu dacă printre poezii noastre simboliste, după Anghel, Petică, Bacovia și Minulescu, a atins încă altceva — am curajul să o spun sub semnătura — originalitatea, eleganța și timbrul lui liric sfîșietor. Și-a căpătat el oare în Parnas locul pe care-l merita? Nu s-ar spune deloc! Dacă ne gândim și cîți barzi răsuflați ori versificatori minori au cunoscut, între timp, reditări masive, care le-au adunat până și articolele mește, risipite prin gazete obscure, putem vorbi fără nici o exagerare de ghinionul lui Iacobescu.

Neșansa e că nu poate spera să găsească măcar un amator să-l aleagă ca subiect pentru o teză de doctorat și să fie împins la lumină pe calea aceasta. Biografia poetului se dovedește din capul locului săracă, opera subțirică, lipsește materia de savantlic, lucrarea ar ieși firavă, iar... remunerarea după buget, mică — vorba lui Pristanda

Ghinionul îl urmărește și pe un scriitor al nostru savuros, comparat cu Anatol France de G. Călinescu. E vorba de Th. Scortescu, autorul incintătoarei istorisiri Popi și tulburătorului roman ieșean pre-existențialist Concina prădată. Altfel, cum să ne explicăm ca atita proză nedigerabilă a găsit din belșug hirtie de stricat și unor scurte cărți fermecătoare nu li se oferă șansa să-și cucerească cititori noi?

Un autor ghinionist prin excelență ne apare din perspectiva istoriei Ronetii-Roman. „Manasse — scrie Lovinescu — e una din cele mai nobile opere ce a onorat literatura română” G. Călinescu, la rîndul său, califică piesa drept: „o creație puternică, grandioasă!”

Cînd a fost jucată pentru întia oară, drama a stîrnit scandal, declanșînd un val de atacuri violente, obtuze și otrăvite. N-a mai fost reluată decit abia după 23 August 1944 și atunci doar o stagiune teatrală. Prin problemele delicate pe care le aduce în discuție, Manasse nu e o lucrare dramatică lesne reprezentabilă, fără o anumită pregătire a publicului, ca să o înțeleagă cum trebuie. O făcere, nedreaptă continuînd să-l urmărească pe autor face așa ceva imposibil.

Soarta n-a fost prea generoasă nici cu C. Stere Neșansa, cum putem constata, îl împiedică și astăzi să-și ocupe locul printre prozatorii noștri interbelici viguroși, alături de Sadoveanu și Rebreanu.

Ghinion înseamnă să ajungi în stație exact o secundă după ce a plecat autobuzul. Sau să ieși la un concurs primul dintre cei neadmiși. Ori să plouă, toate zilele cît ești în concediu, la mare. Ghinionul nu presupune maledicțiune absolută, ci e o ratare a norocului. Treci adică pe lingă șansa la un fir de păr. Autori ghinioniști sint virtual scriitori falmoși. O potrivire de împrejurări le trebuie ca să cunoască, brusc, gloria. Acest lucru e de natură să-i consoleze și, cine știe, să justifice prezentul articol.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

Ion Caraion

Un scriitor dificil, cu obsesii și gusturi ciudate și cu cititori puțini, dar credincioși, este poetul și eseistul Ion Caraion, născut în anul 1923, în comuna Rușavăț, județul Buzău, „într-un sat ca o

bubă”. Prin momentul debutului, el aparține așa-numitei generații a războiului sau a „negativistilor” grupați în jurul revistei Albatros (1941) și Gîndul nostru (1942). S-a mai vorbit despre poezia acestui moment ca despre o generație de legătură, care a realizat o adevărată „punte lirică” între două epoci radical deosebite prin stilul de viață și prin arta lor. Iritat, ca toți poeții, de obiceiul criticilor de a pune „etichete”, Ion Caraion nu a putut să le respingă cu totul pe acestea, ba s-ar putea chiar spune că din toată promoția sa el a făcut cel mai mult pentru a readuce în discuție o generație aflată la un moment dat pe punctul de a fi uitată. Dar sentimentul de solidaritate, convingerea că aparține unui anumit contingent de poeți, funcționează la el nu atît în legătură cu cei care au reușit să se impună (Ștefan Aug. Doinaș, Geo Dumitrescu, Radu Stancu), cît cu poeții care au trecut cu discreție prin viață, apăsați de soarta de a fi citiți numai din cînd în cînd (C.T. Lituon, Petru Sfetcu, Radu Căpălescu, Ion Horga, Marcel Gafton, Mihai Zissu), Dealtfel, simpatia literară a poetului a mers întotdeauna către scriitorii singuratici și neînțeleși (Einzelgänger), către autorii de cărți puține, orgolioși și incomozi, dar stăpîni pe opera și uneori chiar pe viața lor, pînă la capăt (Saint-Exupéry, din care a tradus sistematic, Paul Celan, Henry de Montherlant). Pentru un astfel de scriitor, succesul literar este o noțiune scandalosă, demnă de cea mai deplină neîncredere, și așa se explică, probabil, gestul de a fi publicat o carte la Editura Litera, pentru un număr foarte mic de cititori, abonați în prealabil. (Deasupra deasuprelor — 1970), sau pamfletul violent, îndreptat împotriva poetului Ioan Alexandru, în volumul de esuri din 1974. Enigmatica noblețe.

Același tip de simpatie funcționează și în interiorul poeziei, unde specifică este, de la primele cărți (Panopticum — 1943, Omul profilat pe cer — 1945, Cîntece negre — 1946) și pînă astăzi, privirea de sus în jos, de la mare spre mic, ca și cum versurile ar suferi de agorafobie. Viața este un lighean (...ce importă dacă-am plîns sau dacă / ne-am culcat prin gropi ori pe gunoși? / Viața noastră tot așa rămîne: / un lighean cu gulerul de zoi”), cerul e o

tavă, aleea parcului o cravată, soarele un ștergar, cerul un tampon de vată, norii sint bureți uitați pe cer, dealurile — ciuperce de noroi, un vultur seamănă cu o foarfecă, luna atîrnă pe cer ca o tenie, „lumina la la fereastră / culoarea ciorbei de burtă”. Metaforele sint și ele întrebunțate cu insistență de poet, dar nu cele incroputibile și prețioase, aurul și argintul, ci elementele din clasa de jos, fără prestigiu estetic și fără valoare aparentă. Stelele sint de zinc și de cupru, păsările de aluminiu, munții de tuci, seara de tablă coclită, apa de metal, păsările de tinichea, fructele de tuci. Selecția aceasta severă, făcută cu un gust aproape justițiar, din voința de a schimba fața poeziei, așa cum alții schimbă lumca, funcționează la toate nivelele, și vom înfilni peste tot cuvinte aspre, nume de plante curioase, omagiu, asmătuil, care n-ar fi făcut niciodată figuratie în poezia lui Ion Caraion, dacă nu s-ar fi numit astfel, un vocabular cu un sunet special, gutural și bolovănos (pociumb, hurte, clădăraie, ciuculeți, pomăstii, a se incherba, pistrat, a aligăli, năloagă).

Firește, toată această poezie trebuie pusă mai întii sub semnul unui temperament. Dar poetul a știut să-și organizeze teoretic predispozițiile, cu o consecvență estetică fără de care ele poate că nu s-ar fi impus. „Literatura frumoasă e un dezastu al timpurilor moderne. O minciună cu ambalaj atractiv, însă goală pe dinăuntru...” (Serisul frumos, 1944).

Cum era de așteptat, temperamentul polemic și insurgent al poetului s-a domolit cu vremea, și ceea ce la început putea să pară o provocare aruncată tuturor a devenit în Cîrțița și aproapele (1970) sau în Cimitirul din stele (1971) o blazare stilizată și în bună parte o poetică. Violenta s-a retras mai mult în eseistica din Duelul cu erinii (1972) și din Enigmatica noblețe (1974), plină de răbuniri polemice, de revendicări justițiare, de neîncredere în valorile literare acceptate astăzi și, mai ales, în critica literară care le-a impus. Erotica dă cele mai numeroase exemple de stilizare a furiei începuturilor (Obsesie, Carmen saeculare) și la fel poezia „pentru copii” din Marta — fata cu povești în palme (1974) și din basmul simbolic O ureche de dulceată și-o ureche de pelin (1976). slefuit cu o insistență de artizan. Tehnica ocupă un loc din ce în ce mai important în elaborarea acestor poezii, unele versuri sint tăiate și intrerupte savant, după exemplul lui E.E. Cummings, în fine, Deasupra deasuprelor este o carte de-a dreptul elegantă, un caiet-manuscris cu ilustrații de Valentina Bardu și caligrame în formă de pasăre sau sugerînd-o pe D-ra Pogany, a lui Brăncuși. Este limpede acum că „uritenia” poeziei lui Ion Caraion este o manieră ca toate celelalte, o figură de stil, un fel de parnasianism întors, care a înlocuit aurul cu plumbul și cu fonta, și cultul frumosului cu acela mai subtil al poeziei urite. O convenție nouă (poezia „urită”) a înlăturat-o pe cea veche (poezia „frumoasă”), cu rezultatul paradoxal că atîta timp cît poetul rămîne pe terenul artei, el continuă să scrie „frumos”. Metaforic vorbind, poezia lui Ion Caraion seamănă cu Cenușăreasa din poveste și visează să aibă soarta ei. „Urită” la prima vedere, ea își pune toate speranțele în posteritate, dar nu exclude totuși posibilitatea ca un prinț lipsit de prejudecăți s-o descopere între timp.

FLORIN MANOLESCU ■

Ce este călinescianismul?

Poate nici un alt critic român, cu excepția lui Titu Maiorescu, nu a devenit obiectul unor interpretări și polemici atît de contradictorii ca G. Călinescu. Desigur, receptarea unei opere beletristice sau critice din variate puncte de vedere, chiar dacă acestea se află în violentă opoziție, este un semn al vitalității operei respective, personalitatea autorului exercitîndu-și influența prin demonia eternității scrisului său. În cazul lui G. Călinescu însă, și a ceea ce s-ar putea denumi prin termenul „călinescianism”, se poate observa că în invocarea memoriei criticii, referirile la operă, extragerea anumitor citate și dogmatizarea lor constituie, de cele mai multe ori, un pretext care maschează controverse mai adînci ale criticii noastre contemporane. De pildă, mult discutata aripă a criticilor „călinescieni” nu alcătuiă, în realitate, nici în urmă cu un deceniu, și nici acum, o tendință metodologică sau stilistică omogenă, care s-ar fi revendicat din sistemul de principii estetice și critice promovate de G. Călinescu. Dimpotrivă, aceștia izolu numai elemente ca: spontaneitate a impresiei, inefabil poetic, inspirație, absolutizarea gustului personal, deformînd, astfel, moștenirea complexă a călinescianismului care a junea, în mod paradoxal, să fie sinonim cu absența „metodei” necesară judecării de valoare.

Fără îndoială, o asemenea interpretare unilaterală a operei lui G. Călinescu era simptomatică într-un moment cînd critica noastră depășise o etapă dominată de perspectiva determinată social-economică asupra literaturii. Unei exagerări sociologice îi răspundea o altă exagerare, care pune sub tăcere atitudinea atît de echilibrată și consecvent estetică exprimată de G. Călinescu în anii de pionierat al literaturii noastre socialiste. Articolele sale, izvorite din cele mai aprinse dezbateri teoretice ale criticii literare marxiste, sint și astăzi o mină de adevăruri și sugestii din care trebuie să degajăm semnificația atît de actuală pentru noi a sistemului metodologic-filozofic și estetic al criticului, în care își află temeinicia interpretările ulterioare aplicate operei literare. Abordînd problemele concrete de creație ale tinerii literaturii socialiste, G. Călinescu nu pierdea viziunea generalizatoare care pune în discuție statutul însuși al unei noi critici și al unei noi metode. De la G. Călinescu avem încă mult de învățat analizîndu-i modalitatea de lucru, de documentare, redactare, organizare a lucrărilor de istorie literară și distribuire a accentelor polemice, care nu rămîn niciodată fără adresă precisă în planul ideologic și estetic.

Ca și discursul liric al lui Mihai Eminescu, în poezie, în critică, discursul teoretic al lui G. Călinescu nu poate fi imitat fără a fi lesne recunoscut. De asemenea, nu e posibilă nici selectarea trunchiată a unor principii schematice asupra poeziei, romanului sau criticii formulate de G. Călinescu. Proaspeții adepți sau detractori nu se pot scuti, astfel, de propria lor muncă de investigație și clarificare lăuntrică a opțiunilor lor teoretice și ideologice.

Astăzi, cînd revistele literare discută despre misiunea educativă și militantă a criticii, mi se pare anacronică, dacă nu chiar artificială, cantonarea dezbaterilor la nivelul unei opoziții convenționale între „metodă” și „creație” în critică.

De aceea, mi se pare necesară precizarea nuanțată a călinescianismului ca metodă critică din perspectiva problematicii actuale a criticii noastre. G. Călinescu devine un critic contemporan cu noi tocmai prin incandescența subiectivității sale critice riguroasă structurată de principii obiective care guvernau existența operei literare. Călinescianismul reprezintă, astfel, conștientizarea acestor principii și minuirea lor ca modalități subiective de „trăire” și „recreare” personală a operei, ca dat obiectiv.

ADRIANA MITESCU ■

Ion Băieșu: Pompierul și opera

Ultimul volum al lui Ion Băieșu, Pompierul și opera, conține schițe umoristice. Așa le consideră și autorul. Aceste scurte narațiuni, de obicei dramatizate, aparțin genului foiletonistic. Totuși, e vorba de

un registru mai grav decît cel obișnuit (fără să fie neapărat nevoie să citim în subtextul lor). Ion Băieșu se dovedește, în primul rînd, un bun observator și analist al faptului cotidian. Cînd nu merge direct la satiră, accentul e pus pe umorul involuntar al situațiilor și al dialogului. La baza artei sale stă un proces de reducere. Tipologia este sumară, evident schematică, în ciuda corospondentelor izbitoroare cu viața de toate zilele. Absența culorii, tonul rece, incisiv, contrastează (e un procedeu) cu nota de vulgaritate și cinism a personajelor. La acest nivel se produce o confuzie de efect între poziția autorului (dispus el din cînd în cînd să joace comedia candorii și eroii săi. De fapt, remarcăm la Băieșu îndeosebi fantezia, verva, dispoziția versatilă și batjocoritoare. Fiecare povestire, chiar cînd pare un fragment de realitate, se constituie într-o compoziție autonomă, conform legilor ficțiunii, ilustrînd — uneori prea demonstrativ — o atitudine sau o idee. Îngroșarea excesivă a detaliilor duce mai degrabă la caricatură. Într-un fel, acestea sint mijloacele schiței. Autorul mizează încă pe clișeu verbal și pe lecția de morală explicită.

Interesant e că Ion Băieșu nu se proiectează pe sine însuși într-un personaj anume: ne gîndim la Mitică al lui Caragiale. Dar el este mereu prezent în paginile cărții. Apoi se detașează cu adevărat de lumea pe care a creat-o doar în momentele de satiră. Nu lipsește autoironia, de exemplu în Personajul sau Pompierul și opera. Aici cartea, adică literatura, e asaltată brutal de realitate. Pe rînd, funcționari de la A.D.A.S., Loto-Pronosport, T.A.P.L. etc. protestează împotriva unor pasaje care vizează instituția lor și care bineînțeles nu le convin. Semnificația ar fi următoarea: metafora nu se delimitează în chip absolut de substratul ei real. Întreaga schiță, pe de altă parte, este ale-

goria, amară și hazlie în același timp, a condiției povestirii de acest fel, a relației artistului cu oamenii, cu adevărul sau prejudecata socială. După un timp, convingerile artistului se clatină. În cele din urmă, înspăimîntat de flăcările care-i cuprind casa, el cedează de tot în fața pompierului și — pînă atunci umilit de alții — se umilește acum singur, adorînd (e un joc, firește) pe cel care l se adresează cu asemenea cuvînt: „ — Ai merita să te las să devii mangal, îmi zice el cu o scribă organică. Scriitorule!” O proză ca a lui Ion Băieșu se scrie cu îndrăzneală. Autorului nu-i lipsește desigur curajul, chiar cînd se autopersiflează.

Citeodată povestirea ia forma dizertației, a relatării impersonale. Amintim Agenda, Dragoste bolnavă, Amor timpit. Tehnica e aceea a aglomerării de situații compromițătoare, deși eroiul afectează inconștient. Cade repede însă în ridicol.

O fabulă, în sensul propriu al cuvîntului, este Lupul și năravul, ce-i drept cu un final destul de convențional. Printre altele, satirizează inteligent demagogia progresului tehnic. Tot o fabulă este Boul și vițelii, cu aluzii (pe alocuri) de o cruzime terifiantă.

Unele schițe se axează pe intuiția absurdului (în audiență). Autorul, de regulă, nu complică prea mult. Preferă expunerea directă, dialogul sec, țînd la generalizări cît mai verosimile. Proza lui Ion Băieșu are o dublă deschidere: față de realitatea cotidiană, dar și ca discurs, fiindcă aceleași situații, aceleași clișee se pot multiplica la nesfîrșit. Scriitorul (pîndit și de oarecare monotonie) se repetă sau folosește pur și simplu tipare deja cunoscute. Dar, în ansamblul său, Pompierul și opera este un volum valoros, care confirmă talentul unuia dintre prozatorii noștri inzeștrați de astăzi.

CORNEL MORARU ■

c de seamă în inimile și noastre.

...ul a fost unul triumfal, -a constituit din recunoștința nte față de aceia care ne-au așteptat cu o atît de mare credință. Poate și din această cauză cerul a sîrșit prin a se însenina. Dar iată un bilet primit din sală, care la început a fost ud: „Vă mulțumim noi, fii ai luminii dinădins, ai revoluției copii, noi, fiii muncii din fabrici și din brazde, cu toții vă mulțumim pentru seara aceasta de muzică tînără și de poezie adevărată. Cu toții vă mulțumim, uniți cu toții într-un gînd și un glas sub pecetea idealurilor vieții tinerei generații revoluționare. **Lumină ! Luptă ! Libertate !**”.

Au oferit recitaluri de artă autentică Radu Gheorghe, Eugen Cristea, Valeriu Penișoară, Marcela Saftiu, Mircea Vintilă, Evandro Rossetti, Nagy Laszlo, Florin Zamfirescu, Mihail Stan, Adrian Ivanitchi, Mihai Onu, Valeriu Sterian, Mircea Bodolan, Florian Pittiș, Adrian Păunescu. Foarte buni, dacă nu chiar excelenți, au fost Mihaela Popescu și Victor Socaciu. A debutat în cenaclu tînărul Lucian Burcă, de profesie mecanic de aviație. A fost prezentat frumos și exact de către Florian Pittiș după care a recitat poezia **Blestem** de Nicolae Labiș. În timpul spectacolului un grup de tineri clujeni care trecînd pe stradă ne-au auzit și au venit să ne vadă au izbucnit în cîntec. **Imn** de Ion Nicolescu și Nicu Alifantis. În acest cadru de fierbinte participare, Adrian Păunescu recită împreună cu sala **Lumină ! Luptă ! Libertate !** și **Un cîntec** pentru președintele Nicolae Ceaușescu. A fost cu adevărat o seară formidabilă.

MAMAIA, 18 iulie — dîmineața : Mircea Bodolan prezintă fără succes cîntecul **Condiția umană**. Apoi, tot el împreună cu Evandro Rossetti, face succes cu **Pe cumpănă**, versuri Mircea Dinescu. Apoi, Evandro Rossetti prezintă cîteva cîntece noi pe versuri de Șt. O. Iosif, Gheorghe Tomozei, Dorin Tudoran. Toate foarte frumoase, dovedind reala ținută artistică a acestui om. Adrian Păunescu recită **Noapte la mare** (versuri Lucian Blaga) și cîteva poezii de Esenin, în limba rusă și în limba română.

Poezii de Esenin și Shakespeare recită și Florian Pittiș. Pe timp frumos, lucrurile iau sîrșit cu **Ploaia care va veni**.

COSTINEȘTI, 18 iulie : Mai întîi ne gîndeam că totul trebuie să se încheie relativ repede, ca și cînd a munci în plus constituie un păcat grav. În al doilea rînd, timp de o jumătate de oră nu am avut curent electric pentru a ne desfășura programul la microfoane cum este normal. Tot 4000 de oameni au participat la această seară cu toate că anterior lumea fusese înștiințată că nu vom mai veni. Amfiteatrul de la Costinești s-a umplut în cîteva minute. În absența microfoanelor, Florian Pittiș și Eugen Cristea au fost excelenți în cîteva numere de pantomimă. Programul a continuat să fie excelent și după instalarea microfoanelor. A fost o seară în care Adrian Păunescu și-a exprimat cu generozitate dragostea față de oamenii din cenaclu pe care îl conduce. În mod special au beneficiat de prezentarea lui, Gheorghe Gheorghiu și Adrian Ivanitchi, care dealtfel au oferit frumoase recitaluri. Adrian Ivanitchi a dovedit și în această seară că este un adevărat cîntăreț folk, un om cult, remarcabil. Cei prezenți au învățat extraordinar de repede **Imn** (versuri Adrian Păunescu), **Dona, Dona**, **Cozma Răcoare** (versuri Nicolae Labiș), **Omul pădurii**, Mihail Stan, Florin Zamfirescu, Florian Pittiș și Adrian Păunescu au recitat poezii din repertoriul lor de bază într-o sală atît de liniștită, încît căderea unui ac s-ar fi auzit cu siguranță. A debutat excelent cu poezia **Cîntec de nucă verde** (versuri Geo Dumitrescu) în cenaclu nostru tînărul actor Horatiu Mălaele. De data aceasta n-a mai citit Mihai Leoveanu, căci a prezentat spre lectură 2 poezii lipsite de forță, comune.

Reținem din nou ținuta impecabilă a tînărului actor Nagy Laszlo care face dealtfel în prezent eforturi pentru reînchegarea formației căreia-i aparține. Un superb recital, în prezența surorii sale, a susținut Mircea Vintilă. Prezent și el la spectacol, colegul Nicolae Cristache a apreciat împreună cu noi toți curata voce a Marcellei Saftiu, aleasa ei sensibilitate, ca și lirismul de substanță, de fiecare dată reținut.

Radu Gheorghe, Mihai Onu, Karol Horvath, Erika Jozsa, Al. Dobranschi și Valeriu Penișoară au fost din nou foarte buni. Mulțumim din nou și pe această cale conducerii Ministerului Apărării Naționale pentru faptul că a aprobat participarea la turneu a actorilor Radu Gheorghe și Florin Zamfirescu, aflați în perioada efectuării sta-giului militar.

La ora 0,30, în plin spectacol cînd

toți cei prezenți doreau să continuăm, curentul electric de la microfoane s-a întrerupt. Chiar și așa s-a asigurat un final strălucit care a cuprins **Cozma Răcoare**, **Omul pădurii**, **Amintire cu haiduci**, **Eroi**, **Inscripție pe piatra de hotar**, **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și **Pămîntul, deocamdată**. După spectacol păstrăm convingerea că toate obstacolele ne-au folosit, de fapt au fost în favoarea noastră, ne-au ajutat să dăm un nou spectacol triumfal la Costinești. Aci, fără microfoane, Adrian Păunescu a vorbit pe larg despre lupta partidului nostru, a conducătorului țării și partidului, despre programul ideologic al acestui partid, care ne înfrumusește. Miile de tineri au ovaționat numele țării, al libertății și al președintelui Nicolae Ceaușescu.

GALAȚI, 19 iulie : Fără a ne fi propus la începutul acestui turneu, am desfășurat ultima ședință a perioadei în Galați, într-un oraș cuprins de febra muncii. În fața unei săli pline, cu siderurgiști, Adrian Păunescu s-a referit la cîteva din principiile care guvernează activitatea cenaclului nostru, la faptul că el tinde să se compună din tineri reprezentativi muncitori, țărani, intelectuali. Dealtfel Mihai Onu, tinichigiu de meserie, a fost primit cu o mare simpatie. Cîntecetele sale **Dor de Moldova**, **Ce-ți doresc eu ție...** și **Imn** au fost învățate repede.

Cu mult succes activează Nagy Laszlo, de pildă, un autentic artist de expresie maghiară, un om care s-a integrat perfect într-un cenaclu ce se revendică — cum e și firesc, alături de alte fenomene de cultură — din politica în domeniul culturii a Partidului, atît de viu prezentă în **Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul culturii și al educației socialiste**.

Iată, în cenaclu activează oameni de aleasă cultură și sensibilitate, frunțași ai generației ce o reprezintă. Pe scenă au fost prezenți 4 șefi de promoție — din diverși ani — ai I.A.T.C.-ului: Florian Pittiș, Florin Zamfirescu, Nagy Laszlo, Eugen Cristea.

A sunat atît de adevărat ideea că nu putem vorbi despre muncă în fața unor oameni care muncesc din greu fără ca noi înșine să nu dăm tot ceea ce putem. Să ne uităm oboseala în autenticul oraș muncitoresc care este Galațiul — iată gîndul nostru statornic în timpul spectacolului.

Muncind deci foarte serios, învingîndu-și oboseala celor 9 spectacole și 5 ședințe de lucru, toți cei prezenți s-au remarcat fiecare în parte și în ansamblu. În finalul unui spectacol foarte frumos Adrian Păunescu a reamintit ideea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ideea de la Conferința națională din 1972 : „**În fața unei națiuni apar momente unice, hotărîtoare pentru destinul și viitorul său. Istoria adeverește că nu o dată în fața poporului nostru s-au ivit asemenea momente, dar el a știut întotdeauna să fie la înălțimea vremurilor, să acționeze cu fermitate și hotărîre pentru a-și clădi viitorul**”. Și se construiește acum prin munca tînără, deci și prin munca celor prezenți în Sala Sporturilor din Galați, angajați în lupta pentru România comunistă.

Dînd spectacolul într-o asemenea sală am simțit emoția că trăim într-o țară care are nevoie de muncă și de o artă tînără, liberă și responsabilă.

Partea a doua a turneului Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar pe litoral va începe pe 8 august.

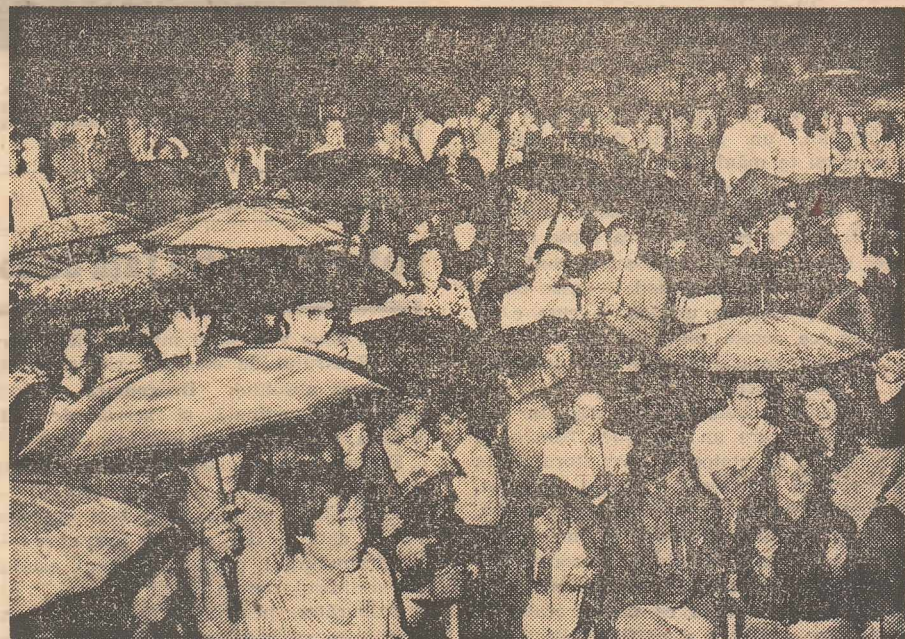
EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Cîntecul Cozma Răcoare al lui Evandro Rossetti (versuri Nicolae Labiș) se bucură de succes atît pe apă cit și pe uscat.

Participare spontană, generoasă a publicului — condiție a desfășurării spectacolului.

Ploaie, dar la Teatrul de vară din Constanța oamenii ne așteaptă.

În aceste condiții a început spectacolul de la Grădina de vară din Constanța

VIATA-N FILM. DUS SI INTORS

Înțeles și subînțeles

În argoul teatral „ce se taie și nu se fluieră” a rămas ca o maximă a înțelepciunii, dar a unei înțelepciuni defetiste ieșite din ideea: taci gură că nu te mai doare capul. Problema merită să fie abordată și de pe alt versant.

Unul dintre cele mai spirituale filme apărute în ultimul timp sub emblema Animafilm, ba eu aș îndrăzni să spun că acest set alcătuit din șase pilule nonfigurative intitulat *D'ale organigramei* și iscălit de Matty, merită să fie discutat în contextul întregii producții cinematografice (vom reuși o asemenea performanță? Vom izbuti să aducem în mod curent la aceeași masă care să nu fie a tăcerii, lungii și scurtul metraj? Vom putea circula ca într-un vagon comun între aceste două compartimente concepute a fi de mărmi diferite, dar cu banchetele la fel, adică nu una învelită în plus albastru, iar alta din nou scindură P.F.L.? Vom vedea din nou ziua în care programele cinematografelor vor anunța, așa cum e și frumos și bine, numele tuturor filmelor din program? Vom ajunge, cu alte cuvinte, să mergem să vedem *Conversația* de Coppola și *Hidalgo* de Truică, iar nu „Conversația” și „completarea”? Vom putea nu din motive filantropice sau egalitariste, ci din nevoi culturale, vom putea, zic, insufla scurtului metraj prestigiul pe care îl are azi nuvela românească, alături, paralel sau chiar în strinsă legătură cu prestigiul romanului românesc? Dar să închid paranteza), deci una dintre cele mai spirituale pelicule văzute în lunile din urmă mi se pare *D'ale organigramei*. Filmul acesta, mai bine zis acest micro-serial, este un triumf local al lacoinismului, al contractării artistice, al științei de a spune mult cu puțin. Modestia mijloacelor este, dealtfel, uimitoare, așa spune chiar senzațională. Timp de 6 x 10', deci timp de 60 de minute nu ai în față decât șapte bile și-o acoladă. Autorul își impune această condiție ascetică și rămâne tot timpul în lăuntru ei, străduindu-se să scoată totul din pământ, din iarbă verde. O dată în plus, inventivitatea apare din puținătate. Matty mută bilele, le ciocnește una de alta, le turtește la capete sau pe lături și din aceste mutări, ciocniri și turtiri întovărășite de starea de „fără cuvinte” și de zgomotele de rigoare (excelentă banda sonoră semnată de Mihai Dărie) scoate un scenariu despre servilism, un scenariu despre cameleonism, un scenariu despre „pin-la dumnezeu te mănincă sfinții”, etc. etc.

Experiența merită analizată, deși apar unele repetări și chiar pericolul autopastității. Cum e cu puțință ca șapte cercuri, nimic altceva decât șapte contururi trase în jurul unor monede — șase de 25 de bani și una de un leu — cum e cu puțință ca aceste rotocoale monocrome să fie mai amuzante decât caii înaripați și artiștii emeriți?

Explicația trebuie căutată, cred, în satisfacția pe care un asemenea film o dă intelectului spectatorului. Privitorul e în permanentă cointeresat, presat, solicitat, obligat să înțeleagă despre ce e vorba. Trebuie să facă un efort de imaginație, să facă ipoteze, asociații, reconstituiri. Trebuie să bănuiască ceea ce nu i se spune, să vadă ceea ce nu se arată, să guste ceea „plăcere a artificialității” despre care vorbea Ralea, artificialitate în sensul forței umane de a se elibera de

sub tutela ordinii naturale, sau, dacă vreți, în sensul amintit de Engels atunci când spune că vulturul poate să vadă mai departe decât omul, dar că omul trebuie să vadă mai bine.

Filmele noastre în general se adresează cu mare claritate înțelegerii noastre, dar, adeseori, au aerul că ignoră bucuria mai dificilă, dar cel puțin la fel de utilă, a subînțelegerii. De aici senzația pe care o încercăm uneori, de mură-n gură, de hrană spirituală gata mestecată.

Problema nu stă, firește, numai în numărul de cuvinte, dar cantitatea vorbelor de prisos îngreunează păgubitor traficul artistic. Iată de ce mă întorc și zic că acel „ce se taie nu se fluieră” ar trebui reluat și reconsiderat. Tăcerea e ca mielea nu pentru că „cine tace trăiește-n pace”, ci pentru că nezisul face parte din arta zicerii, așa cum umbra face parte din arta luminii.

ECATERINA OPROIU ■

Premieră la Teatrul de stat din Oradea: LUMPACIUS VAGABUNDUS de Johann Nestroy cu Kakassy Agnes și Mogyorossy István

CRONICA SPECTACOLELOR

Datoria noastră față de noi

În a doua zi a lunii mai, la Sibiu, cortina Teatrului de stat s-a ridicat și, în premieră absolută, *Dragomara*, legenda străveche imaginată și scrisă de Radu Stanca, a căpătat viață scenică.

Faptul, în totul său, îl socotesc tulburător.

Tulburător, pentru că îl mai descoperim o dată — dar cu cită întârziere! — pe dramaturgul, poetul, regizorul, estetul, pe scriitorul român Radu Stanca.

Tulburător, pentru că *Dragomara* ne amintește că rădăcinile sufletului nostru adaptat la virtețul rece-rațional al epocii revoluției științifico-tehnice mai are

totuși nevoie de uitata rouă pură a legendelor. Pentru că așezarea de secerători, condusă de Aldar cel înțelept și drept, încă o păstrăm în miezul sensibil al conștiinței noastre, chiar dacă trăim în blocuri de ciment. Pentru că redescoperim că noțiuni ca adevărul, puterea aleasă, cuvântul obștii, cultul muncii, întrecerea în muncă, respectul pentru spiritul inovator, dragostea cinstită sînt dintotdeauna în morala obștii românești.

Tulburător, pentru că spectacolul a fost croit cu respectul și pe măsura sensibilității și iubirii lui Radu Stanca față de viața țărănilor care am fost și încă, prin părinți și moștenire, mai sîntem, față de înțelepciunea, filozofia, obiceiurile, riturile, melosul românilor (regia Nicoleta Toia). Pentru că revedem, ne reînțelîm cu snopii de griu, cu porțile din lemn sculptat, cu iile, cămeșile și opinciile urmașilor de daci și romani (scenografia Erwin Kuttler). Pentru că ne reînțelîm, reauzim toate acele voci ale satului românesc: cea tandră a fluierului, cea dramatică a tobei, cea de jale a boțetelor, cea puternică a corurilor și cea a călcăturii mersului jucat (muzica Doru Constantin și Erik Manyak). Pentru că timp de vreo două ore, sub vraja ecoului venit din trecutul în prezentul nostru, luciditatea cea contemporană ne mai lasă în pace sentimentalismul cel vetust.

Tulburător, mai ales, pentru că, la sfîrșit, după ce ai aplaudat cu bucurie, revii la luciditatea cea responsabilă și cu mîhnire îți dai seama că directorii și regizorii de teatru, fată în fată cu reperforiile, fac mult prea puțin pentru valorificarea tezaurului dramaturgic românesc.

Cîndva am făcut gestul trădător de a ne tăgădui și ascunde propriile noastre valori. De vreo cîțiva ani buni căutăm să îndreptăm lucrurile. Dar și aici e nevoie de un ritm mai nervos, mai acut responsabil. Obștea românească — fie veche, de secerători, fie nouă, de muncitori industriali și constructori — trebuie să-și rostască adevărurile ei. Acesta fiind, dealtfel, și mesajul lăsat de Radu Stanca prin *Dragomara* sa, prin această românească piesă a noastră: **băteți-vă pentru adevăr, băteți-vă cu vigoare!**

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Prizonierul din Manhattan

Fără a fi un film „de zile mari”, e un film bun — în primul rînd datorită interpretelor principali — un film la care publicul se prăpădește de ris pînă pe la jumătatea proiectiei, după care, unii, pesemne că în virtutea inerției, rid în continuare, deși nu prea mai e nimic de ris...

O comedie amară, așadar, despre viața citadină a newyorkeșului mijlociu, prins în nebulia ritmului citadin, copleșit de automatismele civilizației de consum — ajuns în cele din urmă terorizat și pe cale de a-și pierde mințile datorită spectrului șomajului.

Adaptare după o piesă de succes ce a ținut afișul timp îndelungat pe Broadway, pelicula semnată de Malvin Frank se înscrie printre acele bune realizări profesionale ale studiourilor Warner Bros, fără foarte mari pretenții, în majoritatea cazurilor, în mai puține dintre ele — cum este cel al filmului de față — stîrnind meditația.

Revederea lui Jack Lemmon la numai cîteva săptămîni după un alt film, și acela tot o ecranizare — calitativ, mult superioară („Prima pagină”) — este nu numai o încintare: este de-a dreptul o revelație, așa cum o mereu nouă revelație este fiecare întîlnire cu acest uluitor, cu acest actor al cărui diapazon interpretativ este, acum sînt convins, nelimitat. „Prizonierul din Manhattan” este în primul rînd — și poate că numai — acest Jack Lemmon: admirabil în momentele comice, tulburător în cele ale personajului devenit schizofrenic, cople-

șitor, tragic chiar, în momentul rii vieții drept o experiență crudă, față de care nu ai dreptul a te da bău... Acel ris prins în stop-cadru din finalul filmului — intenționează, firește, a fi „happy” — la o privire mai atentă îți face părul măciucă!

Texas, dincolo de rîu

...sau parodia, dincolo de artă. Dol mamuși ai ecranului occidental — Dean Martin și Alain Delon — chinindu-și talentul și forța (la propriu) într-un „western” cu pretenții de parodie (ne)realizat de către Michael Gordon.

Singura noutate a prezentării acestui film pe ecrane este aceea că ne aduce aminte că l-am mai văzut transmis la TV acum mai bine de un an... Înțelegem necesitățile de difuzare ale sezonului estival, înțelegem căldura ce îngheșuie oamenii în răcoarea (eventual) condiționată a sălilor de cinematograf, oricum însă, prezența acestui „texas” pe ecrane parcă-parcă ne stîrșește pofta vizionării unui film produs de echipa noastră. Din nefericire, aceștia nu au — cel puțin pentru moment — studiouri proprii.

HORIA PATRAȘCU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Un regizor, un scenograf și un actor

Pe scena teatrului orădean, trei tineri — regizorul Sergiu Savin, scenograful Petru Voichescu și actorul Mircea Constantinescu — fac din „comedia ridiculoasă” *Fintina Trevi sau Adevărul dat pe față* de Bernini, o reprezentare de excepție.

Sergiu Savin descoperă, într-un text de minimă rezistență la lectură, germeni ai unui spectacol cuceritor prin prospețimea sa, prin ritmul său de-a dreptul frenetic, prin sensurile morale inventate pe marginea piesei lui Bernini. Judecată în perimetrul spectacolului semnat de Sergiu Savin, această lucrare a genialului arhitect al barocului are o singură și fundamentală virtute: aceea de a fi un excelent pretext pentru un fapt spectacologic în care dialogul, replicile, situațiile, pînă și personajele devin funcții ale mizanscenei. Nu este însă mai puțin adevărat că, grație acestei mizanscene de o rară inventivitate, piesa intră într-o sferă valorică superioară. Ideea centrală a spectacolului formulat de Sergiu Savin este aceea că jocul cu masca încumbă o considerabilă responsabilitate pe planul relațiilor, fiind imoral atunci cînd se substituie chipului uman.

Reprezentarea funcționează ca un mecanism bine pus la punct, instrumentatia spectaculară cuprinde deopotrivă elemente de commedia dell'arte și de șoc vizual de factură felliniană. (Parada grotescă a măștilor cu un subliniat rol metaforic.)

Foarte tînărul Petru Voichescu a creat pentru acest spectacol dinamic, de o teatralitate declarată, un cadru scenografic redus la esență. Ca spațiu de joc, acest decor este, în schimb, ideal. Platformele așezate la diferite nivele, precum și estrada din centru, cortinele sugerează o mobilitate de cadru aproape cinematografică.

Covielo-Mircea Constantinescu evoluează în acest decor cu o dezinvoltură extraordinară. El imbină armonios grația baletului, expresivitatea pantomimei și spectaculozitatea acrobaticii. În evoluția lui Mircea Constantinescu nici un gest, nici o grimasă nu sînt lipsite de acoperire. Toate giubșlucurile acestui Puck-Arlecchino servesc exemplar cauza spectacolului, semnificînd atitudinii, stări, raporturi.

Sergiu Savin, Petru Voichescu, Mircea Constantinescu, iată trei nume cărora le putem acorda credit de-aici, din fotoliul spectatorului, pentru alte seri de teatru autentice.

AL. COVACI ■

INSTANTANEE

GEO BARTON sau „după o absență îndelungată din nou pe scenă”

Colocviu amical între scriitorii PAUL ANGHEL și PETRU VINTILA

Actorul ALEXANDRU ARȘINEL, vespnic nemulțumit de calitatea textelor de revistă

MIHAELA MIJEA, cîntăreață și dansatoare în același timp, tînără solistă a Operei, descifrează partitura unui nou rol

Maestrul CORNELIU BABA, un nume de rezonanță în pictura europeană actuală

CRISTIAN TOPESCU speră să ne transmită de la Mont-real numai vestii bune
Fotografii de: VASILE BLENDEA, ION PREDOȘANU și SORIN POSTOLACHE

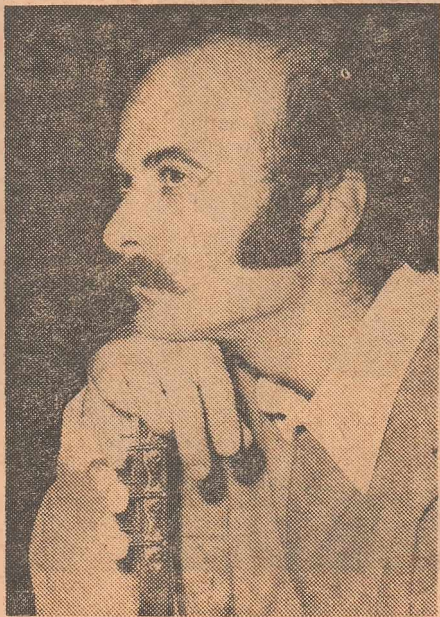

„Un menestrel la curțile teatrului“

Sub acest titlu incredințam cotidianului de tineret, cu șapte-opt ani în urmă, transcrierea unei convorbiri cu artistul emerit Ovidiu Rocoș, veteran al Naționalului craiovean. Retranscriu, aici, o parte din rindurile acelei întreprinderi publiciste alit pentru o confruntare a pronosticului cu împlinirea cit și, poate, pentru înjgheburăa unui rind dintr-o posibilă carte de învățătură întru Teatru destinată superbilor ucenicii ai Thaliei, proaspeții absolvenți de institut. Iată ce îmi spunea distinsul maestru :

„Am văzut intrind în teatru multe șiruri de tineri actori. În peste cinci decenii de meserie am văzut născându-se, rotunjindu-se, dispărând meteoric, afirmându-se exploziv, sau topindu-se lent în cenușul mediocrității multe destine artistice. Am căpătat, în afara experienței de scenă, dexteritatea de «a cunoaște la om», un «ochi al cimpului suflătesc» care-mi îngăduie să ghicesc ziua bună a unui tânăr artist după dimineața ei, adică după felul în care tinărul respectiv, proaspăt absolvent de conservator, face primul pas în Teatru... Vin unii cu pieptul și nările umflate și cu umerii dați în lături, încit zici că n-o să-i cuprindă scena. Dar, ajunși acolo, «pe bină», în lumina de adevăr a reflectoarelor, dispar ca... Omul invizibil. Alții, dimpotrivă, se apropie de Teatru toți de un fel de dragoste spăimoasă, tremurători, bleși, lăcrămoși, cu glas de pislă și cu vertebre de gumă. Nici aceștia nu fac treabă. Dintre ei se aleg «funcționarii dramatici» de mai târziu, îndrăciti odată cu trecerea virstei, velleitari ascunși, făcând, cu viclenie umilintă, viața grea colegilor cu adevărat buni... Aceștia? Cind vin ei spre curțile Teatrului, parcă se apropie Făt-Frumos sub chipul unui Pristea: sint frumoși nu neapărat prin trăsăturile fizice, ci prin felul de a fi numai și numai ei înșiși, cinstiți în fața noastră, a celor vechi, în fața meseriei și a vieții așa cum va trebui să fie cinstiți — cu arta lor — în fața publicului. Atunci, la primii pași, nu se vede dintr-o dată cît de buni sint, dar se vede prea bine cît de buni pot deveni. Pentru că ei nu ascund nimic. Nici publicului, nici colegilor, nici lor înșile. Nu-și ascund, adică, nici stîngăciile de ucenici, dar nici nu-și economisesc flacăra harului, care-i va mistui cu folos pînă la sfîrșitul carierei. Și încă ceva: băieții aceștia adevărați aduc, fiecare, Teatrului, ca zestre, câte un gînd despre artă care este numai al lor, care i-a muncit poate încă de pe băncile liceului și căruia se vor strădui toată viața să-i dea împlinire, jocul lor pe scenă, oricît de valoros și de neobosit, pîrindu-li-se un prinos prea mic adus, pe altarul Thaliei, publicului și frămîntărilor lui. Aceștia sint indeobște deschizătorii de drumuri și eu n-am învățat să-i aleg de falși căutători ai noului — căci sint, vai, și dintre aceștia — prin faptul că nu-și trimbetează nici căutările, nici descoperirile. Ei tac și se chinuie, iar cind ajung să ofere publicului câte o minune de izbîndă artistică zimbesc stingeri de parcă și-ar cere iertare... Un asemenea tinăr actor mă mîndresc să afirm că se află azi printre tinerii cei buni din teatrul Băniei (...). Este vorba de Tudor Gheorghe, un băiat de nici 24 de ani, despre ale cărui succese trainice (...) vei fi citit în cronici. Dar nu despre acestea vreau să-ți vorbesc, ci de gîndul nou despre artă, prezent la Tudor Gheorghe ca la toți actorii adevărați. Acest tinăr, născut și crescut în Podarii unde cîntă Jiul pe sub ferestre, a adus în teatrul nostru gîndul valorificării folclorului, dar nu în ipostaza exotica sau «de expoziție» a tezaurului artistic popular, ci în aceea a convertirii lui în dramă cultă și, subliniez, modernă. Modernă prin aceea că, în aranjamentul și interpretarea lui Tudor Gheorghe, o străveche baladă populară sau un mă-

nunchi de doine bătrînești vorbesc despre realități spirituale ale omului contemporan, despre frămîntări suflătesc de acum și de aici. Și, de asemenea, modernă pentru că tinărul artist a supus chitara — instrument ce părea, în contemporaneitate, numai al ritmurilor și al sonorilor de import — să slujească, în mod organic, la transmiterea emoției cuprinse în texte și în melodii folclorice românești. Știu, aceasta se numește, în mare, folk și nu este o invenție a lui Tudor Gheorghe. Dar pe el l-am auzit pentru prima oară rostind, cu chitara, celebra «Vără, vară, primăvară» într-o interpretare dramatică în înțelesul mare al cuvîntului, — și nu transformată rudimentar în muzică ușoară, așa cum am avut tristețea să aud, la radio sau la televizor, atîtea și-atîtea piese populare luate în antrepriză de diversi «metronomi», «siderali» sau mai știu eu cum le-o zice... Nu sint un teoretician de artă și s-ar putea, nu zic nu, să nu pricep chiar tot ce este modern în domeniul scenei. Dar știu că distinsii noștri colegi de la «Maliu Teatr», care ne-au vizitat recent, atit cei tineri cît și veteranii, l-au ascultat vrăjiți pe Tudor Gheorghe și, în ciuda necunoașterii limbii, au înțeles perfect sensurile demonstrației — încă în stadiu de experiment — întreprinse de el... Știu că Tudor Gheorghe lucrează, în timpul său liber, nestîngherind pe nimeni din teatru, la un spectacol în care speră — și eu sint sigur că va izbui — să-i valorifice ideea generoasă care-l muncete de atîta vreme. M-am gîndit că un asemenea act pilduitor poate fi popularizat (...) ca o realizare a muncii artistice a unui tinăr actor demn să stea alături de atîtea și atîtea fapte frumoase ale tinerilor din fabrici și de la sate, din facultăți și din laboratoare. De aceea te-am rugat să-ți notezi cele de mai sus“.

Iată un generos monolog despre devenire rostit de un actor septuagenar în avanscena carierei unui tinăr confrate. Un gest care vădește din partea maestrului tinerete suflătescă și înțelegt har analitic, «cunoașterea la om» a domniei-sale fiind validată cu prisosință de evoluția ulterioară a cvasinecunoscutului învățăcel asupra calităților căruia ni se atrăgea atenția cu aproape un deceniu în urmă. Urmărită pe etape, din spectacol în spectacol, din recital în recital, din concurs în concurs, din show în show și din turneu în turneu, această evoluție ne-ar putea oferi o diagramă pe cît de pasionantă pe atit de instructivă. Am constata, de pildă, că între «La curțile dorului» (acel spectacol de început, pregătît și primit sub semnul «experimentului») și recenta apariție a menestrelului, alături de mari interpreți și importante formații ale țării, în monumentalul spectacol care avea să celebreze 55 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, este cuprins un drum luminat la fiecare treaptă de adeziunea publicului și a specialiștilor, a generațiilor tinere și virstnice, a pasionaților genului și, deopotrivă, a celor indiferenți față de el.

Dar nu despre succesele lui Tudor Gheorghe, și nici despre binemeritata lui notorietate vreau să vorbesc aici. Cazul se propune meditației din alt unghi de vedere: cel al eticii profesionale și, deopotrivă, al celei civice. Aplaudindu-l pe Tudor Gheorghe, va trebui să nu uităm că succesul său se bazează, dincolo de talent, pe un bine conturat punct de vedere politic și estetic (dorința valorificării folclorului literar și muzical și a poeziei culte patriotice într-un tot organic în care, de pildă, un Macedonski apare — demonstrat stilistic și emoțional — ca avînd aceeași matrice ca și oricare baladă bătrînească inclusă în program), conjugat cu o sănătoasă concepție asupra trudei artistice. Artist cult, profesionist al scenei, Tudor Gheorghe mimează modalitatea populară, transfigurînd-o, stilizînd-o subtil și valorificînd-o patetic. Actor, el și-a creat un personaj — Menestrelul — pe care l-a impus peisajului nostru artistic cu un firese cu atit mai valoros cu cît ascunde marea cantitate de efort investită de interpret în conceperea și transmiterea eroului său. Încit, afirmațiile, spuse sau scrise, potrivit cărora Tudor Gheorghe ar fi «un intuitiv», ar cînta și ar zice «precum pasărea» nu au valoare decit în plan sentimental. În realitate, Tudor Gheorghe are un program ideologic și estetic — modul său de a veni, ca artist și cetățean, în întîmpinarea obiectivelor cuprinse în Programul ideologic al partidului — pe care și l-a afirmat încă de la primii pași pe scenă, pe care și l-a lîmpezit de-a lungul anilor și pe care se străduiește în permanență să-l valorifice scenic. Tudor Gheorghe culege folclor literar și muzical nu la întîmplare, ci din zone filozofice și artistice care vin în întîmpinarea programului său; și tot la fel își selectează poemele culte pe care le înveșmîntă în muzică populară — prelucrată, parafrazată și nu abordată la voia întîmplării. Iată un argument: i-am semnalat artistului, într-o împrejurare, existența în folclorul gorjean, a unui inedit și expresiv leitmotiv de aulită, care s-ar potrivi

întreprinderilor sale artistice (acel «a-la-u-u-băăă», lansat de artiștii amatori din Arcanii de lingă Tismana). Peste cîteva luni aveam să aud leitmotivul respectiv într-un recital al lui Tudor Gheorghe. Dar nu preluat ad-litteram, ci stilizat, «dramatizat» și, fapt semnificativ devenit refren al unei suite haideucești în care nu erau cuprinse piese doar din zona Gorjului. Artistul, aveam să-mi spună arcănenii, fusese în comuna lor, «culesese» cîntecul respectiv, îl confruntase cu alte variante din zonă, schițase chiar la fața locului o posibilă suită haideucească punctată de refrenul lor, o cîntase oamenilor, le ascultase părerea...

Este un mod de a concepe travaliul artistic care definește și onorează o vocație și care, cum spuneam, se propune meditației. Mai cu seamă în acest moment al evoluției vieții noastre artistice, cind binefăcătoarea aplicare peste izvoarele perene ale artei populare ivește, din păcate, și unele cazuri de abordare facilă a problemei (preluării mecanice, adaptări forțate, contrafaceri în dezacord cu specificul spiritualității noastre, velleitarism, nefast mai cu seamă prin lipsa unei idei directoare, a profesionalismului și a trudei serioase). Tentant, succesul lui Tudor Gheorghe ar trebui să incite amatorii în a-i urma exemplul mai cu seamă în direcția afirmării unui gînd și a unei simțiri autentice, cu adevărat originale, în direcția unei strădăni profunde și permanente care să constituie ea însăși, în primul rînd, expresia unei atitudini înaintate.

Definit sumar, din acest punct de vedere, «cazul» Tudor Gheorghe poate fi cuprins în vorbele: „Refuzul improvizăției“.

PETRE DRAGU ■

CRONICA MUZICALA

E departe de a fi „nemaipomenit“

De cîteva zile, publicul bucureștean și oaspeții Capitalei sint invitați să vizioneze noua premieră de la Grădina Bocma a Teatrului „C. Tănase“: E nemaipomenit, spectacol estival non-stop în 24 de tablouri de Aurel Felea și Puiu Călinescu, muzica de Petre Mihăiescu. Ne-am dus cu cîteva zile înainte de premieră — conform unei frumoase și utile uzanțe — la o vizionare. Am avut surpriza să remarcăm că prezența noastră nu trece neobservată. Probabil că cineva a zis în culise: Fiți atenți, dați-vă silința să iasă totul bine că e aici X de la Y. În plus, am fost interpelați și — deși întotdeauna ne-am ferit să facem cunoștința artiștilor despre care scriem — a trebuit să purtăm conversație. Am suportat firul unor întrebări de genul: 1. Ce aveți dom'le cu noi? 2. De ce nu vă place revista? și altele asemănătoare. Răspundem: 1. Nu avem nimic cu nimeni, nici chiar cu Cornel Patrichi ale cărui coregrafii am fost întotdeauna convinși că sint praf aruncat în ochi, cu atit mai ușor de aruncat cu cit ochii sint mai neștiutori în materie de dans scenic. Adecă în lipsa unor coregrafii specializati, în lipsa unui sistem de învățămînt coregrafic sui-generis care să-i pregătească, se perpetuează de prea multă vreme o situație tulbură de care profită coregrafii improvizati, cei care poartă cu mindrie acest titlu de creator de artă fără să fi scornit din capul lor decit „doi pași și-un brinci“, după o expresie plastică și incetănită. Ni s-a replicat: Bun, Patrichi e slab, atunci dați-ne dumneavoastră alt coregraf mai bun! Pufem risca să sugerăm invitarea în teatrele de revistă, fie și numai cu titlu de colaboratori, a unor coregrafii autentice ca Oleg Danovschi, Vasile Marcu Alex. Schneider ori Mihaela Atanasiu, care nu se vor rusina, sintem siguri, să-și pună solidele cunoștințe de dans scenic, inspirația și talentul în slujba edificării unui gen coregrafic de estradă care să înlocuiască topăiala de un gust extrem de dubios existentă astăzi, inspirată zice-se din dansurile moderne de salon.

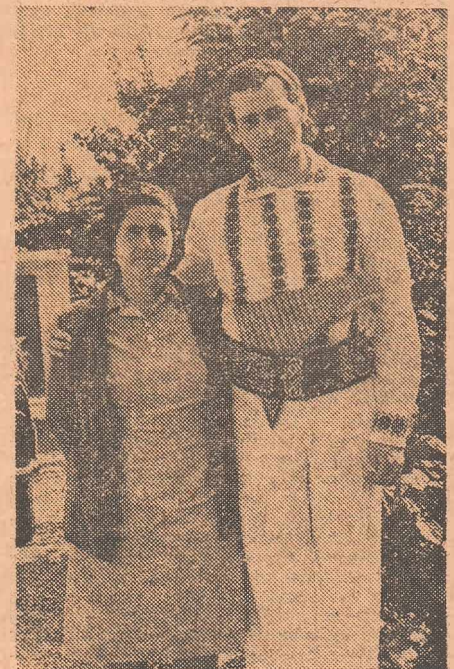
2. Revista în general ne place. Vrem să spunem că sintem convinși de valentele ei artistice și educative atunci cind oferă publicului muzică ușoară (ori de dans) nouă și de calitate, umor și satiră la înălțimea paginilor în care excelează o pleiadă de scriitori cum sint Băeșu, Mazilu, Monciu-Sudinski, precum și dansuri antrenante, ingenioase, inteligente. Înțelegem să nu lipsesc în afara acestei trinități absolutizate azi — muzică, dans, umor — numere inspirate din arta circului, din music-hall ș.a. Or, ceea ce ni se oferă astăzi este o schemă, de atîta ani aceeași schemă, cu doi-trei cîntăreți — vedete invitate la un ciubuc — cu doi-trei comici-vedete care se întrec pe ei în «cirliche» și «poante» doar-doar depăși lipsa de sare a textului și o trupă de dansatoare în care, cine cunoaște situația, ar putea recunoaște vînzătoarele, coafezele și manichiuristele care au renunțat la meserie ca să îmbrățișeze cu mult, prea mult și nejustificat elan nobila artă a Terssichorei. Atit și nimic mai mult, Schema. De zece ani aceeași schemă — e drept pe pretexte diferite — cu poante tot mai slabe, cu slăgare pe care le uită odată cu aruncarea bilețului de intrare la cos, și cu alergătura coregrafică de rigoare. Și atunci cum o să ne extaziem de plăcere în fata acestor surogate?

Din păcate, schema s-a dovedit atotputernică și în cazul acestei premiere. Pentru că e într-adevăr nemaipomenit să vezi reeditate a nu știu cîta oară vesnicele poante cu chelneri și cu birocrati plasați de astă dată la biroul... gîstelor! Pe scurt, textele noului spectacol sint submediocre (sintem convinși că există texte de brigăzi de agitație mult mai inspirate); muzica semnată de Petre Mihăiescu nu depășește nici ea pragul mediocrității (pretentiv de slagăr emit doar două cîntece: Noi doi, interpretat de Mihaela Oancea și Aurelian Andreescu, text Ovidiu Dumitru, și Magnoliile pe versuri de Valeriu Bucuroiu, în care Jean Păunescu insistă să ne convingă că „ard, ard magnoliile pe stînci“); coregrafia lui Cornel Patrichi e parcă mai ambițioasă

dar penuria inspirației și interpretarea deslinată o lipsesc de căldură și emoționalitate. Și dacă publicul mai aplaudă și se mai amuză cind și cind e pentru că solistii de muzică ușoară enumerați mai sus își dau silința și pentru că orice ar face și orice ar spune Puiu Călinescu stîrnete risul, Zizi Serban și Radu Zaharescu au și ei destulă priză la public, iar Paula Rădulescu — cîntînd, dansînd și parodiînd — aduce cu ea vervă și o undă proaspătă. Orchestra sub conducerea experimentată a lui Silc Dinicu sună într-adevăr corect, iar scenografia și costumele semnate de Doina Levintă sint singurele nemaipomenite prin modernitatea neostentativă, prin bun-gust și funcționalitate.

Spectacolul merită într-adevăr să fie văzut, fie și numai pentru scenografie.

NICOLAE SPIRESCU ■

Exceptionalul artist care e GHEORGHE ZAMFIR și-a pus naul în briu pentru a-și îmbrățișa mama

Păzea, vine Tanța!

O cheamă implacabil, Tanța. La vocativ și în refren numele i se durifică pînă în zona impenetrabilului-Tanțo! Într-un fel este o modestă asasină, căci ea l-a ucis pe celebrul Bălăiu. Dar acum, merge și ea pe drumul lui

S-a ridicat din cartierul de băștină al defunctului — Tei — după o copilărie zburciată. De acolo a luat troleibuzul 88 și a ajuns la Intercontinental. La Universitate se jenează, suferind mai de mult de un complex cultural. Ea este cu „partea comercială“, cîntată Cîntată pînă în zările albastre din Șoseaua Giurgului, frumusețea ei n-are seamăn: „Tanța mea este frumoasă / Că face lumină-n casă / Luminează străzile / Ca și felinarele“. Uneori primește scrisori de amenințare: Tanțo caili tăi să moară / de nu te răpesc disează / C-o mașină americană / În papuci și fără blană“. Este cîntată alteori moralizator: „Tanțo de erai cîntată / Acum erai fericită / Aveai casă și copii / cu bărbatul ăl dintii“.

Ode îi ridică ades solisti pe canalele de difuzare I.T.B. Așa se naște folclorul citadin: întii unui cu acordeon și căciulă adecvată, voce largă, vibrato specific, prin mijloacele de transport în comun. Urmează apoi restaurantele, ajunge pe estradă Tanța, sub lumina apăsătoare și plină de răspunderi cultural-artistice a reflectoarelor. De aici, la nunți, botozuri, cămine culturale, săli de provincie. Tanța e acum la modă, o cîntă lăutarii, o cîntă și artiștii profesioniști cu atestate categoria I și discuri la Electrecord.

Păzea, vine Tanța!

GEORGE STANCA ■

ADMITEREA

LA

FACULTATE

La capătul răbdării unii vor fi studenți, alții nu.

Am alcătuit — pentru memoria, sufletul și conștiința mea — un catalog, ordonat alfabetic ca orice catalog, al candidaților la examenele de admitere în învățământul superior, când dați care purtau sintetic una sau alta dintre problemele celor ce lînd s-ajungă studenți, candidați pe care am reușit să-i cunosc umblind după ei pe la porțile de intrare ale facultăților. Cu îngăduința dumneavoastră, îi voi da citire :

Alexandru — Masiv, parcă tăiat dintr-un bloc de granit; frunte înaltă, privire inteligentă, dar nu zburdalnică, sprințară, ci grea, profundă; ochelari de vedere stilizați de simpli; păr grizonat neverosimil pentru un recent absolvent de liceu. Vorbește rar, fără pic de pripeală, după ce a cumpănit bine; vorbește precis, concis și toate cuvintele îi sint încărcate de un tulburător realism. În preajma lui ceilalți devin calmi, ca-n apropierea unui caracter, a unei certitudini, a unui punct de sprijin ferm. Nu mi-l pot închibui decât judecător. Însă nu dă la drept, ci la Politehnică, la Electronică.

Bogdan — Dă la teatru, secția actorie. De-a lungul întregului liceu a fost sufletul serbărilor. Pentru rolul lui Jupin Dumitrache și-a făcut singur chipul din carton și hirtie, veston din doc vopsit și sabie din tablă. Acasă, la țară, în vacanțele de iarnă, el făcea toate măștile trupci Cerbului. Are părul roșu ca o văpaie și creț, e tuns scurt și are pistriul. În plus, e îmbrăcat banal, banal de tot. Se compară cu ceilalți candidați — mulți pletosi, îmbrăcați sofisticat și cu aere de „maestri” — și se întreabă dacă dragostea lui pentru teatru nu e prea lărnească. Uită însă renele „problema” și pur și simplu își vede cîștit de visurile lui. Într-adevăr, nu-i șic, dar prea are rădăcini bune ca să nu răzbească. Băiatul ăsta nu-i nici moffangiu, nici papugiu, nici coate goale, vorbele lui Jupin Dumitrache, ci un artist pe care-l vom aplauda.

Cornelia — A dat examen și anul trecut dar n-a intrat. A terminat liceul într-un ținț de provincie și a fost mai preocupată de întâlnirea cu Bucureștiul decât de învățatură. A stat la niște rude pe care a vrut să le epateze și cum a ajuns la ele „s-a făcut comodă, punindu-și un capot

lung”. Obsedată de provincialismul ei, a făcut gafe la rînd. Iar printr-o ușă rămasă întredeschisă exact cînd nu trebuia, sau poate tocmai cînd trebuia, și-a auzit o vară dreaptă spunindu-i mătușii sale: „Tăranca asta cu capot își dă ifose, măcar de-ar fi în stare să ia examenul!” S-a întors acasă conștientă că a fost ridicolă. Anul ăsta nu și-a mai bătut mama la cap să-i facă „toalete șoc”, a tocit cu inversurare, nu va mai sta la rude și e sigură că va fi studentă.

Dumitru — Dă la Medicină generală. Și-a făcut rost de niște ciolane și toață iarna, cu un cojoc pe el, a învățat anatomie. Are pe chip seninătatea omului temeinic informat.

Elisabela — Mizează pe decolteul ei frumos și pe picioarele la fel de frumoase croite și la fel de „vizibilizate”. Se roagă pe față: „De n-ar fi femeii-băbății în comisie!”

Fănică — A venit cu încredere în știința sa, însă a văzut un tată care și-a adus, cu „Dacia” personală, fiul în București și care, înainte de a se despărți, pentru că tatăl se întorcea acasă, i-a dat fiului „un teanc de sute, uite așa de gros, cum niciodată n-am văzut”. Tot atunci a descoperit că părinților săi nu le-a trecut prin gînd nici măcar să-i plătească o oră de meditație particulară.

Ion — Tatăl i-a murit de mult; mama l-a crescut singură, iar acum trebuie să se pensioneze pentru că i s-a agravat o boală veche. El dă la Medicină și trebuie să intre, pentru că-i place medicina și pentru că are nevoie de avantajele materiale asigurate chiar din anii studenției, are nevoie de ele ca să facă el pentru mama sa ce a făcut pînă acum ea pentru el.

Justin — Evident, are multă putere de

muncă dar și multă ambiție. E îngrijorat dar zimbeste și ride tot timpul. Nu fumează, dar are un pachet de țigări la el și servește chiar și necunoscuți, doar așa pentru a-și crea simpatie și popularitate. Glumește, dar adaptînd momentul și situației glume vechi. A transpirat ca să fie tobă de carte (și este) dar a transpirat și ca să fie om de spirit. Și-a asumat multe sarcini și a avut multe funcții. Încă de pe acum are încredere în sine. E pragmatic și ceilalți sint niște copii dezarmați pe lîngă el. Dar vor intra alături în concurs.

Katalina — Am asistat cînd și-a pus întreaga ei familie la punct cu exact o singură frază: „E clar, aparțin sexului frumos dar — tot clar să fie! — nimeni n-o să mă convingă că-i mai bine pentru mine să dau la altă facultate decît la Construcții industriale”.

Laurențiu — E recidivist, totuși e emoționat. A dat și a căzut de două ori. Anul acesta e obligatoriu să intre. Pentru că el e bărbat și pentru că e căsătorit cu o fată care a intrat la facultate de prima dată și care are și bursă de merit. Între o sesiune și alta, el și-a luat servicii pasagere, ca să aibă din ce trăi, pentru că nici părinții lui, nici ai fetii, nu vor să știe de ei și dragostea lor: socotesc că „prea devreme au făcut-o!” (Evident e vorba de căsnicia lor.)

Mihaela — E tot recidivistă, dar e calmă. Are acasă la părinți un spate și de bani și de tandrețe. Mai are și două cereri ferme de căsătorie, din partea unor bărbați cu situație nu glumă și nu vise. În sfîrșit, mai are — spre deosebire de buletinele de identitate ale celorlalți — un pașaport; fie că intră sau nu „fetița își va face excursia ei în străinătate, excursie care-o cultivă mai mult decît șapte facultăți”. (Opinia aparține mamei candidatei și a fost emisă cu neatenție pentru că atenția îi era captată de problema nervozității cătelușei cu păr lung din poalele ei.)

Nae — Nu, nu, el nu s-a înscris și nici n-o să se înscrie, cu toate că-i absolvent de anul ăsta. Profesorul de matematică i-a spus să dea neapărat la Politehnică pentru că are talent la matematică, însă — spiri-

tual și optimist — mărturisește: „În afară de talent, eu mai am șase frați, o soară și o mamă bolnăvicioasă”. Tatăl i-a spus, fără vreun alt comentariu, că la el la întreprindere „sînt locuri fără concurs”. A venit să-i vadă pe alții cum se înscriu, și așa, „să mă călesc, să mă autovaccinez. Poate la anul, la f.f...”

Octavian — Transpiră, se agită își frămîntă mîinile și chiar se bilbie. Panicard tipic. Recunoaște: „Mi-e frică dom'le, de ce să nu recunosc că-s înnebunit de frică. Tata mi-a spus să nu mă mai prindă pe acasă dacă pic. Că ai vecinilor totți au intrat. Ceea ce nu-i integral adevărat!”

Petru — Inteligent, nerăbdător, nu se lipește teoria de el, dar va fi un excelent practician. Fie că intră sau nu la facultate.

Raluca — Pare star de cinema, nu candidată: „La Arhitectură examenul pe bază de teste, asta mă liniștește!”

Silvestru — Gras, tipicar, e unicul care, chiar la rînd la ghișeu de înscrieri, își recitește, concentrat și indiferent la tumultul înconjurător, schemele personale. Schema cu sublinieri în patru culori. Metodic, despică firul tot în patru, vesnic cu un alt semn de întrebare pe buze. Analitic pînă-n măduva oaselor. Probabil, începînd de la punctul doi de pe bilet, va începe el să pună un val de întrebări comisiei.

Ștefan — Început prematur de chelie și totuși băiat frumos. Talent al dizertației spontane, legături de idei neașteptate. Indiferent de specialitate, ar putea face carieră de profesor. Nu va împărtăși comisiei prea multe informații, însă o va încînta, probabil, cu un val de metafore.

Titii — Ochi mici și veseli, privire poznașă. Băiat de viață dar și cu simț al responsabilității. Sint patru frați și n-au părinți. El e al doilea. Împreună cu al treilea au avut serviciu, ca să termine cel mare facultatea și al patrulea liceul. Acum el dă la facultate și cel mare împreună cu cel mic vor munci ca să-i țină pe el și pe al treilea în facultăți. I-au promis-o tatălui lor — țăran cu mare respect pentru carte — înainte de a se pierde. E mai în vîrstă decît toți candidații. Dacă intră va fi „moșul anului”.

Așa arată un zece.

Și așa arată un trei, deocamdată.

„N-aveți voie înăuntru, așa sint dispozițiile”.

Tunp! — Nu s-a înscris. O va face în ultima oră a ultimei zile. Nu recapitu-lează pentru că stă la telefon. O vară de la Cluj-Napoca, o mătușă de la Craiova și un amic din Iași o țin la curent cu toate oscilațiile înscrierilor. Pînă la facultatea cu cota cea mai favorabilă. E vorba de raportul dintre „numărul locurilor disponibile pentru anul universitar '76-'77 și numărul candidaților înscriși la data de...". Pentru ea intrarea în învățămîntul superior e un scop în sine, nu dragostea pentru o anumită profesie.

Utu — Plesnește de superficialitate dar și de umor spontan. Se comportă de parcă listele cu cei reușiți ar fi publicate și numele lui ar fi în dreptul unei medii foarte, foarte mari. Balsam pentru toți cei care își dramatizează momentul. Nu se putea să nu existe un bufon și la curtea șansei. Ce va face oare cînd toți se vor imprăștia și va rămîne singur?

Vasile — Înalt, slab, iar față de vestimentația tinerească a celorlalți, neverosimil de desuet și rafinat îmbrăcat (costum crem-pal, vestă dintr-o țesătură cu fir metalic, batistă de mătase în buzunarul de la butonieră — de fapt costum recondiționat al unui unchi de aproape 80 de ani). În pofida juneții, intelectual de o întinsă cultură generală. Colegii săi rid respectuos de el, susținînd că știe ce scrie în „Contemporanul” cu o zi înainte de apariție. Părinții i-au fost învățători. Este copleșit de ofensiva tehnostinței, a realului, în viața omului contemporan și totuși se înscrie la Filologie. Formularul tip de cereri de înscriere îl pare o cumplită criptogramă. Îl ține cu stînga departe de trup iar cu dreapta, tot departe de trup și ridicată în dreptul capului, își poartă stiloul. Umblă de la un ghișeu la altul, de la o masă la alta, fără eficiență, absent și visător. Pare

un splendid și înedit Don Quijote. Însă numele său e cu totul altul.

Walewska — Fată a unui țaran get-beget, a unui țaran pe nume Ailoaiei, țaran care însă, exact cu puțin înainte de nașterea fetei, s-a dus la oraș să vindă pe-peni, a pierdut trenul de întoarcere de după-amiază și, ca să-și treacă timpul pînă la trenul de seară, a intrat la cinema-tecă și a vizionat un film. Inițial, Ailoaiei-senior a fost decis să-i spuie copilului pe care-l aștepta cu firească mindrie Napoleon; dar pentru că el, copilul, s-a încă-păfinat să se nască de sex opus, Ailoaiei-tatăl a meditat profund și — spre disperarea de mai tîrziu a fetei care, crescînd, și-a dat seama că prenumele său sună cam prea vesel pentru cei din comuna lor, ba chiar și din cele vecine — s-a adaptat la situație, fără a renunța la punctul său de vedere, evident cult și distins. Dar cum totul se plătete în viață, tovarășul co-operator Ailoaiei trăiește, după ani, marea mîhnire de a constata că Walewska lui nu s-a înscris nici la Istorie, nici la Franceză, ci la Agronomie — secția „cultura mare”.

Yuka — Părinții fiindu-i sași, ea, bine-înțelept, e înaltă, blondă și în pantaloni. A fost vedeta echipei de handbal din orașul transilvănean de baștină; și dă la Filozofie.

Zoe — N-a reușit la o primă încercare și a făcut un an de croitorie și de studiu de una singură; iar acum a venit iar la „hotarul vieții personale să mai dea o bătaie pentru soarta sa tot personală”. E revoltată că „unii îi bagă pe toți tinerii în aceeași oală cu aiurii și derbedei și nu văd că tinerii cei mulți se bat cîntit pentru un salt calitativ propriu”.

NELU IONESCU ■

au apreciat-o drept frază. Și pe urmă, fiind printre ultimii, n-am prea fost ascultat.

Sandu Nicolae, deși a trecut cu 6 la oral, nu mai vrea să continue, se întoarce la Zimnicea și dă la o școală tehnică, nu s-a hotărît la care.

Ceva mai încolo, doi brașoveni, părinții candidatei Chivu Lăcrămioara, își petrec o parte din concediul de odihnă pe strada Edgar Quinet.

— Eh, zice tatăl, noi, brașovenii, sintem în concediu la munte tot anul, nu? Dacă intră (a luat 9 la oral) și chiar intră, tot la mare mergem, să ne odihnim. Mari emoții, tovarășe, numai să nu fiți și dumneavoastră în pielea noastră.

Emoționat este și Dumitru Măgăreacă, timpelar din Daia. Fata lui, Elena, este cea mai mică acasă, ceilalți doi, Florentina și Tudor, sint deja ingineri. Anul trecut, la Craiova, a căzut la examen, dar anul ăsta trebuie să intre, să se facă profesoară în comună, să nu rămînă în urma celorlalți.

— Eu am 7 clase, înainte pe noi ne lega pămîntul, n-aveam bani de taxe și nici eu nu învățam cine știe ce. Am vrut să am copii ingineri, mi-am dat ultimul bănuț pentru asta, a fost greu, dar acum sint mindru de copii și, dac-o intra și Lenuța anul ăsta... E înăuntru, aștept să iasă, plec și vin iar miine-poimîne, cînd o fi examenul.

Doi sibieni, profesori amîndoi, unul de biologie, altul de lucrări practice, au venit cu băiatul și cu fata la concursul de admitere.

— Eram feciori cînd ne-am cunoscut, îmi spune Anghel Cornel, acum avem copii mari, la examen... Adrianiei i-au plăcut foarte mult limbile străine, dacă nu intră aici, se angajează unde are calificarea, la „13 Decembrie”.

— Al meu, Radu, îmi spune Velica Mircea, dacă nu intră, pleacă la armată, dar eu cred că intră, de doi ani se pregătește pentru Geografie, face și alpinism...

— De ce dau la Geografie?, întrebă băiatul. Citeodată îți place ceva, fără să spui de ce. Oricum, la mine sint mai multe motive și nici nu mă gîndesc să renunț.

Pe o treaptă, un tinăr răsfoiește un manual. Îl cheamă Iulian Boeru și este din Lunca Corbului, de pe lingă Pitești. Aici, în București, nu rămîne noaptea, pleacă înapoi. Cînd a terminat liceul, a dat la o școală de ofițeri, dar a fost respins la vizita medicală, s-a angajat la Uzina textilă, a făcut armata și din februarie urmează un curs de calificare la Combinatul petrochimic, operator ca-zane.

— Vin de la Pitești în zilele de examen, cînd sint învoit.

— Nu ți s-a dat concediu fără plată?

— Nu, la început au zis că dau, pe urmă au zis că, fiind la curs de calificare, n-am dreptul.

Boeru Iulian s-a sculat la 2 noaptea ca să prindă trenul de 3. Mai mult nedormit, a dat „scurtul” și acum se verifică în manual. A făcut ceva mai bine decît ieri, dar dacă nu intră, va mai încerca, tot aici sau la școala de sub-ingineri.

Guță Natalia din Tirgu Jiu este văduvă, de cîțiva ani de zile. Nu s-a mai recăsătorit, a avut grijă de fiica ei, Jana, iar acum nu-și dorește decît să i se implinească visul: să aibă fata studentă.

— Anul trecut, la Istorie, n-a reușit pentru numai 16 sutimi. Atît i-a lipsit, ca să vezi. Anul acesta... dacă nu, intră în serviciu, unde s-o putea...

Pe strada Pitar Moș nu se stă pe tro-tuare în fața Institutului de limbi străine. Se stă la ușă, deși rezultatele de la oral sint afișate înăuntru. O portăreasă fără

Pămîntul țării

Pămîntul țării noastre e de plîne
Așa cum îl vedem și ni se pare
Un univers poate hrîni de miine
Lăsat fiind ca să se coacă-n soare.

Trecut ades prin flăcări și morminte
Eternul miez neliniștit i-ar zace
Ocrotitor în legile lui sfinte
Din care cresc doar florile de pace.

Cald aburind în marea dimineață
Născută într-o clipă de iubire
Eu știu pămîntul țării ca pe-o viață
Ce și-a găsit un drum de împlinire.

GRIGORE GRIGORE ■

nume („n-am nume, asta-i”) îi împinge pe toți cu o furie gălăgioasă, în virtutea unor dispoziții pe cit de arbitrar, pe atît de absurde. Ar fi firesc să ne întrebăm, văzînd asta și aici și în alte părți, pentru cine sint afișate listele, dacă tocmai cei interesați nu au acces la ele? Este oare atît de necesar să fi „atent” cu femeile de serviciu ca ele să-ți spună rezultatul silabisindu-ți numele? În sfîrșit... La engleză, an de an, media de intrare este foarte ridicată și aceasta l-a împiedicat, deocamdată pe Miron Petroi din Deva să fie student. De data aceasta a luat 8 la oral și are șanse, deși majoritatea candidaților sint bine pregătiți (meditați), mai ales cei de la Liceul de engleză.

— Eu nu m-am pregătit cu nimeni, am învățat istorie și literatură engleză absolut singur.

— Ai învățat engleză în școală?

— Nu. Am făcut „realul”, după absolvire am urmat un curs de ghizi interpreți la Arad. După ce am pical prima oară, am lucrat la Călan, muncitor. Aș vrea, dacă intru, să traduc cărți. Dacă nu...

Elenei Radu i-au plăcut, de micuță, limbile străine, însă au pasionat-o și matematicile.

— A învățat singură, ne spune mama ei, fără meditor, nu ne-am putut permite, costă enorm. Păcat că e foarte emotivă...

Dacă reușește, Radu Elena vrea să fie profesoară de engleză (dorință rar intil-nită printre candidați), dacă nu, va da la o facultate tehnică.

Primul dintre băieții foarte puțini care dau concurs la engleză, cu 9.66, este Constantin Șerbu, un tinăr înalt, pasionat printre altele și de fotbal. N-a învățat numai singur, a luat meditații pentru că „ei zic că programa e de bază, dar trebuie să știi și în plus. Ce mi-a căzut mie, nici nu există în carte: „Realitate și aparență în piesele lui Shakespeare”. Și asta la Levițchi, care este as. în materie.”

— De ce sinteți atît de puțini băieți, aici?, îl întreb.

— Nu știu, dar din cauza asta e mai greu. Unde sint băieți mai mulți, mediile nu sint atît de mari. Fetele sint mai silitoare, urcă notele. Și pe urmă, deși la noi nu sint mulți pe un loc, concursul este mai selectiv, ajungi să te bucuri cînd altul ta o notă mai mică. Așa este concursul! Anul trecut aici, la 3 inși pe un loc, s-a intrat cu 8.31 iar la Drept, cu 14 pe un loc, s-a intrat cu 8.

— Ai emoții, desigur, deși cu 9.66...

— Am. Toți îți spun să n-ai, că intri sau nu intri, tot trebuie să faci ceva, să muncești. Dar cum să nu ai emoții, cînd viitorul tău, viața ta, într-un fel, depind uneori de un singur răspuns?

IULIAN NEACȘU ■

Fotografii de C. CIOBOATA ■

Cînd viitorul tău, viața ta, într-un fel, depind uneori de un singur răspuns

În aceste zile puțini au fost bucureștenii care să nu fie implicați, direct sau indirect, prin copiii lor sau prin copiii rudelor și prietenilor din provincie, în examenul de admitere la facultate, examen de referință care hotărăște, și dacă îl iei și dacă nu, încotro vei merge de-acum încolo. Sint firești, prin urmare, emoțiile candidaților, dar și cele ale părinților, acestea din urmă chiar mai mari, oricum mai spectaculoase. Am văzut în aceste zile oameni în toată firea așezați pe borduri de trotuare în preajma facultăților, așteptîndu-și copiii să iasă din sălile de examen, am văzut mame frîngîndu-și minile pentru un șase sau șapte, calculînd la nesfîrșit șansele în fața panourilor de afișaj, bucurîndu-se de ghinionul altora, ori suferînd din cauza propriului lor ghinion.

Sint la mare cînstă și de aceea își dau importanță în zilele de concurs femeile de serviciu de la facultăți, care mai de care mai autoritară cu candidații și eu părinții care umplu, cînd e voie, holurile, dispuse să comunice zile și ore de examen, nume de profesori și asistenți, notele afișate și numele celor care au luat sub cinci la română. Portarul de la Filologie, Constantin Popa, „nea Costică”, așa cum i se spune de peste 30 de ani, nu pare însă prea impresionat de temperatura ridicată a concursului („e ca și anul trecut, poate anul ăsta să fi venit ceva mai mulți”), singurul lucru care-l sîcîie fiind faptul că trebuie să facă față la prea multe întrebări legate de concurs. Am observat, dealtfel, că absența panourilor de afișaj afară îi face pe mulți să-și piardă vremea, amînați de la o oră la alta, între două examene și, nu de puține ori, între două trenuri cu care vin și pleacă din București.

Niculescu Mirela este din Ploiești, dar de cîteva zile locuiește la niște prieteni ai familiei, în Băncăsa. Deși a făcut „realul”, îi place literatura și ar vrea să scrie proză. Nota 10 luată la primul examen arătînd o veche și constantă preocupare... umanistă.

— Mi-a plăcut și chimia, zice, aș fi putut da și acolo, însă, vedeți, la mine filologia este o pasiune, îmi plac oamenii, mă interesează psihologia copiilor...

Oralul îl dau părinții afară.

Totul e să tragi biletul fără pic de emoție. Dar după aceea?

CARPAȚI 2000

Bătrînii se duc fiindcă sînt bătrîni, tinerii se duc fiindcă sînt tineri. Dar cine le va lua locul?

Intr-un articol publicat nu de mult în „Flacăra” sub titlul „Carpați 2000 — Oamenii muntelui”, se puneau o serie de întrebări de mare actualitate. Știm, sorocul anului 2000 pare îndepărtat, dar în zilele noastre istoria se grăbește, al treilea mileniu bate la ușă. În această perspectivă ne întrebăm: de ce oamenii muntelui părăsesc muntele? De ce pe cele patru milioane de luxuriante pășuni și fînețe ale Carpaților noștri nu ar crește, peste un deceniu sau două, un număr dublu de bovine, cu un aport corespunzător mărit de carne și lapte la avuția națională? De ce, sub aspect turistic, nu am avea pe culmi, și nu numai la poale, mici Elveții sau Tiroluri? Se schițau, în linii foarte generale, și câteva soluții — ca bază de discuții — izvorite din gîndurile, lucrările și vasta experiență a unui medic veterinar din Țara de Sus, doctorandul în științe Radu Rey din Vatra Dornei, care și-a materializat ideile într-un cuprinzător Proiect-cadru. Cu acel prilej, lansăm cititorilor invitația să participe la o masă rotundă sui generis prin mijlocirea revistei noastre.

Ecourile nu s-au lăsat așteptate, unele provenind de la specialiști — profesorul universitar doctor docent Ion Adameșteanu, de la Institutul agronomic „Dr. Petru Groza” din Cluj-Napoca, arhitectul G. Pombescu, decanul Institutului de arhitectură din Iași, inginerul Emilian Petrescu, directorul întreprinderii de industrializare a cărnii Suceava etc. — cit și de la simplii cititori. «Sînt și eu de origine sucevean — ne scrie Alexandru Preda, economist din Bacău, strada Mărășești nr. 80 — și acolo la noi, în nord, dacă mor bătrînii, ușile caselor se bat în cuie... Și în mod firesc se naște întrebarea: cine va mai crește și va mai îngriji în viitor vitele de la munte, dacă nu se vor lua măsuri?»

Recent, pe marginea sus-menționatului articol am avut o lungă, pasionantă discuție cu Ion Adameșteanu, laureat al Premiului Academiei Republicii Socialiste România pe anul 1974, (Premiul Traian Săvulescu), autor a zeci de manuale, cursuri, tratate, precum și al unor lucrări cu un caracter de pionierat pe plan mondial în domeniul patologiei veterinare, cadru didactic cu 40 de ani vechime în învățămîntul superior. El unește competența cercetătorului cu o profundă cunoaștere a oamenilor și a locurilor pe care le-a bătut, adesea cu piciorul, în decursul unei vieți. De fel din Teleorman, din Adamești, deci om de cîmpie, s-a apropiat de munte nu numai din necesitățile profesiei, ci și din dragoste față de ceea ce el denumește coloana vertebrală a pămîntului românesc.

— A fost leagănul poporului, refugiu și prieten de nădejde, dar și punte de legătură între cele trei mari ținuturi românești. Și apoi, Carpații noștri, cu vitele lor renumite și pădurile seculare, fără a mai vorbi de resursele minerale din adîncuri,

reprezintă un izvor de bogăție și pentru viitor. Dar realitatea vieții de azi în zonele montane nu este numai idilică. Te frapază numărul mare de bătrîni. Adevărat, pe lângă ei vezi și cîțiva copilași, nepoții cărora bătrînii le poartă de grijă în timpul vacanței. Părinții s-au strămutat la oraș și-și trimit vara copiii la bunici, la „moșul de la munte”. Flăcăii și fetele aproape că au dispărut în gospodăriile montane, doar cele două extreme au rămas — tinerețea crudă și bătrînețea incertă. Ce va fi peste 10—15 ani? Sînt în joc 4 000 000 hectare de pămînturi binecuvîntate de natură, care ar putea contribui într-o măsură mult mai mare ca în prezent la indusularea foamei de proteine.

— Să trecem de la general la particular. Evident, muntele îl cunoașteți nu numai din cărți sau din statistici.

— Să mă refer la impresii recente. În ultima perioadă, angajat într-o anumită temă de cercetare științifică, am bătut mult Țara Oașului. De la Negrești în sus, pe la Certeze, prin Valea Măriei, pe unde n-am colindat? Pămîntul e gri-gălbui, ca nisipul. Ce-o fi dînd solul acesta? — mă întrebam — că de îngrășat nu-l îngrașă nimeni. Cînd și cînd, se înfiripă din depărtări o ființă omenască, un moș sau o babă. Multe case — nu mă refer, bineînțeles, numai la Țara Oașului — zac părăsite. Le-am văzut chiar în această primăvară, cu uși ferecate, cu acoperișuri prăbușite și curți năpădite de buruieni. Bunăoară, dincolo de Negrești, după creșcătoră de păstrăvi, n-am întîlnit decît o singură casă locuită, care aparținea unei vădane de la Luna Șes. Ai fi zis, Daniil Sîhastru. Ne-a ospătat cu ciuperci uscate, în timp ce eu mă tot întrebam cum de a rămas, singură, cătărată acolo, cu numai cîteva gîini, două oițe și o vacuță.

— In rest?

— Lucrează muncitori la cariera de piatră, care, cu dalta și ciocanul, cioplesc piatră de clădirim de cea mai bună calitate. Dar cariera nu schimbă izolarea vădanei de la Luna Șes. Dincolo de căsuța ei păștea o mină de oi ale c.a.p.-ului, și apoi nici urmă de om! Firește, nu trebuie să cădem în extrema cealaltă, să invocăm depopularea absolută a zonelor montane, pe care nici nu pretind că le cunosc în totalitate. Susțin doar că problema ca atare există și că dacă nu se vor lua măsuri din timp fenomenul ar putea deveni ireversibil.

— Vă referiți, desigur, la factorul om, la condiția fizică și la structurile psihice ale muntenilor.

— Intocmai. Să luăm, de pildă, ciobanii. În Oaș și în alte zone am întîlnit așa-zii ciobani care nu știau să mulgă oile!!! Pare anecdotic, dar e strict autentic.

— Erau, mai curînd, funcționari cu oile, decît ciobanii pe care i-am cunoscut sau de care am auzit în copilărie.

Fetița va rămîne în gospodărie sau e în vizită la bunici?

— Iar dacă nici măcar nu știu să mulgă, ce să mai spunem de „iscușița” lor de a se apăra de lup sau de urs. Prin contrast mi-aduc aminte că într-un august torid, cu mulți ani în urmă, mă aflam în Gorj, pe Muntinul Mic, dacă nu mă înșală memoria. Primarul îmi dăduse un cioban să mă însoțească. Avea doi cai huțuli mărunți și rezistenți, pe care pusese două tărnițe cu sare. În munte, cu un pumn de sare duci toată turma după tine. Am urcat ce am urcat și ne-am tras spre un adăpost pentru odihna de noapte, dar n-a fost chip să închidem un ochi. Urșii ne-au dat țiroale toată noaptea. Ciobanul înșfăcase un brăduț de vreo 5 m înroșit la foc și cu această armă ancestrală, ajutat de cîinii care hămăiau fără încetare, s-a luptat cu jivinele pînă în zori. Se știe că unii urși mai îndrăzneți apucă cioata și atunci vai de cel ce o minuieste! Noroc că nu s-a întimplat așa, a învins omul, nu ursul. Ciobanul nu făcuse, de fapt, nimic extraordinar, ci numai ceea ce fusese învățat de mic. De astfel de oameni avem și vom avea nevoie, dacă dorim cu adevărat „să ridicăm animalele în munți, așa cum au făcut-o de veacuri moșii și strămoșii noștri”, după cum ne îndeamnă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Or, asemenea ciobani există — e un truism! — dar trebuie să-i atragem, să perpetuăm o tradiție, s-o dezvoltăm după cerințele și posibilitățile tehnice ale anilor noștri.

— Visați și dumeavoastră, ca doctorul Rey, la ciobani cu atestat, la ciobani specialiști?

— De ce nu? Importante sînt și anumite trăsături de caracter. Să vă relatez ce-mi povestea ciobanul alături de care am petrecut acea noapte a bărbaților pe Muntinul Mic. Plecase cu oile de la 13 ani. În 1916 nemții intraseră în Oltenia și au depășit un pîlc de ostași români, care au rămas izolați, neștiuți de dușman, într-o pădure. Ciobănașului i s-a încredințat misiunea să ducă un mesaj, în care se indica poziția detașamentului și se solicita ajutor, la comandamentul românesc din Tirgu Jiu. În drum, noaptea, flăcăiandrul a fost atacat de lupi. S-a lipit de un pom, pentru a se feri de un atac de la spate și pînă în zori a dat cu ghioaia în lupi. La amiază a ajuns la Tirgu Jiu. Pare o filă dintr-o carte de lecturi pentru copii (ca să fiu drept, nu știu dacă, în cele din urmă, detașamentul românesc a fost salvat), dar este desprinsă din cartea vieții. Iar ciobanii pe care i-am întîlnit deunăzi și pe care i-am întrebat de ce lasă turma la marginea orașului și nu o mină în munte, știți ce mi-au răspuns? „Nu-mi pun viața la risc”. Au răspuns așa nu neapărat fiindcă erau mai fricoși decît alții, ci fiindcă, dacă mă pot exprima astfel, nu erau de meserie. Poate că nici nu lubeau muntele.

— Să rezumăm. Afirmați că, pentru diferite motive, culmile Carpaților nu sînt exploatate suficient din punct de vedere zootehnic. Ce pierde zootehnia cîștigă oare silvicultura?

— Deși acest ultim domeniu depășește competența mea, să-mi fie îngăduite unele remarci, nu doctorale, ci bazate pe observații personale. Ce se întîmplă uneori? În anumite condiții, culmile nevalorificate zootehnic se acoperă de arboret și intră în

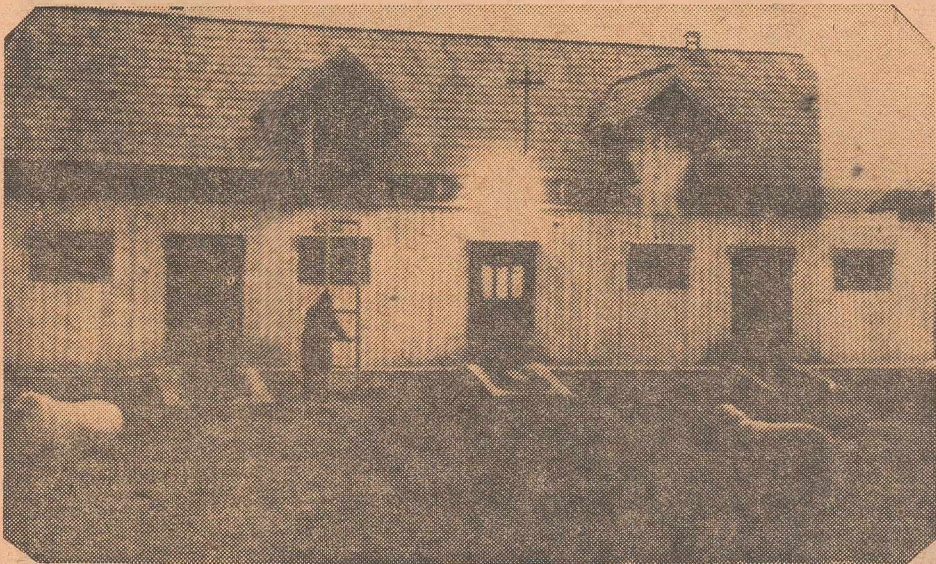
patrimoniul silvic. Inginerii silvici le denumesc „degenerări”. „Vor deveni valoroase mai tîrziu, să spunem peste 50 sau o sută de ani?” — am întrebat. „Pentru aceasta ar trebui îngrijite — mi s-a răspuns — dar nu avem oameni”. Așadar, statu quo. La șes ne batem pentru fiecare palmă de loc, în munte avem pămînt berechet, vitele ar putea prospera, dar nu prea are cine să le îngrijească. În schimb, ne alegem cu „degenerări”. Asemenea situații am întîlnit în Țara Oașului, în Gorj, în munții Sucevei și în alte părți. Și cînd mă gîndesc la mindrețea pășunilor carpatine! Ele ar putea hrăni un număr dublu de bovine față de nivelul actual. O asemenea pășune plantată, o treime, cu leguminoase — bunăoară *spargeta*, care se compară favorabil cu cea mai bună lucernă sau trifoi și două treimi cu păioase, graminee, *poa dactylis*, *festuca* etc., este aur curat. Trebuie însă cosită imediat după ce a dat în floare, cînd conține o bogăție de proteine. Cam într-o săptămînă cositul trebuie terminat. Dar cu cine?

— Păreți pesimist.

— Nicidecum. Faptul că problema valorificării superioare, pe plan agricol, a zonei montane a rămas, pînă acum, la noi, pe planul secundar al preocupărilor se explică prin cerințele dezvoltării marii agriculturi mecanizate. În prezent, o asemenea agricultură există, deci există și premisele pentru a îndrepta atenția cuvenită și asupra muntelui, cu imensul său potențial agricol.

— Ce este de făcut? Ion Adameșteanu consideră ca bază de discuție posibilă, ideile doctorului Rey. Ar trebui revitalizezate asociațiile de crescători de vite din zona de munte, foarte puține sau deloc active în unele județe. Ar trebui ca ele să primească mai mult ajutor și o îndrumare tehnică considerabil îmbunătățită. Există o bună experiență în acest sens: asociația de crescători de animale din Valea Doftanei, Prahova.

— Multe gospodării montane au rămas cu mult în urmă. Subliniez: mă refer la tehnica de producție, nu la becul electric din grajd, care e și el o realizare dar nu contribuie cu nimic la randamentul economic. Să nu uităm că acest crescător se deplasează puțin, tîntuit fiind în gospodăria lui chiar de vitele pe care le îngrijește și care nu cunosc repaus duminical sau concediu de odihnă, fără a mai pune la socoteală că de cel mai apropiat punct locuit în despart kilometri de drum abrupt. Stă acolo sus în munte cu „Electronica” primită în dar de la fii sau nepoți și visează tot timpul la maxime agricole, pentru care însă nu posedă alte cunoștințe decît acelea moștenite de la părinți. Să luăm, de pildă, problema dejecțiilor lichide ale animalelor. Fiindcă în grajdul de munte nu există gropi betonate, ele nu sînt colectate și se scurg în pămînt. Astfel se risipește unul din cele mai valoroase îngrășăminte naturale din cite există. Produsele modernei fabrici de îngrășăminte azotoase din Tirgu Mureș nu vor putea concura niciodată cu această substanță naturală atît de bogată în azotați, azotați etc. Nu înseamnă, firește, că nu am avea nevoie și de cantități tot mai mari de îngrășăminte chimice; afirm doar că pe virf de munte

Unele grăjduri montane sînt luminate electric. Din păcate nivelul tehnic al producției este, adesea, contemporan cu becul inventat de Edison.

Ingrășămintele naturale, care încorporează o mare valoare economică, se irosc. Cu amenajări simple ar putea fi colectate și apoi răspindite pe sol cu un motoras.

Ultima observație nu e întâmplătoare. Profesorul din Cluj-Napoca subliniază cu vigoare eficacitatea micii mecanizări în zona montană. Cheltuieli minime, beneficii potențiale considerabile. Pentru România socialistă de azi, care construiește giganti energetici, calculatoare electronice, echipament nuclear, producerea în serie a unor motorase, micropompe etc. utilizabile pe munte nu ar prezenta nici o dificultate, dar se pare că de această problemă nu se ocupă nimeni în momentul de față.

— Am văzut în Italia un tractoras cu o singură roată, nu mai mare decât un aspirator de praf. El trage secerători, pluguri mici, urcă și coboară pantele cu ușurință, nu se răstoarnă, fiindcă îl proptești cu piciorul. Avem și în parcul Institutului agronomic din Cluj-Napoca un asemenea tractor, grație căruia un singur student se îngrijește de tot parcul. Consumul de carburant este redus la minim, tot rezervorul nedepășind dimensiunile unei ulcele. Tot cu astfel de mașini și de motorase s-ar putea asigura cositul mecanic, trasul apei din fântină sau de la izvor etc., operații simple care, în condiții naturale vitrege, înghit o enormă cantitate de muncă. Or, eu personal, mică mecanizare n-am văzut nicăieri la munte. Doar în parcul Institutului nostru din Cluj-Napoca. Nu credeți că este absurd?

Un alt aspect evidențiat de Ion Adameșteanu: necesitatea și posibilitatea diversificării producției în zona montană. Sint acolo, de pildă, excelente condiții pentru albinărit, îndeletnicire practică de sute și mii de ani în aceste părți, dar neglijată în prezent. Și atunci, la ce straniu spectacol sintem martori? Apicultori de la oraș cară la cimpie, cu „Dacia-1300” sau cu trenul, 40—50 de stupi; de pildă, coboară de la Cluj-Napoca spre Bărăgan, „mînd” albinele de la griu la floarea-soarelui și la alte plante — vorba aceea: din floare în floare — iar toamna urcă din nou stupii în „Dacia” și se întorc în urbea natală.

— Nu critic în nici un fel pe acești apicultori urbani, care fac o treabă utilă, dar mă întreb de ce albinăritul nu se dezvoltă în mai mare măsură și la munte, unde îl așteaptă covoare de flori care azi desfată mai mult ochiul decît punga. Alt exemplu: creșterea iepurilor ar beneficia și ea în aceste zone de condiții prielnice. Am văzut, pe alte meleaguri, munteni care trăiau exclusiv de pe urma iepurilor: vindeau carnea, făceau pâlării sau mănuni din blană de iepure. La noi, asemenea activități (contractare, desfacere

etc.) s-ar putea organiza pe baze cooperatiste.

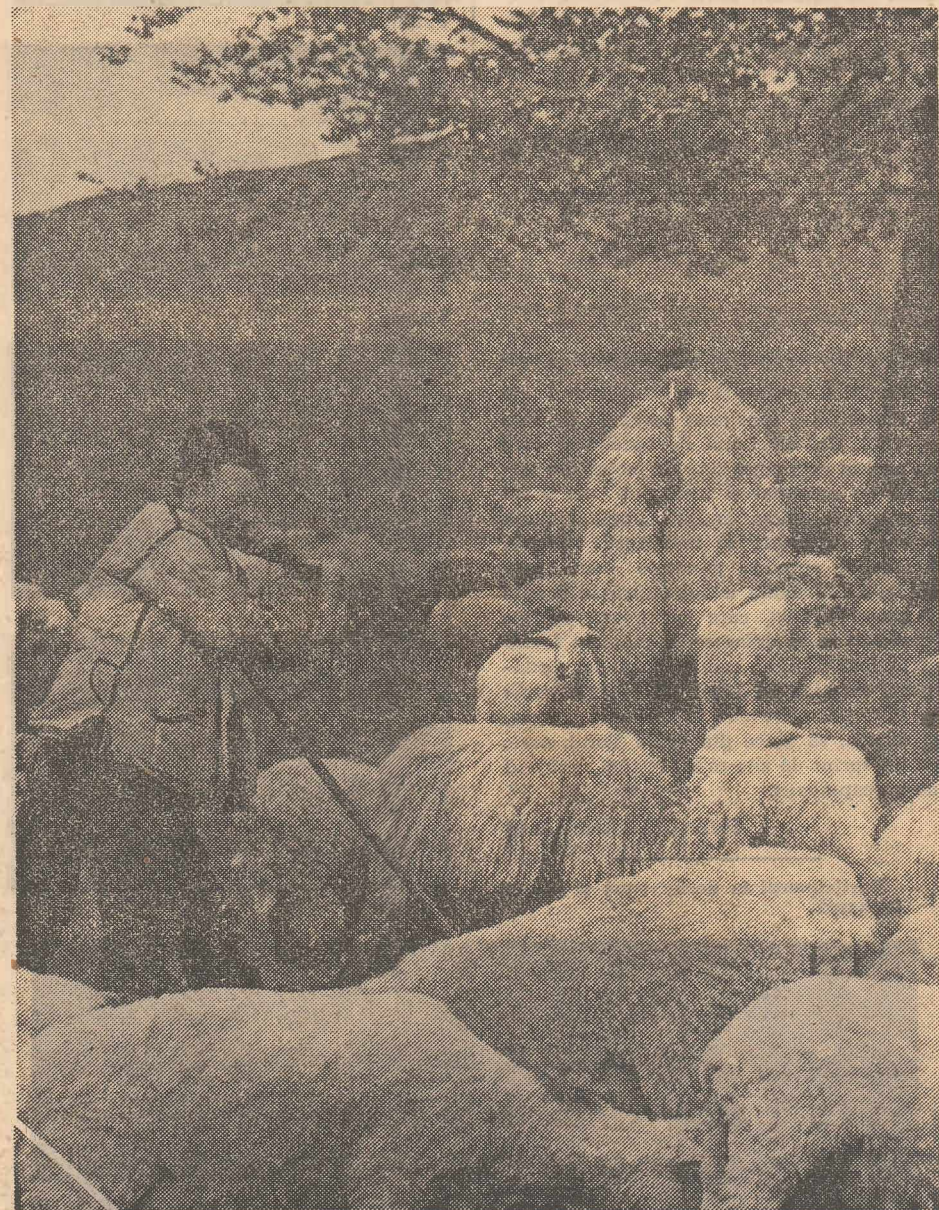
— Dar serviciile turistice?

— Avem mii de gospodării în satele de munte sau chiar în locuri și mai izolate, care, cu amenajări minime — îndeosebi, facilități sanitare — ar putea primi, în perspectivă, mii de vizitatori români și străini. Pentru aceste noi „paturi turistice” nu sint necesare nici pe departe investițiile reclamate de construirea de hoteluri cu o capacitate echivalentă de cazare. Casele există, și încă într-o ambianță naturală pe care nici cel mai elegant hotel sau motel nu o poate oferi. Deconectare totală, hrană naturală, liniște — trei cerințe majore ale unei vieți stressante pe care muntele le poate asigura din plin — subliniază în încheiere Ion Adameșteanu.

Firește, o asemenea extindere a turismului montan nu s-ar realiza de pe o zi pe alta, dar posibilitățile și alternativele ar trebui studiate de pe acum, în perspectiva mai largă a viitorilor 10—15 ani sau chiar mai mult. Afirmație valabilă, dealtfel, pentru toate sugestiile conținute în articolul de față. Într-o societate planificată ca a noastră, anul 2000 reprezintă, din multe puncte de vedere, o preocupare a prezentului.

Observațiile și sugestiile interlocutorului nostru nu și-au propus concretețea unui studiu de specialitate și nici noi nu am urmărit un asemenea obiectiv. Diverse aspecte ale problemei fac obiectul atenției organelor de resort; ele au figurat și pe agenda recentei dezbateri științifice organizate în comun de Comitetul județean Gorj P.C.R., secția de sociologie a Academiei de Științe Sociale și Politice și Universitatea din Craiova. Se studiază, se cercetează. Foarte bine, foarte necesar, problemele fiind deosebit de complexe. Esențial este însă ca într-un viitor nu prea îndepărtat să se depășească acest stadiu, să se inițieze acțiuni concrete, fundamentate științific și, ținând seama de specificul local, să se experimenteze modele. Experiența, practica vor hotărî! Pină una, alta, realitatea aceasta este: în multe locuri iarba de munte trece de briul omului, dar puțini o folosesc, case se dărăpănează, uși se bat în cuie, bătrînii se duc fiindcă sint bătrîni, tinerii se duc fiindcă sint tineri. De ce nu s-ar găsi căi pentru a-i lega pe unii din aceștia din urmă de gospodăria părinților și bunicii? La urma urmei, și sihăstria montană suferă mutații în epoca televizorului și a mijloacelor de comunicații moderne. Adevărat, tinerii nu lipsesc cu totul de la apel în gospodărie. Au trimis bătrînilor tranzistoare care să-i desfele cu „La Paloma Blanca”. Dar sus în munte pentru cine vor cînta ele șlagărul care va fi la modă în anul 2000?

LIONEL NIȚESCU ■

Păstorul cîntă din fluier. Foarte frumos. Dar tot atît de frumos și de important este ca la nevoie, încolțit de lupi sau urși, el „să-și pună viața la rizic”. Pină acum nu s-a descoperit păstorit mecanizat.

Atîta timp cît mai există o fărîmă de viață, într-o mină de oase făcute ferfeniță, medicul GHEORGHE MEGHEA pune un om pe picioare

— Pină aici, la dumneavoastră, tovarășe medic, m-au adus niște puști care, auzind că întreb de spitalul din Azuga, au ținut să mă conducă ei pină la tovarășul doctor Meghea, deși eu nu le spuseseam pe cine caut. Deduc, firesc, că aici, în vale, vă știu pină și copiii. De cînd sinteți la Azuga?

Am aflat, pornind de la această întrebare, povestea medicului Gheorghe Meghea, directorul Spitalului orașenesc din Azuga, căruia i se pare că a descins aici „acum o sută de ani”, deși ei sint „doar” vreo treizeci. A venit aici, bucureștean fiind, pentru un scurt stagiul și, asemenea eroului lui Buzzatti din „Deșertul tătarilor”, a rămas o viață. Numai că, spre deosebire de acesta din urmă, medicul Meghea nu a trăit niciodată cu gîndul plecării, al despărțirilor mereu aminate, ci al înrădăcinării printre oameni care au avut nevoie de mina lui de medic și de sufletul lui de om. Aici a urcat treptele unei cariere pe care, dacă ne-am apucat să ne aplecăm asupra ei, ne roagă să nu o întoarcem pe o parte și pe alta, pentru a căuta senzaționalul. Faptul că dintr-o mină de oase făcute ferfeniță în cine știe ce accident, ce nenorocire, atîta vreme cît mai există o fărîmă de viață, pune pe picioare un om întreg, i se pare datorită oricărui specialist. Colectivul Spitalului din Azuga, pe care îl conduce de ani de zile, și unde și-a început ucenicia, a dobîndit, în ultimii cinci-șase ani, o experiență dintre cele mai viabile din întreaga țară, în domeniul ortopediei și al traumatologiei. Renumele începuse să se consolideze chiar cu mai mult timp în urmă, pe vremea cînd incidența tuberculozei osteoarticulare era mai întinsă (boala este astăzi în regres) și aici, la Azuga, se practica temerarul abord al acestei afecțiuni pe cale transpleurală. „Nu aveam, pe atunci, condițiile unui confort anestezic necesar, și aminteste doctorul Meghea, luam bolnavii și-i ducam la Ploiești, la Moroieni, pentru că toată viața am crezut în ideea că nimic nu este imposibil.” A deprins rigorile și minuția meseriei lucrînd la două războaie: era deja șeful secției ortopedie, la nici 27 de ani, dar acest amănunt nu l-a împiedicat să facă și chirurgie generală (dimineața — una, după-amiaza — alta), sub conducerea altcuiva, ca orice subaltern disciplinat. Chemat la București pentru un curs de specializare în probleme de ortopedie și traumatologie, primul de acest fel, inițiate de profesorul Alexandru Rădulescu, curs pe care îl termină cu brio, medicul Gheorghe Meghea nu ia în seamă propunerile ce i se fac de a rămîne în Capitală. Le-am spus atunci, ca și mai târziu, dealtfel, că am treabă multă acasă, adică aici, la Azuga. Ceea ce nu era doar un fel de a spune, „a avea treabă”. Profesorul Rădulescu intuise ulterior o mare importanță pe care avea să o capete ortopedia în condițiile unei vieți moderne ale cărei ritmuri întințite nu pot evita, din păcate, accidente și își sfătuiește elevul să se consacre cu toate forțele acestei specialități al cărei viitor, printr-un trist paradox, este în floare. Ascultîndu-și profesorul, Gheorghe Meghea își dedică întreaga activitate de cercetare și practică medicală ortopediei și traumatologiei și, la capătul unor ani de observații și experimentări neîntrerupte, relansează, în chip original, o idee de acum cîteva decenii a maestrului său: transplantul costal pe care îl aplică în tratamentul pseudoartrozelor oaselor antebrațului, pe calea unei tehnici personale, imaginate și duse la bun sfîrșit de medicul Gheorghe Meghea, și anume grea totală de substituție, citată în monografiile de specialitate pentru rezultatele ei de-a dreptul spectaculoase. Desigur, faptul că la Azuga există cineva care, la o adică (Doamne ferește!), ne sudează oasele lui de colo și punînd dincolo, ca și cum ar lucra cu o materie ce se lasă mîlăiată, nu înseamnă că vrem să luăm o piatră de pe inimă amatorilor de zburdălnicii cu volanul pe șosele sau neatenților de lingă mașina la care lucrează. Dar, cînd vine, să zicem, ceasul rău... M.R., o tinăra, a fost adusă la doctorul Meghea cu o fractură a ambelor oase ale antebrațului; fusese operată în grabă, undeva, n-are importanță unde, fracturile refuzau consolidarea. I s-a aplicat procedeul grefei, după care tinăra și-a văzut de viață exact ca mai înainte. S-a întors la același loc de muncă, s-a căsătorit, are doi copii, pe care îi poate mîngia cu ambele mîini. Unul dintre prietenii spitalului este conducătorul auto C. Găntoiu, care aici, la Azuga, a înviat din morți: un accident cumplit, un decedat, patru rîniți, printre care șoferul care se

alesese cu fractură parțială la ambele coapse, deplasări enorme, traumatism cranio-cerebral, hematom retroperitoneal difuz iar restul, vorba aceea, nu mai conțea. A stat în spital cîteva luni, a primit cam de 10 ori întreaga masă a circulației sanguine, a fost refăcut bucățică cu bucățică. Astăzi, conduce din nou mașina și vine, din cînd în cînd, cu fetița, care-i mulțumește omului ce i-a salvat tatăl.

— Din cîte înțeleg, pacienții dumneavoastră obișnuiți sint mai ales victimele accidentelor rutiere și sportive. Unele nenorociri, ba chiar foarte multe, se datorează neglijenței, lipsei de chibzuință a oamenilor. Aș vrea să vă întreb care este reacția particulară a unui medic în față unui om care, cum se spune, și-a făcut-o cu mina lui?

— Dacă i-ați vedea cum vin, ca scăpați dintr-un cataclism! Primul gest este acela al scoaterii din starea de șoc, al însuflării speranței. Cînd a trecut ceea ce este mai greu, stau de vorbă cu ei, prietenește, le împărtășesc propriile mele experiențe de conducător auto, de schior. În general, un medic din ramura noastră trebuie să fie dublat de un psiholog răbdător, discret, care să nu-i muștruluască chiar dacă ar avea toate motivele să o facă. Un om care, zdravăn fiind, sănătos tun, se trezește dintr-o dată în plin coșmar, nu poate fi tratat ca un bolnav asupra căruia boala a acționat treptat. Riscăm să vindecăm omul de fracturi, dar să-l îmbolnăvim de nervi.

— Cîte operații faceți într-un an?

— Puțin sub o mie, mă refer la cele grele, singerinde.

— Dumneavoastră sinteți o speranță a parte și pentru cei în vîrstă, ale căror oase subrezite se refac atît de greu. Am auzit că la Azuga chiar oamenii trecuți de 80 de ani vin cu încredere...

— Mai sint locuri unde, în fața unui om care bate dincolo de 80 de ani, se mai dă din umeri, considerîndu-se riscantă o tentativă chirurgicală pe oase. Noi am adaptat tehnica de lucru necesităților vîrstelor înaintate drept care ne trezim cu pacienți încovoiați dar care nu numai că nu se lasă doborîți de nenorocire, ci ne însuflează și nouă curaj: „Măică — îmi spunea deunăzi o țărăncă cooperatoare — să n-ai grijă cu mine, eu rezist și la amorteală și la operație. Numai să mă faci bine, că am treabă acasă”.

— Am văzut în curtea spitalului o clădire nouă, ce va adăposti?

— De această casă este legată una din marile bucurii ale colectivului nostru. Este un sector de recuperare pe care ni l-am dorit de multă vreme și la a cărui construcție ne-au ajutat, prin muncă patriotică, locuitorii Azugăi, cu primarul în frunte. Am insistat mult să avem aici, la noi acasă, posibilitatea unui tratament recuperatoriu balneo-fizio-kineto, să nu mai trimitem bolnavii noștri, după operație, la Eforie. Detest ca pacientul să fie plimbat de colo, colo, chiar dacă tu, medic, ai o acoperire în spatele unei hirtii. Dacă ne-am apucat să facem o treabă bună la Azuga, atunci am hotărît, împreună cu toți colaboratorii, să o ducem pină la capăt.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

„Cred că fotbalul românesc a ajuns la maturitatea de a nu se mai speria de nici o echipă“

— Gheorghe Constantin, am să încep prin a te întreba ce e mai greu să fii în fotbalul românesc, jucător sau antrenor?

— Cu siguranță că antrenor. Răspunzi nu numai pentru tine, cum se întâmplă de regulă cu un fotbalist, ci pentru toată lumea, ajungând nu o dată să plătești oalele sparte de alții.

— Sînt curios dacă mi-ai fi răspuns la fel și pe vremea cînd jucaai.

— Probabil că nu, dar ce importanță ar avea... Tot nu mai putem da timpul înapoi, așa că să trecem la altceva.

— Bine zici, ce-ar fi să-mi spui ce a însemnat pentru antrenorul Constantin prima sa mare experiență din carieră, perioada petrecută la Steaua?

— O epocă de noroc, așa zice, cît am funcționat ca antrenor secund și una de ghinion, cît am lucrat ca antrenor prim.

— Am o vagă impresie că-ți plac paradoxurile. Se știe că nici un antrenor, mai ales unul provenit dintr-un jucător de superclasă, cum e cazul dumitale, nu visează altceva decît să conducă singur destinele unei formații, cu alte cuvinte să decidă ce și cum. N-o să-mi spui că faci excepție?!

— Dacă o să mă lași să explic, o să înțelegi că nu-mi plac paradoxurile, dar că așa a stat situația, cum am zis. La Steaua, am fost doi ani secundul lui Covaci și mai apoi al lui Tinel Stănescu, după care am devenit antrenor principal, pentru a ajunge, iarăși secund de data asta sub Tească. De la fiecare dintre cei trei am avut multe de învățat, mai ales de la Covaci, care-mi fusese antrenor pe vremea cînd jucam și de care m-am simțit parcă mai apropiat temperamental.

— Știu că nu se obișnuiește să întreb un antrenor despre altul, dar n-am să mă las pradă unei prejudecăți. Spune-mi, ce crezi despre Tească?

— Am colaborat bine împreună. Tească mi se pare un tehnician foarte bine informat, dotat cu o mare pasiune, trăind numai pentru fotbal și gata oricînd să moară pentru el. Excelent antrenor, dar unele manifestări extremiste și o oarecare neînțelegere a jucătorilor l-au împiedicat pînă acum, îndrăznesc să afirm, să-și atingă scopurile pînă la capăt, scopuri, bag mina în foc pentru asta, subscrise fotbalului de înaltă performanță. Oricum Tească rămîne un mare practician și un mare visător în același timp.

— Să revenim. De ce ziceai că perioada în care ai fost antrenor principal a fost una ghinionistă?

— Am lucrat la cîrma echipei numai un an, calendaristic și nu competițional, în sensul că am început înaintea returului din 1973 și am lăsat-o după turul din anul următor. Deși am găsit sprijin total din partea clubului și a conducerii ministerului, n-am prea putut munci cum se cuvenea cu echipa, căci întreaga înaltare era accidentată. Dacă-ți mai aduci aminte, Aelenei avea piciorul în ghips, Iordănescu suferea de menisc și a fost operat, Panța acuza o ruptură musculară, iar Năstase nu putea călca decît într-un picior, avînd două degete rupte la celălalt.

— Dar Dumitru? Căpitanul de astăzi al campioanei toamai se transferase de la Rapid. El era, nu-l așa, o carte importantă în mina antrenorului.

— Era, numai că nici el nu s-a acomodat la Steaua cît ai bate din palme. Jocul său a început să meargă abia în campionatul următor, cînd formația a terminat pe locul 3 la sfîrșitul turului, performanță care mi se pare notabilă și astăzi, cînd m-am detașat mai bine de cele ce au fost, fiind conștient că, silit de accidente, am trimis în teren o înaintare cludat alcătuită. Panța-Răducanu, Agud-Sabados sau Amarașdeț. Răducanu fiind încă junior, ca și mijlocașii Ion Ion și Iovănescu, dealfel, abia promovați în prima garnitură. Or fi fost, poate, și unele greșeli ale mele, dar repetatele accidente mi-au făcut să calc cu stîngul în meseria de antrenor.

— A urmat experiența numită Sport club Bacău. Ce-a însemnat ea pentru un antrenor ce călcase, cum zici, cu stîngul?

— Recluzarea încrederii în sine. Mai întii, Bacăul a revenit în prima divizie, apoi a oscilat mereu între locurile 3 și 4 ale clasamentului pînă în ultimele etape cînd, devenit antrenor secund la echipa națională, n-am mai găsit timpul necesar să mă ocup serios de pregătire, de unde căderea finală și clasarea pe poziția a șaptea a clasamentului. Știam că o echipă nu poate fi antrenată prin corespondență, dar n-am avut ce să fac, în retur petrecînd numai 22 de zile la Bacău, mult prea puțin pentru a păstra ritmul cu care începusem. Nu vreau să par lăudăros, dar am convingerea că, dacă aș fi avut mai mult timp pentru antrenamente, Bacăul ar fi jucat în această toamnă într-una din cupele europene.

— Chiar așa?? Mie mi se pare că și locul 7 spune mai mult decît valoarea grupării din Bacău.

— Am mai auzit vorba asta, dar e o prejudecată. Bacăul n-a avut, e drept, mari valori fotbalistice, dar a numărat o serie de jucători foarte utili pentru jocul de ansamblu, băieți cuminți și ascultători, alcătuiți o garnitură echilibrată. În fiecare compartiment, am să argumentez, evoluau fotbalisti dotați și modesteți, ca oameni, nu ca jucători. Coman, spre exemplu, care am auzit că s-a apucat iar de băutura și a terminat-o cu fotbalul, a fost, după mine, cel mai bun portar din țară în toamna anului trecut. Catargiu a jucat foarte bine și eu cred că, pregătit mai atent ar putea deveni un candidat justificat pentru echipa națională. Dușan a adus multă experiență și mult echilibru, știind să paseze și să pună mingea jos. Aelenei a fost mereu în formă, iar atacul a contat la fiecare meci pe Chitaru și pe Băluță, ultimul folosit mai ales în partidele de acasă, cînd a marcat o sumedenie de goluri, devenind golgeterul echipei.

— Îți propun, profesore, să trecem...

— Nu-mi mai zi așa, m-am dezobșnuit. Cu siguranță că acum vrei să discutăm ceva despre echipa națională.

— Exact.

— Ce-aș putea să spun, mă întreb? Ștefan Covaci a lipsit din țară aproape cinci ani, s-a întors și s-a apucat să ne întrebe pe noi, antrenorii de acasă, rugîndu-ne să ne dăm cu părerea. Desigur, fiecare a făcut-o în felul lui, după o optică proprie. Covaci

înșă a ales calea care mie mi s-a părut cea mai bună, hotărînd să vadă și să se convingă singur. De aici, tendința de a parcurge un număr cît mai mare de jucători, oferindu-se fiecărui fotbalist susceptibil de selecționare șansa de a confirma și de a câștiga un loc în echipa reprezentativă. Adesea, concepția aceasta a ruluii mai multor jucători a fost criticată, dar eu am considerat-o singura eficientă, pentru că a limpezit apele, arătîndu-ne exact pe cine putem conta și pe cine nu.

— În ce fel a limpezit apele?

— Experiența a validat cîțiva jucători, socotiți acum drept bunuri cîștigate pentru echipa națională. Mă gîndesc la Boloni, Mulțescu și chiar Koller, fundașii de la Bala Mare, care a evoluat în meciul de antrenament de la Teheran. Pe alții i-a respins sau numai i-a aminat, renunțîndu-se, de exemplu, la timișoreanul Anghel și la Romilă, Radu II urmînd să mai fie încercat, nepuțin să ne lămurim exact în numai 15 minute cît a stat în teren.

— Cu echipa asta sau cu alta, care se va contura, ce șanse crezi că are fotbalul românesc în preliminariile viitorului campionat mondial, alături de Spania și Iugoslavia?

— Sînt convins că nu vom fi ultimii în serie, ceea ce, analizînd lucrurile cu luciditate, ne oferă șanse. Poate nu teoretice, la calculul hirtiei ambele noastre adversare par mai recomandate pentru calificare, cît practice. Cred că fotbalul românesc a ajuns la maturitatea de a nu se mai speria de nici o echipă și de a nu se mai considera dinainte învinsă. Asta înseamnă, desigur, șansa a doua, dar o ocazie pentru care merită să te bați cu toată convingerea.

— Să înțeleg de aici că fotbalul nostru și se pare mai matur decît, să zicem, pe vremea cînd jucaai?

— Fără îndoială, mai matur și mai bine organizat, dispunînd de resurse superioare, de mai multe înlesniri. Din păcate, trebuie să spun și asta, el are încă o serie de lipșuri, marea lui greșală făcîndu-se, după opinia mea, la copii și juniori. Acolo problemele sînt tratate cu destulă ușurință, poate și pentru că nu există un sistem clar de evaluare a muncii antrenorilor. Mulți cred că la copii trebuie etzelată numai tehnica, dar mi se pare că e înșală. La vîrsta școlii, trebuie învățat jocul în ansamblu, cu toate aspectele lui, de la tehnică și pînă la demarcaj, să zicem, la alergarea fără balon și așa mai departe, lucruri care nu prea se deprînd cum se cuvine. Am înfîntit fotbalisti la echipa națională, ca să dau un exemplu, care nu cunosc prevederi elementare ale regulamentului, ceea ce m-a făcut să cred că, uneori, jucătorii noștri ajung la facultatea fotbalului fără să aprofundeze abecedarul. Treaba asta mi se pare foarte tristă și încă periculoasă pentru destinul fotbalului românesc.

— Gheorghe Constantin, ultima întrebare se referă, nu zîmbi, e chiar ultima, la sezonul de toamnă. Ce viitor prevezi formațiilor noastre în competițiile europene?

— Mi-e frică numai de Dinamo Zagreb, adversara echipei din Tirgu Mureș. Nu prea ne priește nouă fotbalul practicat de grupările iugoslave, curiozitatea asta durînd de ani de zile. Jucăm bine împotriva selecționatelor iugoslave și jucăm prost împotriva echipelor de club. În rest, nu cred că sorții ne-au dezavantajat prea flagrant. Bruges nu e o forță deosebită, deci poate fi înfrîntă, mai ales că am aflat, din citite, că a dat drumul cîtorva jucători de clasă, din motive financiare. A.C. Milan e numai umbra garniturii care a speriat cîndva lumea fotbalistică și apoi stilul de joc italian, economicos, ne convine. Nu știu ce să zic de C.S.U. Galați, aș mai avea nevoie s-o văd de cîteva ori ca să-mi dau seama dacă meciul bun din finala Cupei a fost numai un accident, dar în ansamblu îndrăznesc să spun că vom avea cel puțin trei echipe calificate în turul doi al cupelor europene.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Un zbor de vis

Faptele cu totul deosebite n-au nevoie de cuvinte mari.

Am privit-o cu atîta emoție de parcă era fata noastră sau sora noastră mai mică, a tuturor.

Cînd își făcea exercițiul la birnă, tremuram pentru fiecare pas al ei, știind că un singur milimetru mai în dreapta sau mai în stînga ar putea-o prăbuși. Exercițiul l-a terminat fără greșală, și-a șters cu un gest discret, de copil cuminte, fruntea și a fugit din calea aplauzelor, a fugit lîngă colegele ei, ascunzîndu-se admirației generale.

Ceea ce am văzut la paralele este, credem, demn de un poem. A fost mai întii Mariana Constantin. Exercițiul foarte frumos, notat foarte bine, urmat de un gest emoționant. Am văzut-o pe mica gimnastă din Ploiești pregătind cu gesturi de școlăriță aparatul pe care urma să evolueze colega sa Teodora Ungureanu. Același ritual simplu și cald după exercițiul apropiat de perfecțiune al reșițencei; Teodora, una din marile vedete ale gimnasticii mondiale, a trecut și ea, imediat după încheierea saltului final, la... frecatul paralelelor cu talc, ea, vedeta mult aplaudată, făcînd cu superbă simplitate ceea ce face cîte un ucenic în ale gimnasticii.

A urmat ce n-a văzut — niciodată! — lumea.

A urmat exercițiul Nadiei Comăneci. Același paralele, aceeași temă de lucru și totuși altceva. Am spus că nu vom folosi cuvinte mari, dar în timpul evoluției Nadiei ne-am gîndit că și ele, aceleași bucăți de virtuozitate „sună” totuși altfel în mina și vioara lui Enescu sau Menuhin.

Exercițiul a avut două acute copleșitoare. Momentul în care Nadia s-a proiectat dreaptă ca o luminare, într-o geometrie neverosimilă, pe paralela de sus și mai ales clipa zborului spre pămînt, cînd această extraordinară fată n-a fost cu nimic mai prejos decît o rîndunică sau un pescăruș...

Uluit, entuziasmat, operatorul canadian a ieșit din toate canoanele unei transmisii TV reluînd de 10 ori superbul zbor al fetei din România. Zbor pe care l-am visat noaptea și-l mai visăm și acum.

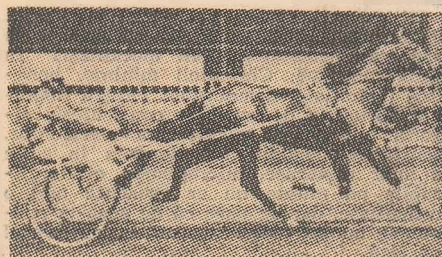
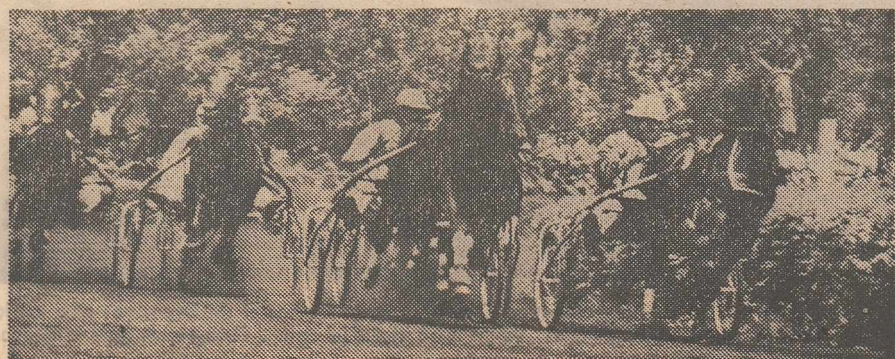
MARIUS POPESCU ■

Derby-ul de trap a revenit lui Turel

Duminică dimineață pe Hipodromul de la Ploiești s-a consumat derby-ul de trap pe 1976. Cei cinci mii de spectatori care au asaltat cele cinci sute de locuri din tribune au aplaudat și incurajat cei 9 cai angajați în cursa anului. Imediat după plecare, în frunte se instalează, Sirius, conducînd aproape jumătate de tură cursa, în turnanta a doua intră în frunte Hertz și Vltava, care sprintează energie încercînd să se detașeze de pluton; foarte atent însă Tănase, conducătorul lui Ornamet, forțează în turul III și se distanțează puțin, pentru ca în turnanta a treia, și ultima, să atace din spate Turel, care, cu un sprint de zile mari, cîștigă derby-ul cu un cap avans.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

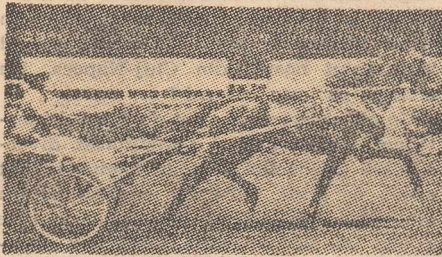
Participanții la derby (sus) și ultima turnantă.

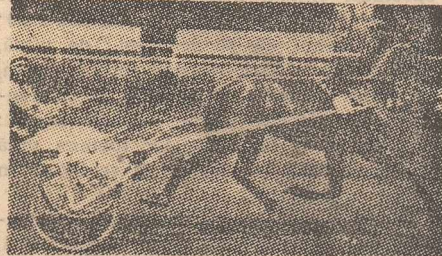
Ornamet

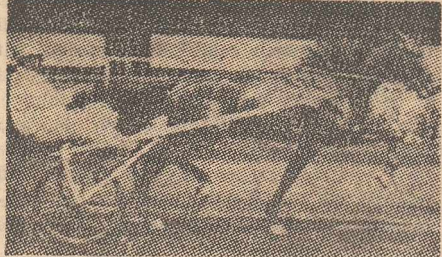
Hertz

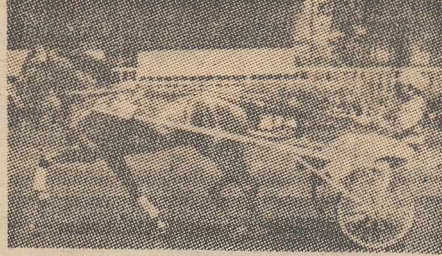
Rețeta

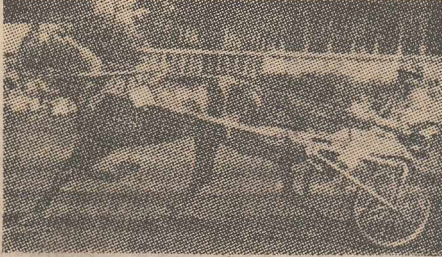
Joben

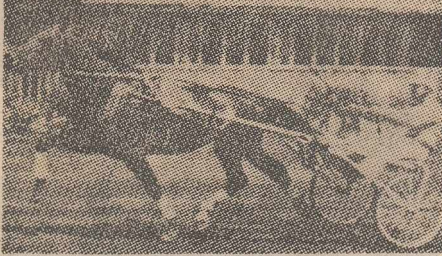
Frizura

Vltava

Sirius

Turdaș

HOINAR PE MERIDIANE (VI)

O schimbare de gardă, Hyde Park, Cavalerul trac

Toată ziua am hoinărit prin Londra fără un scop anume. Mai precis, chiar dacă nu mi-am propus „obiective” de vizitat, voiam flând, pur și simplu, să prind ceva din atmosfera Londrei, să încerc să-i simt spiritul. Dar duminica nu e o zi tocmai „tipică”. Pentru că în sfârșitul de săptămână Londra nu mai aparține londonezilor. Cum aveam să-mi dau repede seama, duminica, Londra devine orașul exclusiv al turistilor. După statistici, în 1975 Anglia a găzduit 40 de milioane de oaspeți din alte țări. Cred că duminica și străzile își schimbă culoarea. Nu exagerez. E bine știută slăbiciunea englezilor pentru o anumită vestimentație tradițională: soldații de gardă poartă căciuli din blană de urs trase deasupra sprincenelor, personalul de la Turnul Londrei, costumele epocii elisabeteane, în fața barierelor străzilor particulare, portarii — joben și frac în culori pastelate „Klarkși”, neapărat, pantalonii reiați și gambetă, universitățile își au semnele distincte ș.a.m.d. Dar englezul de pe stradă e îmbrăcat întotdeauna decent, are o eleganță sobră și de bun-gust. Tot ce e tipător, fistichiu, modă la ultimul răcnet — înseamnă străin. Cu toate acestea, n-am văzut vreun englez întorcându-și capul după un trecător, oricât de abracadabrant i-ar fi fost portul (căci, în varietatea bizarelor vestimentare, centrul Londrei este cred, inegalabil) deoarece respectându-se pe sine, englezul respectă libertatea gusturilor celorlalți. Astfel, la sfârșit de săptămână, strada londoneză are o culoare „anume”.

La sfârșit de săptămână, majoritatea londonezilor sînt plecați în week-end. Ca și sportul cultivat din fragedă copilărie în familie, dar și în școală, în întreprinderi, în universități sau fabrică, prin excelent organizate cluburi sportive, week-end-ul este o altă tradiție a vieții engleze. Dragostea pentru natură e atestată cu brio în imensele spații ale celor peste 170 parcuri și grădini londoneze (unele, ca Hyde Park, Green Park sau Kensington Garden, bucurându-se de fama exemplarului) cu verdeața ierburilor strălucitoare, cu lebede albe pe oglinzi de apă și numeroase terenuri de sport, de la golf la rugby, fotbal sau crichet — sportul național al englezilor — cit și în frumusețea micilor grădinițe de flori din fața caselor. Un aspect nu fără importanță al dragostei pentru natură a englezului, descoperind o latură duioasă a sufletului său, este atașamentul său pentru animalele mici: ciini, pisici, păsări de tot felul. Chiar azi dimineață a sosit un funcționar al portului să întrebe: „Ce face, the dog”, dacă Pick se simte bine, dacă nu manifestă vreun semn de boală etc. Atașamentul englezului pentru animalele mici s-a materializat, de-a lungul timpului, într-o seamă de legi de protecție. O astfel de lege, votată cîndva, în a doua jumătate a veacului trecut, interzice sub cele mai strășnice pedepse debarcarea pe insula britanică a unor animale mici provenind de pe continent. Astfel, privat pe de o parte de fericirea plimbărilor zilnice pe cheu, Pick se bucură (vorba vine), pe de altă parte, de atenția grijului a autorităților portuare. Dar să revenim. Week-end-ul ajuns tradiție înseamnă, pentru englez, ieșire în natură. Chiar și pe vreme ploioasă, caravanele înzestrate cu întregul tacim al aerului liber se îndreaptă spre poienile pădurilor, spre văile rîurilor, spre vilele din orașele sfârșitului de săptămână.

Urmind, așadar, șuvoaiele grăbite de trecători prin parcul St. James, am ajuns și eu, înghesindu-mă pentru a cuceri un loc de maximă vizibilitate, să privesc spectacolul pe care nu-l scapă nici un turist care se respectă. La Palatul Buckingham, reședința reginei, a duceleui de Edinburgh și a copiilor regali, se desfășura, cu pompă și minuțiozitate protocolară, riguros statuată de câteva secole, ca în toate săptămânile cînd regina se află la reședința sa, la ora 11.30 fix, schimbarea gării. Fanfară cu alămuri strălucitoare și cimpoaie, tunici roșii și fustele scoțiene, pași bătuți în tropot ritmic, comenzi scurte, mișcări aproape mecanice de o sincronicitate perfectă. Și așteptare... Apare sau nu, regina? Lumea e masată

în toată piața, poliția călare, om lingă om, pe soclul monumentului, pe garduri, pe scaune pliante, numai în fața uriașelor porți de fier forjat e interzis să te oprești. Cînd curiozitatea îți va da, totuși, ghes, un polițist se va găsi fulgerător lingă tine, invitindu-te să circuli politicos dar energic. Interesant, „spectacolul” acestei mulțimi cosmopolite avide de „spectacol”. Pentru mine, aceste mii de fete venite din toate colțurile lumii, imprimînd o nesfîrșită gamă de stări sufletesti care pendulează între extaz, curiozitate și o așteptare obosită (căci e inadmisibil să ajungi acasă fără „să fi văzut”), e inedit și mult mai solicitant decît însuși „spectacolul”. Dacă despre centrul Londrei statisticile spun că din 7 trecători numai unul singur e englez, în fața Palatului Buckingham, cînd se schimbă garda, nu vei găsi londonezi decît... călări.

Îi găsești, în schimb, în Hyde Park. Da, aici, șezînd pe iarbă la picnicuri familiale, în fața pavilioanelor în care cîntă fanfare clasice sau grupuri de muzică pop, beat, progresiv etc. la Speakers Corner, în colțul oratorilor, unde vorbitori improvizați elucidează „lăina” zborurilor interplanetare, sau a „păcatului original”, caracterizează situația politică din Gabon, militează pentru un club sportiv independent sau caută adepți pentru o nouă religie care să cuprîndă toate credințele. În Hyde Park există londonezi și duminica. Se plimbă pe jos sau își plimbă splendidele exemplare de ogari, cockeri sau pudeli (mi-e imposibil să întocmesc catalogul complet al tuturor raselor de ciini plimbați sub teii și tufe de iasomie ale Londrei), călăresc, alunecă cu bărci pe oglinzi de apă, joacă golf, stau în picioare pe iarbă sau tolăniți în șezlonguri. Nu-i același lucru. Poți să vizionezi sau să audiezi gratuit în acest parc orice spectacol. Cînd te așezi e altceva. Atunci ți se percepe o taxă. Sezlongurile te ispitesc pretutindeni. Caleidoscopul uman e complet: tineri îndrăgostiți și pensionari, burnus arab și turban indian, copii și guvernante, călăreți, servitoare și militari; fete bătrîne plimbînd pisici, negustori malaczieni, jucători de golf, studenți negri, funcționari în costum închis, toate virstele, toate rasele și credințele își dau, aici, în Hyde Park o întîlnire cit se poate de pașnică.

Am nimerit și la British Museum, acest sanctuar unic al civilizației umane. Reunind Biblioteca Națională (peste 7 milioane de titluri și peste 40 milioane file de documente), Muzeul Național de Antichități și Etnografie și colecția de stampe și desene — British Museum va ocupa încă mult timp, prin calitatea exponatelor sale, un loc de frunte printre muzeele lumii. E firesc să cauți, în primul rînd, Piatra de la Rosetta și Biblia lui Gutenberg, Cariatidele de la Erechtheion și craniul aztec din cristal de rocă, figurinele T'ang și mumiile egiptene (prevăzute acum și cu fișe radiografice), orfevrăria persană, olăria etruscă, monumentele asiriene din Ninive, Biblioteca Regală, manuscrisele lui Shakespeare, obeliscul negru de la Salmanasar, obiectele găsite în orașul Ur al Caldeei, sculpturile Partenonului, uriașii lei inaripați din Nimrod, sau cupele de aur ale regilor Franței și Angliei... Le cauți, le găsești, rămîi citeva clipe înmărmurit și alergi mai departe. La British voi reveni în fiecare zi atunci cînd lumina nu-mi va mai îngădui să filmez. O surpriză în Roman Britain Room. Printre pietre funerare dedicate lui Volusia Faustina, Claudius Catistus etc., mozaicuri (excepțional cel al lui Oceanus), tăvile de argint ale Tezaurului din Mildenhall cu jocuri de centauri, eroi, satiri și nimfe, alături de opaițe de teracotă (aidoma celor găsite la noi) și statuia de bronz al lui Nero, un basorelief în piatră înfățișînd... „Cavalerul trac”. Asemănător cunoscutelor reprezentări din muzeele noastre și ale întregului Hemus (î-am întîlnit în atitudine identică și la Muzeul arheologic de la Istanbul și la cel din Sofia). Numai că acel Călăreț cu hlamida fluturîndă, înfîgîndu-și lancea în trupul dușmanului strivit de copitele bustrului, a cărui reprezentare sculptată în piatră a fost găsită în Nordul Angliei, la Westmorland, n-avea cum să fie trac. Era, simplu, reprezentarea ecvestră a legionarului roman, a aceluia care a întemeiat Londinium dar și numeroase urbi între Hemus și Carpați.

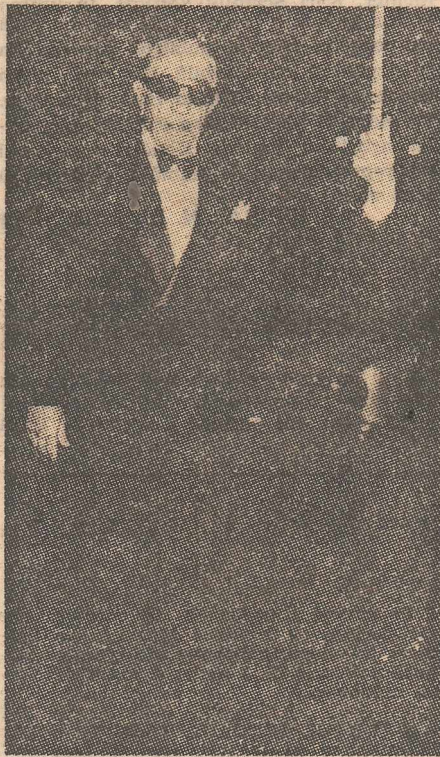
(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

MILIARDARI ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Onassis, O. P. M., averea și testamentul său (1)

Presupunînd că ipoteticul tunel al timpului ar permite să ne întoarcem cu o anumită perioadă, s-o facem și noi doar cu exact un an. Pentru a revedea înclăștrarea neobișnuită și așteptarea atît de înfrigurată cu care, în meridiauna Greciei, în Orașul-lumină — Paris, la New York sau în cine știe ce metropolă sud-americană erau așteptate prevederile testamentului scris cu mina lui, de cel cunoscut sub numele de Aristotel Socrate Onassis. Dar pentru că prenumele — pe care le-a primit, cu siguranță, fără voia lui — îi evocau atît de prestigioase personalități ale culturii antice — cu care, evident, el, nici ca persoană și nici ca preocupări, nu avea nimic de-a face — și-a spus — și a pretins să i se zică — doar Onassis. Așadar, ce a hotărît să se facă, după moarte, cu banii săi, Onassis — cel al cărui unic principiu de viață, aplicat fără scrupule, a fost, conform propriilor lui cuvînte: „să faci să lucreze banii altora”, „Other people's Money?” Să ne întoarcem, cum spuneam, la 7 iunie 1975, cînd, după formula clasică „cinci coloane pe a-tîia”, cotidianul grec „Acropolis” publica fotocopia testamentului lui Onassis, care decedase la 15 martie, la Paris, în spitalul american. Știrile complementare precizează că testamentul redactat în grecește a fost scris, la 3 ianuarie 1974, de Onassis însuși la bordul avionului său personal, pe cînd vestitul armator zbura între Acapulco și

New York. Autorul preciza în articolul 14 — și ultimul — că l-a conceput el însuși între „orele 4 și 10 seara”. Jumătate din fabuloasa sa avere armatorul o lăsa „Fundăției Alexandre Onassis”, ce poartă numele unicului fiu al lui Onassis, mort într-un accident (ciudad, zic unii) de avion, în ianuarie 1973. Sediul fundației va fi la Vaduz, în Liechtenstein, potrivit textului, ea va acorda premii, după concursuri naționale și internaționale, în scopul sprijinirii instituțiilor școlarești, de învățămînt și cultură, de artă, științe și literă, cit și de ziaristică și studii religioase! O precizare: pînă în prezent, nu s-a acordat nici un premiu.

Christina Onassis, fiica armatorului defunct, primea totalitatea acțiunilor societății „Victory Carriers” — New York —, 50 acțiuni de la societatea „Beta”, 450 de la „Alpha”, 61 la sută din cele 90 la sută deținute la „Olympic Airways” și ansamblul bijuteriilor și averii imobiliare. Pînă la moarte, Christina va primi o rentă de 250 000 dolari pe an. „În caz de căsătorie”, soțul ei va primi 50 000 dolari pe an, în rentă viageră.

Văduva armatorului, Jacqueline Bouvier, cîndva cunoscută sub numele de Jackie Kennedy, va primi, și ea, 100 000 dolari pe an. Copiii lor, John și Caroline din căsătoria cu John Kennedy, n.n.) li s-au fixat cite o sumă. Urmează surorile defunctului armator, unii colaboratori etc., etc.

N-a fost uitată nici Insula-citadelă Skorprios în n-au fost neglijate nici condițiile în care ea putea deveni „reședință estivală” sau „centru de vacanțe”.

În sfîrșit, societățile „Alpha” și „Beta”, la care se referă testamentul, nu erau altceva decît două holdinguri ce controlau companiile și societățile ce depindeau de Onassis. Sediul lor ar putea fi — după cum se presupune — în Panama. Un sistem complex, despre care testamentul oferă detalii, asigură controlul de către

„Beta” al societăților grupului Onassis, „Beta” fiind ea însăși sub controlul „Alphej”.

Cine erau însă moștenitorii armatorului? Dar, mai ales, cum a ajuns Onassis, utilizînd consecvent principiul circulației banilor altora, la o astfel de avere? Să încercăm să răspundem în cele ce urmează.

Povestirea ar putea începe cu un episod consemnat la Paris, pe Boulevardul Foch, la numărul 88, înregistrat de un ziarist de la „Historia”. Un bărbat scund, cu o figură sarcastică, stă rezemat de un Rolls ce strălucește asemenea unui diamant. Două enorme faruri albe de mașină iar alături două imense lentile negre de ochelari, pe care-i poartă bărbatul cel scund cu părul cărunt.

Mă apropiu. Bărbatul suride țînînd în colțul gurii o havană. Îi întind mina. În clipa următoare, acesta lovește cu putere statueta din argint masiv ce ornează mașina. Sunetul puternic al unui claxon sfîșie liniștea nopții. Cei doi agenți ce-și făceau rondul se opresc în loc. Sînt interzis. Statueta revine în poziția inițială, sunetul se intrerupe iar Onassis izbucnește într-o explozie de ris. Onassis, genialul farseur, întotdeauna prezent la întîlniri:

— Am oroare de hoți... Și-și mîngîie grijuliu statueta din argint. Și dumneața ai venit să-mi furi timpul. În sfîrșit, ai venit la timp.

— Vi s-ar putea fura mașina... — N-are nici o importanță, este asigurată. Oricum, vom merge puțin pe jos pînă la „Prive” unde vom lua cite un păhărel”.

Aceasta se întimpla acum trei ani. Și totuși, nu în acea seară Onassis și-a povestit viața lui, pe care, dealtfel, n-a dezvăluit-o nimănui. În timpul scurtelei întîlniri cu el, puțini au avut prilejul de a-l asculta monologînd despre avere, dragoste și moarte. Era un mod de a-și vorbi lui însuși, lăsînd impresia că te ia drept martor. Căci lui Onassis nu-i plăcea să fie interviuat. Avea neîncrederea instinctivă a celor cu averi fabuloase: groaza de a fi depozitați de secretul pe care nu-l împărtășesc nici măcar lor înșiși pentru simplul motiv că acest secret îi depășește. După cum declară, de-a lungul existenței sale „nimic n-a fost simplu și ușor”. Adevărul este că pentru el totul a început atît de rău încît mulți alții, în locul său, ar fi renunțat înainte chiar de a ridica ancora.

Micuțul paria, născut la Smirna în 1906, a primit ca nume de botez Aristotel și Socrate, zădrou tradițional pe care orice tată grec trebuie să-l ofere primului fiu. Grecii din colonia Smirna nu duceau o viață prea ușoară. Trăiau într-un cartier urît mirositor Miroslul dulceag al tunului din depozitul familiei. Onassis nu reușea niciodată să înlătore miasmele ce veneau de-afară. La vîrsta de numai șase ani, Aristotel își pierde mama de care nu va mai vorbi niciodată. Mai tîrziu, Onassis va face adevărate crize de nervi văzînd ortografiat prenumele sorei sale „Artemise”, cu un „e” final, cînd, evident, nu putea fi vorba decît de Artemis, sora lui Apollon, fiica lui Zeus și a lui Leto, și nu de regina Artemise I, aliată cu Xerxes împotriva grecilor, pe care Temistocle o va pedepsi cu prilejul bătăliei de la Salamina.

Pentru a-l înțelege pe Onassis, nu trebuie uitat că, grec fiind, la Smirna era tratat ca un intrus, iar apoi, reintors printre ai săi la picioarele Acropolei, a fost tratat ca un fărânoi, abandonat de Marea Egee pe alte maluri. De aici și ferveorea sa pentru tot ce privea istoria țării lui, voința ce-l anima, de foarte curînd, de a deveni proprietarul uneia din aceste insule ce nu aparțineau zeilor. Tatăl s-a recăsătorit foarte repede cu o femeie modestă, cu atît mai umilă cu cît n-a știut să-i dăruiască decît două fiice. Merope și Calleroi. Bunica dinspre mamă a lui Aristotel se instalează în casa lui Onassis și îngrijește cu multă dragoste cei doi copii. Se născuse la Kaiser, ceea ce nu contribuia cu nimic la înobilarea familiei, intrucît, pentru greci, această localitate nu reprezenta decît „un tînut de sălbăticură”. Bătrîna doamnă nu vorbea decît turca și, din dragoste față de ea, tînărul Aristotel a învățat această limbă. Oricum, n-avea de unde învăța mai mult. Asemeni tuturor copiilor de origine greacă, lui Aristotel îi era interzis accesul la o altă școală.

Bunica a fost aceea care, pe ascuns, l-a învățat pe micuțul Aristotel literele alfabetului și misterele scrierii turce, deservindu-i caracterele cu bastonul pe nisipul din pivniță. Aceste clipe, întotdeauna Onassis și le amintea cu profundă emoție. Poate chiar mai mult decît de ziua aceea a anului 1922 cînd armatele au năvălit asupra Smirnei.

Cînd valul de violențe s-a domolit, tînărul Onassis a îndrăznit să se aventureze în căutarea citorva pești care să-i potolească foamea. Tatăl său fusese arestat și, astfel, Aristotel devenea, la 16 ani, capul familiei. Pretutindeni — de balcoane, de copaci sau lampadare — atirnau spinzurații. Trecînd prin fața cafenelei orașului, Aristotel a tresărit: trei bărbați atirnau spinzurați de capătul unei singure frînghii, oameni pe care locuitorii Smirnei i-au supranumit „inseparabili”; sinistrul trio erau cei trei unchi ai lui Onassis, morți datorită funestei lor pasiuni pentru domino.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

Academicianul Milcu se pregătește pentru Săptămîna medicală balcanică

Personalitate de prim ordin a lumii medicale românești și internaționale, autor a numeroase lucrări de mare răsădit în disciplina endocrinologiei și director al Institutului de specialitate din București care poartă, ca respectuos omagiu, numele savantului C. I. Parhon, academicianul Ștefan Milcu ne-a servit drept interlocutor al acestei pagini, răspunzînd solicitării noastre.

— Tovarășe profesor, care sînt preocupările dumneavoastră de ultimă oră?

— Mă preocupă în mod prezent finalizarea lucrului la capitolul despre istoria științelor medicale din țara noastră, epoca de după al doilea război mondial pînă în prezent, contribuție ce va fi inclusă în amplul Tratat de istoria științelor din România, programat să apară în librării într-un viitor apropiat.

— Comit o indiscreție dacă vă întreb cît timp ați lucrat la elaborarea capitolului de care vorbiți?

— Deloc. Documentarea a durat doi ani, iar redactarea mi-a luat un an de muncă.

— Evident, fiind vorba de o istorie, veți parcurge viețile și contribuțiile științifice ale unui mare număr de remarcabile personalități ale medicinei românești. Întrebarea ar fi de care din oamenii evocați v-ați simțit mai apropiat?

— Inutil, cred, să vă spun că m-am strădui să fiu cît mai obiectiv cu putință, privindu-i pe toți înaintașii sau contemporanii mei cu o deosebită stimă intelectuală. Sentimental vorbind, în carte, ca și în viață, dealtfel, mai aproape m-am simțit de profesorul Parhon, care mi-a fost maestrul mie și mai multor generații de specialiști români.

— Alte noutăți?

— Pregătesc un raport de participare pentru Săptămîna medicală balcanică, ce se va desfășura anul acesta, în toamnă, la Istanbul. Am avut în vedere un studiu consacrat patologiei glandulare în obezitatea comună, problemă adînc controversată în literatura mondială. Observațiile clinice și experimentale efectuate în cadrul Institutului nostru pledează pentru participarea sistemului endocrin în declanșarea și evoluția bolii respective.

— Mai exact, tovarășe profesor?

— Cercetăm intervenția factorilor endocriini în apariția unor forme de cancer. Știința a demonstrat că hormonii intervin ca factori favorizanți într-o serie de cancere, cum ar fi cel mamar sau cel de prostată, numite în consecință cancere endocrine-dependente. Ne concentrăm studiul în ceea ce privește eventuala participare a elementelor endocrine în toate celelalte forme de cancer.

— OVIDIU IOANIȚOIA

Afiș bogat la Muzeul de artă

În lunile care urmează, Muzeul de artă al R.S.R. va găzdui, după cum ne-a relatat directorul adjunct Petre Oprea, o serie de expoziții extrem de interesante și variate.

Gravura japoneză, în care spiritul nipon poate fi descifrat în multiplele sale aspecte, va putea fi admirată în cadrul selecției de stampe japoneze, ce se va deschide în luna septembrie. Tot în septembrie, se va inaugura și o expoziție de artă bulgară, care va cuprinde opere reprezentative din creația plastică a țării vecine și prietene. În lunile octombrie-noiembrie, va fi prezentată o amplă expoziție de sculptură germană din primele trei decenii ale secolului al XX-lea, cu opere din patrimoniul renumitului muzeu Wilhelm Lehbruck din Duisburg. Expoziția „200 de ani de pictură la Dresda”, care a cunoscut, recent, un deosebit succes la Narodni Galerie din Praga și care poate fi admirată în momentul de față la Albertinum din Dresda, va cuprinde o selecție de tablouri celebre, semnate, între alții, de Bernardo Bellotto zis Canaletto, Otto Dix, Caspar David Friedrich, Christian Friedrich Gille, Anton Graff, Hans Grundig, Erich Heckel, Otto Lange, Emil Nolde, Kurt Qerner, Adrian Ludwig Richter, Karl Schmidt-Rottluff. În ultima lună a anului, o expoziție de artă mongolă va pune în contact publicul bucureștean cu o pictură remarcabilă, dar mai puțin cunoscută la noi. Tot în luna decembrie, va putea fi vizitată și o selecție a pinzelor artistului sovietic Koncialovski, unul din reprezentanții de seamă ai picturii din țara vecină.

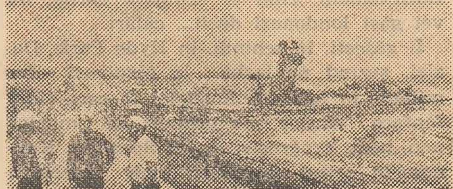
— NICOLAE N. RĂDULESCU

Amenajări turistice la peștera Chișcău

Sînt în curs de încheiere lucrările de proiectare a unor amenajări în interiorul și în exteriorul peșterii Chișcău de lângă

Beiuș, județul Bihor, o peșteră devenită celebră anul trecut, cînd s-au descoperit în perimetrul ei mai multe schelete întregi de urși, datînd din timpul ultimei glaciațiuni (15—20 000 de ani în urmă). După amenajarea peșterii, care prezintă un deosebit interes științific și turistic, după cum ne declara prof. docent T. Orghidan, directorul Institutului de speologie „Em. Racoviță” din București, ea va fi pusă la dispoziția cercetătorilor și a publicului, în planul general de amenajări fiind prevăzut, între altele, un hotel cu o sută de camere.

Primele tone de cărbune energetic la Roșia-Jiu

Zilele trecute a început să producă cea mai mare exploatare carboniferă din țară, cea de la Roșia-Jiu, plasată în bazinul Rovinarilor. Au fost excavate primele tone de cărbune energetic, de calitate superioară, pînă la atingerea stratului de zăcămint minerali de la Roșia-Jiu decoperind peste 12 milioane de tone de pămînt.

— MIHAI ALEXE

Medalie de aur pentru ceramica românească la Faenza

Recent, s-a desfășurat, în cunoscuta localitate italiană Faenza, cel de-al 34-lea Concurs internațional de ceramică de artă, la care au participat artiști din numeroase țări. Din țara noastră au participat cu lucrări Costel Badea, Victor Cristea, Eugen Cioancă, Ștefan Bilciu, Radu Tănăsescu, Mircea Spătaru. Artistului ceramist român Wilhelm Fabini (din Sighișoara) i-a fost decernată de către juriul concursului „Medalia de aur” pentru lucrarea „Omagiu lui Paul Celan”, cunoscut poet de limbă germană, originar din țara noastră și mort la Paris.

Limite — excese — contraste

● **INUNDAȚII** catastrofale în Mexic, Columbia, Nicaragua, Bangladesh și R.F. Germania.

Statu, mexican Guanajato a cunoscut zilele trecute inundații „distrugătoare și necontrolabile” în urma cărora 30 de persoane au pierit, iar alte 100 au fost date dispărute. Aliate cu ploile torențiale, revărsările au afectat 14 state, provocînd pierderi cifrate la sute de milioane de dolari: în Columbia, la confluența fluviilor Orinoco și Meta, mai multe sate au fost distruse, mii și mii de oameni rămînd fără acoperiș; la fel în Nicaragua, unde catastrofa a afectat peste 10 000 de persoane; în Bangladesh, calamitatea a lovit peste 6 milioane de persoane, rămase fără adăpost. Al doilea val de inundații a provocat moartea a 25 de persoane. În R.F. Germania, la nord-est de Lüneburg, o întreagă regiune a fost inundată în urma unei breșe apărute în canalul Elba, inaugurat în urmă cu o lună! Se apreciază că numai duminică s-au revărsat peste 4 milioane de metri cubi de apă, inundînd mii de hectare și împunînd evacuarea de urgență a 170 de case.

● **CUTREMURE** în Insula Bali și în Columbia. După ultimele date furnizate de autoritățile indoneziane, bilanțul cutremurelor din Insula Bali, cîndva un rai al turismului, cifrează la 552 numărul morților și la 4 000 pe cel al răniților. Districtul Bululeng, din nordul insulei, și orașul Seririt, din partea centrală, au fost cel mai serios afectate de seism, intensitatea maximă a cutremurelor repetate fiind de 5,6; în Columbia, în apropierea graniței cu Panama, un cutremur, de gradul 7, după scara Richter, a produs, în localitatea Jaque, importante pa-

gube umane și materiale. Un mîerț ocular declara că a văzut falii imense formate în munți, crăpături ale scoarței pămîntului largi de 3 metri și lungi de cîțiva kilometri.

● **FURTUL SECOLULUI** ÎN FRANȚA. 50 milioane de franci (10 milioane dolari) în monedă, bijuterii, aur și obiecte prețioase au fost furate dintr-o bancă situată în centrul orașului francez Nisa. În sala cu safe-uri golate, gangsterii au lăsat, lîngă cîteva sticle de vin, un bilet: „nici focuri de armă, nici violență, nici ură”. Cuvintele erau încadrate cu o emblemă foarte răspîndită: un „y” răsturnat, într-un cerc.

Paznicii, polițiștii au răspuns, la început, printr-un sentiment de totală uimire în fața tehnicii hoților, care au săpat un tunel lung de opt metri pentru a pătrunde în sala celor opt mari case de bani și 200 mai mici pentru a le goli total. „În 34 de ani de politică judiciară, n-am văzut niciodată o lovitură așa de bine concepută” — a declarat un inspector de poliție. Pînă la închiderea ediției noastre, nici o urmă n-a fost găsită, iar cercetările de amploare continuă.

● **PLOI TORENȚIALE ȘI FURTUNI** în Marea Britanie, Franța, nordul Italiei, R.F. Germania care n-au putut însă înlătura urmările nefaste ale secetei care a bîntuit vreme de două luni. În Marea Britanie și în Belgia s-a trecut la raționalizarea apei potabile, efectele secetei fiind vizibile și în Ungaria, unde au început să apară unele dificultăți în aprovizionarea populației cu legume, fructe, cartofi, carne.

Un nou omagiu adus lui Brâncuși

După capitalele unor țări latino-americane care, prin expoziții foto-documentare, conferințe, simpozioane și comentarii în presă, au ținut să omagieze și să popularizeze opera marelui sculptor român în țările lor, după multiplele manifestări de la Paris, în R. F. Germania se aduce un nou omagiu lui Brâncuși.

În orașul Duisburg, la Muzeul de artă modernă „Wilhelm Lehbruck”, sculptor german contemporan cu Brâncuși și a cărui creație a fost în ultima sa parie influențată de Brâncuși, s-a deschis o amplă expoziție consacrată, după cum menționează organizatorii, genialului sculptor român.

Expoziția cuprinde o seamă de opere de-ale lui Brâncuși imprumutate de la diferite muzee străine și colecții particulare și care sînt, cele mai multe din ele, pentru prima dată expuse în public. După cum tot pentru prima dată ele sînt prezentate în R. F. Germania.

Inaugurarea s-a bucurat, pe lîngă un numeros public și oameni de artă, de participarea unor deputați din Bundestag, a unor personalități ale vieții economice, culturale și politice și a primarului general al orașului Duisburg, J. Krings.

— ION TĂTARU

Au reapărut lupii în Finlanda

În mica localitate Tihila, din inima Finlandei, copiii nu le mai este îngăduit să meargă la școală pe jos sau cu bicicleta, primăria comunei luîndu-și obligația de a le asigura transportul cu autobuzul, intrucît elevii ar putea cădea victime lupilor! După o absență de aproape un secol, lupii și-au făcut din nou apariția în regiune, ca urmare a faptului că, fiind amenințați cu dispariția totală, împuscarea lor a fost interzisă în Finlanda acum cîțiva ani, excepție făcînd doar Laponia, unde lupii prezentau un pericol real pentru cirezile de reni. Rezultatul? Lupii au început să se înmulțească sfișind animale domestice și punînd în primejdie viața copiilor, ceea ce a îngrijorat pe țărani din partea locului. Zoologii, după cum afirmă un ziar danez, socotesc că reacțiile sătenilor sînt însă exagerate, intrucît lupul este un animal inofensiv care, în general, fuge la apariția omului.

● **NINSOARE** în Brazilia și FRIG la Ecuador! Zilele trecute a nins în Brazilia, fenomen necunoscut mării majorității a localnicilor care cunoșteau fulgii de nea mai mult din filme! În același timp, în Kenia, țară traversată de Ecuador, s-au înregistrat cele mai scăzute temperaturi din ultimii ani, mercurul termometrelor coborînd pînă la —15 grade Celsius! În schimb în Belgia și Danemarca s-au semnalat CALDURI NEOBȘNUTE pentru această perioadă a anului, temperatura menținîndu-se, zile în șir, peste 30 de grade; în Iran, în localitatea Aghajari-Kashan, meteorologii au notat la începutul acestei săptămîni o TEMPERATURĂ RECORD: plus 47 grade Celsius!

● **VIKING 1 A AMARTIZAT** în vreme ce laboratorul științific spațial „Salut-5”, remarcabilă realizare a științei și tehnicii sovietice, își continuă experimentele, adunînd prețioase date despre mediul extraterestru. Acum exact șapte ani, la 20 iulie 1969, doi oameni, Neil Armstrong și „Buz” Aldrin, pășeau pentru prima oară pe Lună. Tot la 20 iulie, dar în 1976, consemnăm o nouă premieră spațială: sonda americană Viking 1, care fusese lansată la 20 august 1975, a ajuns cu bine pe Marte. Inițial, amartizarea fusese prevăzută pentru 4 iulie — ziua Bicentenarului S.U.A. — dar s-a amînat pentru 17 iulie și apoi pentru 20.

Mesajul compartimentului de coborire (Lander) care anunță amartizarea a parvenit la Centrul Spațial Pasadena din California marți la 12h12' g.m.t., la 19 minute după ce sonda ajunsese efectiv pe Marte. Coborîrea începuse la 8h51' g.m.t., cînd „Landerul” s-a separat de compartimentul orbital. Cîteva minute mai tîrziu, mici motoare de control au funcționat timp de 20 de minute, plasînd „Landerul”

în poziție bună pentru a putea intra în atmosfera marțiană. După șase minute s-a deschis o parașută care a încetînit coborîrea sondei. În același scop au funcționat cîțiva timp și cele trei motoare ale „Landerului” care se afla la 1 400 metri de Marte și avea o viteză de 207 km/h. În sfîrșit, cînd unul dintre picioarele sondei a atins solul de pe Marte, motoarele s-au oprit. Atunci viteza era de circa 8,8 km/h. În timpul coborîrii „Landerul” a procedat la analize științifice ale structurii și compoziției atmosferei „Planetei roșii”.

„Landerul” se află în partea occidentală a bazinului „Chryse”, la circa 47,4 grade longitudine vestică și 22,5 grade latitudine nordică. Este o zonă plată cu cîteva cratere izolate al cărei sol ar fi format din lavă și sedimente.

Viking 1, în ale cărui principale sarcini se află și analiza solului planetei Marte pentru a încerca să descopere urme de viață, trebuia să facă fotografii la 25 de secunde după amartizare. Acestea vor ajunge pe Pămînt prin intermediul compartimentului sondei rămas pe orbită în jurul planetei Marte. Alte instrumente științifice au început imediat studiul atmosferei planetei și forța vinturilor.

Viking 1 este prima sondă americană ce ajunge pe Marte. O a doua — Viking 2 — este în drum spre această planetă în jurul căreia se va plasa pe orbită la 7 august a.c. Amartizarea ei a fost prevăzută pentru 4 septembrie a.c.

Experiențele de detectare a vieții vor începe abia peste opt zile. Pînă atunci sonda se va limita să analizeze compoziția atmosferică, să măsoare presiunea și temperatura solului, să studieze mișcările seismice și să facă fotografii.

FLACARA Redacția: București, Piața Științei 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefon: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, ceneclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Liviu Timbus — 16 18); probleme cetățenești — scriitori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentarii (Ilie Purcaru, Neiu Ionene, Nicolae Cristache — 16 18); fotoreportaj — 15 95; documentare — 16 23; administrație (Alexandru Madar — 17 86); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 16 11); redactor Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU